

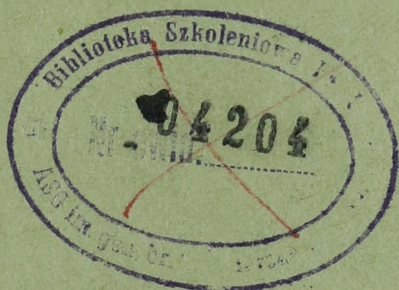

Gen. bryg. TADEUSZ PIETRZAK

01040
Egz. Nr. 1

PRACA DOKTORSKA

DZIAŁANIA SPECJALNE WE WSPÓŁCZESNYCH WARUNKACH PROWADZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

026018

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZKOLENIA
IM. GEN. BRYG. TADEUSZA PIETRZAKA

026018
026018

WARSZAWA, STYCZEŃ 1964 R.

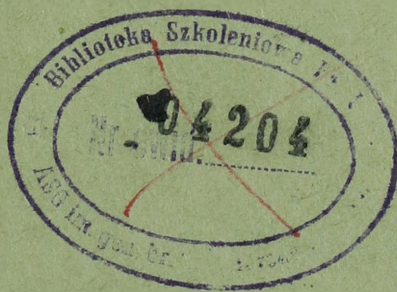

Gen. bryg. TADEUSZ PIETRZAK

01076
Egz. Nr. 1

P R A C A D O K T O R S K A

DZIAŁANIA SPECJALNE WE WSPÓŁCZESNYCH WARUNKACH PROWADZENIA DZIAŁAŃ BOJOWYCH

026018

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZKOŁY SPECJALNEJ
im. gen. bryg. Tadeusza Pietrzaka

026018

026018

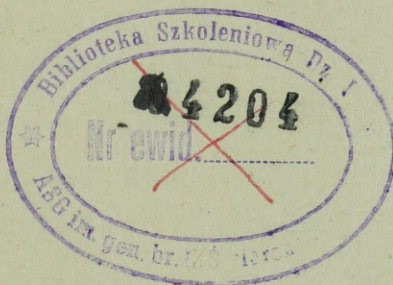
WARSZAWA, STYCZEŃ 1964 R.

Gen.bryg. Tadeusz Pietrzak

P R A C A D O K T O R S K A

One klas. just 12357 *7*

DZIAŁANIA SPECJALNE
WE WSPÓŁCZESNYCH WARUNKACH PROWADZENIA
DZIAŁAŃ BOJOWYCH

Warszawa, styczeń 1964 r.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZKOLENIA WYŻSZEGO
IM. GEN. BRONISŁAWA WIERZĘKOWICZA
Nr **X** 26048

W S T E P

Dzisiaj, w większym stopniu niż kiedykolwiek w przeszłości wojna może przybrać różny charakter. Różnorodność charakteru współczesnych wojen, cechy współczesnego pola walki, nieustanny rozwój techniki, a szczególnie nowych środków walki powoduje, że działania bojowe przeciwko nieprzyjacielowi należy prowadzić wszędzie tam, gdzie tylko można zadać mu straty. Do szczególnych sposobów niszczącego oddziaływania na nieprzyjaciela należą działania specjalne.

Doświadczenia II wojny światowej oraz ubiegłe kilkanaście lat od jej zakończenia wykazały, że rola działań specjalnych znacznie wzrosła. Działania wojenne prowadzone po II wojnie światowej, w większości były prowadzone metodą działań specjalnych /Indochiny, Kuba, Algeria i inne/, a te z kolei często prowadzone były na korzyść wojsk regularnych / Chiny, Korea/. Nakład sił i środków dla prowadzenia działań specjalnych był przy tym zupełnie niewspółmierny do uzyskiwanych wyników, które najczęściej były korzystne dla strony prowadzącej te działania.

Nic więc dziwnego, że współczesne doktryny wojenne coraz więcej miejsca przeznaczają na działania specjalne. Również teoretycy wojskowi wielkich mocarstw doszli do wniosków, że posiadanie broni jądrowej jest niewystarczające wobec zmieniającej się sytuacji polityczno-militarnej. Okazuje się bowiem, że broń jądrowa nie wszędzie i nie zawsze może być stosowana ze względu na aspekty natury politycznej, ekonomicznej i militarnej.

Przyjmując hipotezę, że przyszłe pole bitwy będzie kompleksem różnych rodzajów działań bojowych, prowadzonych w dużym tempie, z udziałem różnych rodzajów wojsk wspartych bronią jądrową i konwencjonalną, dochodzimy do wniosku, że potrzeby w zakresie zaopatrzenia tych wojsk będą olbrzymie - a walka o czas spowoduje, że newralgicznymi punktami staną się urządzenia tyłowe wojsk, komunikacja, środki zapewniające łączność, potencjał gospodarczy oraz infrastruktura będąca na usługach armii. Najbardziej efektywnymi działaniami na tyłach nieprzyjaciela stają się wobec powyższego obok broni jądrowej, lotnictwa i desantów - działania specjalne.

Wzrost znaczenia działań specjalnych oraz ich roli przemawiają za celowością zbadania tego problemu w odniesieniu do naszych Sił Zbrojnych.

Autor, będąc uczestnikiem walk partyzanckich i dywersyjnych w okresie II wojny światowej zainteresowany był studiowaniem doświadczeń związanych z działalnością bojową na tyłach nieprzyjaciela. Faktem jest, że stan badań w tej dziedzinie w naszym wojsku /nie tylko/ jest w stadium początkowym. Brak jest opracowań uogólniających całość problemu. Wobec takiej sytuacji istnieje uzasadniona celowość ustalenia koncepcji i zasad działań specjalnych. Autor zdaje sobie w zupełności sprawę, że w podjętej przez niego pracy, niemożliwe jest szczegółowe opracowanie tego problemu w całości. Praca niniejsza uogólnia problem działań specjalnych jako całość i stanowić może podstawę do opracowania dalszych, bardziej szczegółowych prac.

Nadmienić należy, że autor w pracy tej częściowo opierał się na twierdzeniach zawartych w opracowaniu zbiorowym, którego jest współautorem /współ z ppłk. dypl. Czesławem Kurowskim i ppłk. dypl. Jarosławem Gintrowskim/ pt. "Współczesne działania dywersyjne" .^x Praca ta jednak uogólnia tylko problem działań dywersyjnych.

Tak więc, stan badań w tej dziedzinie w Wojsku Polskim jest w stadium początkowym. Wobec takiej sytuacji, autor postawił sobie za cel uogólnienie problemu działań specjalnych oraz zbadanie podstawowych problemów takich jak:

- określenie roli i miejsca działań specjalnych w warunkach działania na zapleczu walczących wojsk regularnych nieprzyjaciela, lub oddziaływaniu na jego zaplecze;
- czynniki określające pojęcie i podział działań specjalnych na rodzaje oraz współzależność pomiędzy poszczególnymi rodzajami działań specjalnych;
- wpływ warunków społeczno-politycznych, ekonomicznych, militarnych, demograficznych i klimatycznych na rozwój działań specjalnych w warunkach prowadzenia działań bojowych przez wojska regularne z użyciem broni jądrowej;

x - Biuletyn Informacyjny nr 3/59

- wachlarz możliwości stawiania zadań pododdziałom /organom/ przeznaczonym do działań specjalnych;
- sposoby wykonywania zadań przez pododdziały / organa/ przeznaczone do działań specjalnych oraz ich wzajemne powiązanie i uzupełnianie się;
- ogólne zasady organizacji, planowanie i dowodzenie pododdziałami / organami/ przeznaczonymi do działań specjalnych oraz stopień ich uzależnienia od wojsk regularnych.

Zbadanie tych głównych problemów, według oceny autora, daje pogląd na całość działań specjalnych w warunkach prowadzenia ich na zapleczu walczących wojsk nieprzyjaciela lub oddziaływania na zaplecze, oraz stwarza dostateczną podstawę do szczegółowego opracowania działań specjalnych.

W literaturze krajowej jak i zagranicznej, szczególnie dotyczącej okresu ostatniej wojny światowej, nie brak jest wzmianek, opisów i przykładów dotyczących działań specjalnych. Działania te w różnych materiałach określone są jako działania na zapleczu nieprzyjaciela, działania niekonwencjonalne, działania zbrojne ruchu oporu, lub też działania partyzanckie, dywersyjno-rozpoznawcze, sabotażowe, psychologiczne itp. Wszystkie te pojęcia zostały w pracy określone jednym terminem "działania specjalne", co wprowadza większą jasność i ułatwia wspólne traktowanie całości zagadnienia.

Problemy działań specjalnych nie stanowią jednak wyodrębnionej dziedziny piśmiennictwa. Są one rozproszone w wielu różnych wydawnictwach i często stanowią jedynie wzmianki i ogólnikowe stwierdzenia. Zatem wybór odpowiednich materiałów dla prowadzenia badań naukowych w tym zakresie stanowi dla studiujących dość trudny problem. Sprawa odpowiedniego wyboru i selekcji całego materiału zawartego w literaturze jest tym bardziej utrudniona, że nie ma dotychczas w naszym piśmiennictwie krajowym prac ujmujących całość problemów działań specjalnych, a co najwyżej są to prace, w których zagadnienie działań specjalnych traktowane jest raczej marginesowo i w sposób bardzo ogólnikowy. Podobnie sprawa przedstawia się w literaturze obcej. Opracowania teoretyków zachodnich i zachodnia literatura pamiętnikarsko-wspomnieniowa traktująca

o działaniach specjalnych przedstawia je w zupełnie innym naświetleniu ze względu na odmienne cele, stawiane przed działaniami specjalnymi i odmienną doktryną wojenną państw kapitalistycznych. Korzystanie, z tego często bardzo subiektywnego źródła, wymaga więc bardzo krytycznego ustosunkowania się.

Bogata na ogół literatura pamiętnikarska i wspomnieniowa ostatniego okresu, dotyczy przede wszystkim zagadnień partyzantki choć można z niej również wybrać szereg materiałów dotyczących innych rodzajów działań specjalnych. Wiele pozycji z tej dziedziny istnieje zarówno w literaturze polskiej jak i radzieckiej. Zasadniczą wartością tych pozycji jest przede wszystkim ich prawdziwość, chociaż autorzy pisząc wspomnienia po wielu latach od zakończenia wojny nie mogli nie uniknąć pewnych nieścisłości i upiększeń. Mimo to, literatura pamiętnikarska i wspomnieniowa, chociaż nie stanowi zbyt konkretnego materiału naukowego, może być bogatą skarbnicą cennych wniosków i służyć wieloma przykładami.

Dużą wartość posiadają materiały archiwalne ze względu na swą autentyczność. Studiowanie ich daje możliwość wyprowadzenia szeregu wniosków i uogólnień, które mogą być konfrontowane z wnioskami wysnutymi w toku badań innych źródeł.

Studiowanie materiałów z przebiegu działań wojennych w wojnach narodowo-wyzwoleńczych jakie toczyły się po II wojnie światowej, stwarza szerokie możliwości analizowania poglądów stron walczących w tej dziedzinie i wysuwanie wniosków czy hipotez odnośnie możliwości prowadzenia działań specjalnych w przyszłości. Jest to szczególnie ważne z tego względu, że w wojnach narodowo-wyzwoleńczych ostatniego okresu metody działań specjalnych stosowane są w niespotykany szeroki zakres.

We wnioskach wyprowadzonych w trakcie studiowania zagadnień działań specjalnych musiano uwzględniać w każdym wypadku warunki współczesnego pola walki i wiązać je z aktualną doktryną wojenną przyjętą w naszej armii.

Przy studiowaniu problemów działań specjalnych trzeba było sięgnąć również do źródeł traktujących o zasadach przeciw-

działań. Tak więc, musiały być uwzględnione w pracy wszelkie dostępne materiały dotyczące zwalczania partyzantki, dywersji, sabotażu i przeciwdziałania oddziaływaniu psychologicznemu. W tym zakresie posłużono się -prócz źródeł krajowych- przede wszystkim materiałami niemieckimi z okresu II wojny światowej oraz wydawnictwami innych państw zachodnich, które w dość znacznym zakresie zaczęły ukazywać się w okresie po zakończeniu II wojny światowej. Wyprowadzanie wniosków z tej części literatury, szczególnie z literatury naszych potencjalnych przeciwników miało duże znaczenie dla wytyczenia i sprecyzowania przedsięwzięć organizacyjnych w zakresie prowadzenia działań specjalnych jak i taktyki, jaką winny stosować siły przeznaczone do tych działań.

Poważny zasób materiałów, z którego korzystano w toku pracy, stanowi fachowa literatura wojskowa z zakresu obowiązujących w naszej armii i innych armiach zasad taktyczno-operacyjnych, rzutujących na możliwości i sposoby prowadzenia działań specjalnych we współczesnych warunkach, w których broń jądrowa odgrywa na polu walki podstawową rolę.

Studiowanie dostępnych materiałów historycznych i monografii napisanych przez wybitnych często teoretyków i praktyków biorących udział w wojnach narodowo-wyzwoleńczych i ogganzizujacyc. działania specjalne w działaniach wojennych, pozwoliło nie tylko na poznanie zagadnienia w jego historycznym aspekcie, ale dało również możliwość wyselekcjonowania i ustalenia pewnych prawidłowości, które wysunięte jako wnioski z doświadczeń historycznych dają możliwość uogólnienia wielu zjawisk w formie twierdzeń. Wyprowadzone w drodze analizy i syntezy porównań i wnioskowania uogólnienia i prawidłowości są aktualne w dobie obecnej, przy tym pozwalają na określenie tendencji i kierunków rozwojowych dla działań specjalnych w przyszłości tj. w warunkach przewidywanego współcześnie atomowego pola walki.

W pracy, oprócz metody badania materiałów i źródeł historycznych oraz studiowania opracowań i monografii, a następnie wyprowadzania uogólnień i prawidłowości, mogących znaleźć zastosowanie we współczesnych warunkach, posługiwano się metodą obserwacji. Szczególnie dużo wniosków pozwoliło wyciągnąć obser-

wowanie ćwiczeń z udziałem grup dywersyjno-rozpoznawczych wojsk powietrzno-desantowych i oddziaływania psychologicznego oraz studiowanie materiału zebranego i opracowanego na podstawie tych ćwiczeń. Ćwiczenia takie prowadzone zarówno z wojskami regularnymi jak i z siłami KBW, WOP i MO stały się podstawą do wyciągnięcia szeregu wniosków praktycznych przy zastosowaniu omówionych uprzednio metod badania. Jednocześnie, wykorzystując możliwość kontaktu osobistego z organizatorami i uczestnikami ćwiczeń, przeprowadzono wiele bezpośrednich rozmów i dyskusji, które dały możliwość konfrontacji własnych poglądów i koncepcji ze stanowiskiem wielu doświadczonych praktyków w tej dziedzinie.

W badaniach zastosowano również metodę intuicyjną. Prowadzono rozważania i analizę pojęć, zagadnień i poszczególnych problemów bez ich doświadczalnego sprawdzania. W tym wypadku używano argumentów poprawnych logicznie, przeprowadzono analogię i stosowano rozsądne i uzasadnione rozumowanie, które stało się podstawą do wyprowadzenia wniosków.

Wykazane wyżej metody badań naukowych stosowane były w pracy jednocześnie i trudno przeprowadzić między nimi jakieś wyraźne rozgraniczenie. Opierały się one na podstawowych zasadach dialektyki, rozpatrywano bowiem badane problemy w świetle ich ciągłego rozwoju i z uwzględnieniem nowych konkretnych warunków w jakich działania specjalne mogą być prowadzone. Zastosowane w badaniach zasady logiki i posługiwanie się dialektyczną metodą pozwoliły wykryć występujące w poszczególnych problemach sprzeczności i przeciwieństwa. W rezultacie powstała praca o charakterze koncepcyjno-teoretycznym porządkująca i wyjaśniająca zasadnicze poglądy i pojęcia w zakresie prowadzenia działań specjalnych. Wykazuje ona w sposób wyraźny rolę i znaczenie działań specjalnych oraz ich wpływ na działania bojowe wojsk regularnych i wzajemne powiązanie tych działań. Wykazuje również, jak i gdzie, kiedy i w jakich warunkach, przez kogo i jakimi sposobami, mają być prowadzone działania specjalne. Wysłunięte wnioski mają charakter nie tylko teoretyczny, celem ich jest określenie przesłanek w zakresie przygotowania, organizacji, planowania i wykonania działań specjalnych, możliwych do zastosowania w siłach zbrojnych PRL.

R o z d z i a ł I

POJĘCIE I PODZIAŁ DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

Historia rozwoju i kształtowania się ustrojów społecznych oraz form państwowych określa jednocześnie wszystkie zmiany organizacyjne. Nieodłączną częścią tych zmian było i jest zjawisko rozwoju teorii i praktyki wojennej. Równocześnie z rozwojem sztuki wojennej występowało i występuje zjawisko stosowania szeregu rodzajów działań, które chociaż ściśle związane z działaniami zbrojnymi /bojowymi/ posiadają i posiadały szereg odmiennych cech charakterystycznych, różniących je od działań i zasad walki wojsk regularnych.

Pewne elementy tych działań, które obecnie proponuje się nazwać działaniami specjalnymi, występowały już w wojnach dalekiej przeszłości. Formy tych działań były początkowo ograniczone i prymitywne, chociaż były wśród nich takie, których zasady nie zmieniły się w sposób zdecydowany. Odnosi się to szczególnie do działań partyzanckich, które prowadzono już przed naszą erą, np. walki wodza Gallów Wercyngetoryksa /52 r/, plemion numidyjskich pod dowództwem Tacfarinasa /17-24 r/ i cesarza Chin Huangą /360r/.

Za przykład pierwotnych form oddziaływania psychologicznego może posłużyć biblijna historia o zdobyciu Jerycha, które upadło rzekomo wskutek zawalenia się murów miasta od dźwięku trąb, a w rzeczywistości dźwięki te doprowadziły do takiego napięcia psychicznego obrońców miasta, że nie byli oni zdolni do dalszej obrony.

Prymitywną formą dywersji było na przykład zdobycie Inowrocławia i Brześcia Kujawskiego /21.IV.1332r/ przez Krzyżaków. Krzyżacy oprócz przygotowania swoich wojsk do szturmów zastosowali działanie polegające na przekupieniu pewnej ilości mieszczan, którzy uderzyli od wewnątrz w słabe miejsca obrony, umożliwiając tym samym wdarcie się do bronionych grodów. Zastosowanie dywersji od wewnątrz zapewniło Krzyżakom osiągnięcie ogólnego celu walki.

Nieustanny rozwój środków produkcji oraz postęp techniczny, w sposób decydujący wpływał na zmiany w zasadach prowadzenia działań bojowych oraz powodował rozszerzanie się zakresu stosowania i powstawania nowych rodzajów działań nie wchodzących do obowiązujących zasad walki wojsk regularnych.

Walki narodowo-wyzwoleńcze i rewolucyjne ruchy społeczne, posługiwały się najczęściej tymi rodzajami działań, które w związku z przewagą militarną przeciwnika przynosiły najlepsze rezultaty. Rozwój historyczny tego rodzaju działań wyodrębnił takie pojęcia jak: dywersja, sabotaż, partyzantka, działania psychologiczne itp. Niektóre z wymienionych rodzajów działań, jak np. działania partyzanckie, opracowane zostały w sposób podobny do zasad walki wojsk regularnych, co miało swoje odzwierciedlenie w postaci regulaminów, koncepcji itp. /np. najważniejsza praca z tej dziedziny KB Stolzman "Partyzantka czyli wojna dla ludów powstających najwłaściwsza" ^x, czy też ostatnie jak: radziecki "Podręcznik partyzanta" ^{xx} i wietnamski "Regulamin działań partyzanckich".^{xxx}

Wraz z narastaniem sprzeczności klasowych, zaostrzonych przez ostatnie stadium kapitalizmu-imperializmu, szczególnie po II wojnie światowej, obserwujemy nasilenie się walk narodowo-wyzwoleńczych, rewolucyjnych i antykolonialnych. Nieodłącznym zjawiskiem tych walk jest stosowanie wszelkiego rodzaju działań dostosowanych do istniejących warunków prowadzenia walki, działań o charakterze dywersyjnym, partyzanckim, sabotażowym itp. Drugim typowym zjawiskiem ostatniego stulecia jest dążenie do ujęcia tych działań w stałe formy organizacyjne w ramach sił zbrojnych poszczególnych państw. Tendencje te, szczególnie mocno uwypukliły się w ostatnich latach, co spowodowane zostało głównie przez doświadczenia II wojny światowej, jak również doświadczenia walk narodowo-wyzwoleńczych i rewolucyjnych prowadzonych po II wojnie światowej.

x - KB Stolzman "Partyzantka czyli wojna dla ludów powstających najwłaściwsza".

xx - " Podręcznik partyzanta " - wyd. MON - Warszawa 1959 r.

xxx - " Regulamin działań partyzanckich " .

Na podstawie historycznych doświadczeń oraz analizy aktualnych warunków i oceny możliwości prowadzenia działań wojennych w przyszłości, współczesna myśl wojskowa wprowadziła do teorii wojennych szereg pojęć, które służą dla określenia wszystkich działań odbiegających od ustalonych w regulaminach zasad walki wojsk regularnych. W różnych armiach świata przyjęto w tym zakresie różną terminologię. W Stanach Zjednoczonych istnieje dla tego samego pojęcia kilka określeń, niewiele różniących się od siebie: wojna niekonwencjonalna, wojna nieregularna, wojna specjalna, wojna partyzancka, wojna psychologiczna, mała wojna itp. W niektórych państwach Zachodu istnieją podobne lub zbliżone określenia. Wszystkie one dotyczą zarówno sytuacji, kiedy istnieje stan wojenny między dwoma państwami / blokami / jak i sytuacji, kiedy walka toczy się tylko wewnątrz jednego kraju.

W naszej terminologii istnieją dotychczas takie pojęcia jak: ruch oporu, działania partyzanckie, dywersja, sabotaż, propaganda specjalna, przy czym nie były one obejmowane nigdy wspólną, ogólną nazwą. Używane w czasie ostatniej wojny terminy: "walka podziemna" lub "walka konspiracyjna" zawężały zagadnienie do jednej tylko sytuacji, w której kraj nasz był okupowany i walka toczyła się o wyzwolenie narodowe i społeczne, to samo dotyczy również innych krajów okupowanych przez Niemców w czasie wojny.

Wszystkie wyżej podane pojęcia są w różny sposób interpretowane nie tylko przez encyklopedie i słowniki, ale także przez poszczególnych wojskowych i historyków zajmujących się tym zagadnieniem.

Dotychczasowa praktyka i doświadczenia wskazują, że wszelka działalność na terenie przeciwnika w postaci działań partyzanckich, sabotażowych, dywersyjnych i psychologicznych powinna być ujęta, ze względu na zbieżność celów i podobny sposób walki, w jedno ogólne określenie "działania specjalne"

1. Pojęcie działań specjalnych

Wprowadzając pojęcie „działania specjalne” autor kieruje się następującymi przesłankami: „specjalny” wg Słownika Języka Polskiego pod redakcją W. Niedźwieckiego, J. Karłowicza i A. Kryńskiego oznacza m.in. : „... dotyczący głównie jednej rzeczy, osobny, osobliwy, szczególny, umyślny dla jednego celu, odrębny; specjalne gałęzie nauki, specjalne pozwolenie, przygotowanie, ...” Nie ulega wątpliwości, że działania odbiegające od zasad stosowanych w walce wojsk regularnych, stanowią odrębne, osobliwe zjawisko, chociaż są najczęściej związane z walką zbrojną. Formy i sposoby tej walki są jednak odmienne i różnią się zasadniczo od sposobów i form używanych przez wojska regularne. A więc, są one specjalne. W świetle powyższych rozważań

[działania specjalne są to organizowane, prowadzone, inspirowane lub wspomagane przedsięwzięcia, osłabiające potencjał polityczny, militarny, ekonomiczny i stan moralny przeciwnika, realizowane za pomocą odmiennej taktyki niż taktyka wojsk regularnych, a wykonywane na terenie /tyłach/ lub oddziałujące na teren /tyły/ przeciwnika.]

Tak więc pojęcie „działania specjalne” oraz kryjąca się w nim treść - ujmuje w sobie całokształt różnorodnych przedsięwzięć, zmierzających do osłabienia przeciwnika przez zastosowanie form i sposobów działań odmiennych od działań wojsk regularnych.

Działania specjalne ze względu na warunki /szczególnie warunki militarne/, można podzielić na następujące kategorie:

- działania specjalne prowadzone w warunkach walk narodowo-wyzwoleńczych, rewolucyjnych i antykolonialnych;
- działania specjalne prowadzone w warunkach istnienia linii starcia wojsk walczących stron.

Podział działań specjalnych w zależności od istniejących warunków, eksponują cechy organizacyjno-tyktyczne, odmienne dla

każdej z powyższych kategorii. Istotną i zasadniczą różnicą jest fakt, że działania specjalne prowadzone w warunkach istnienia linii starcia wojsk dwóch walczących stron mogą mieć od samego początku charakter działań zorganizowanych i zawczasu przygotowanych, a realizowane zadania wypływają z planów operacyjnych dowództw i sztabów. Samodzielne ruchy narodowo-wyzwolenicze i anty-imperialistyczne stawiające sobie za cel wyzwolenie się spod ucisku obcego lub rodzimego, aczkolwiek również mogą być z góry planowane, stanowią oddzielny problem, różniący się zarówno w zagadnieniach organizacyjnych jak i taktycznych i nie wchodzą w zakres niniejszych rozważań. Dotyczy to również krajów kolonialnych jak i innych państw, które samodzielnie pod kierownictwem partii politycznej organizują ruch oporu, a w jego ramach także działania zbrojne w postaci działań partyzanckich, w celu wyzwolenia się spod ucisku narodowego i społecznego.

W dalszych rozdziałach tej pracy rozważone zostaną problemy działań specjalnych w warunkach istnienia linii starcia dwóch walczących stron. To znaczy w warunkach, kiedy zasadnicze działania wojenne prowadzą wojska regularne, a działania specjalne uzupełniają wysiłek tych wojsk i są ściśle podporządkowane założeniom operacyjnym.

Problemy działań specjalnych w warunkach walk narodowo-wyzwoleniczych, rewolucyjnych itp. będą rozpatrywane tylko w tych wypadkach, kiedy łączyć się będą z wyżej omawianą drugą kategorią działań specjalnych.

Rozważając tę kategorię działań specjalnych dochodzimy do wniosków, że z jej istoty wynikają następujące zasadnicze stwierdzenia:

- działania specjalne prowadzone są na terytorium przeciwnika lub terenach przez niego okupowanych lub administrowanych;
- prowadzone są odmienną taktyką aniżeli taktyka jaką posługują się wojska regularne, pewne podobieństwa mogą tylko występować w wypadku działań partyzanckich;

- działania specjalne, to wszystko to, co osłabia potencjał militarny, ekonomiczny i moralny, nieprzyjaciela przez zastosowanie specyficznych form i sposobów walki oraz wykorzystanie odpowiednich do tego sił i środków;
- działania specjalne to działalność zorganizowana, a więc kierowana przez określone ośrodki /komórki/ mające określony cel i zamiar polityczny i militarny;
- niektóre elementy /rodzaje/ działań specjalnych nie muszą być organizowane, lecz tylko wspomagane. A jeśli tak, to w określonych przypadkach kierowanie, organizacja itp. będzie należeć do kompetencji innego ośrodka, często niezależnego od nas.

Działaniom specjalnym tej kategorii należy poświęcić kilka dodatkowych rozważań. Działania na tyłach nieprzyjaciela mogą być prowadzone przez ludzi specjalnie w tym celu przygotowanych i przerzuconych z własnego terytorium. W tym więc wypadku organizowane one będą przez własne dowództwo. Ponadto mogą one być organizowane przez istniejący na terenie nieprzyjaciela ruch oporu i ruch partyzancki, który przy pomocy swoich oddziałów partyzanckich prowadzi walkę zbrojną we współdziałaniu z wojskami operacyjnymi. Nie można również wykluczyć sytuacji, że własne terytorium zostanie czasowo opuszczone; w tym wypadku zorganizowanie ruchu oporu wraz z najważniejszą formą jego działalności - ruchem partyzanckim prowadzącym walkę zbrojną ~~na~~tyłach nieprzyjaciela, w oparciu o ludność okupowanych terenów, stanie się bezwzględnie koniecznością.

Określenie działań specjalnych w dużym stopniu wpływa na cel tych działań. Podczas wojny głównym celem jest rozbicie i zniszczenie sił zbrojnych nieprzyjaciela, zajęcie jego terytorium lub też uzyskanie korzyści politycznych. Dla tego celu przeznaczone są przede wszystkim wojska regularne. Wszelkie inne działania sił i wojsk na tyłach wroga mogą mieć tylko znaczenie pomocnicze / z wyjątkiem desantów powietrznych i morskich o znaczeniu operacyjno-strategicznym/. Tak więc głównym celem

działań specjalnych jest okazanie pomocy w wykonywaniu zadań przez własne wojska regularne i celowi temu winny być one podporządkowane.

2. Podział działań specjalnych

Dla realizacji tak określonego celu działań specjalnych mogą służyć tylko takie formy, które można zastosować na tyłach nieprzyjaciela. Należy zatem postawić pytanie jakie rodzaje działań mogą znaleźć zastosowanie na terytorium nieprzyjaciela / lub okupowanym/ wśród otoczenia wrogich wojsk, organów i jednostek sił obrony terytorium kraju, a często także wrogo nastawionej ludności cywilnej.

Przede wszystkim może to być działanie sił desantu powietrznego lub morskiego, które jednakże z uwagi na sposoby prowadzenia walki, wywodzące się z taktyki i sztuki operacyjnej wojsk regularnych, nie wchodzi w zakres działań specjalnych. Głównie więc do zakresu działań specjalnych wchodzi te formy działań, które można prowadzić z reguły skrycie, rzadziej otwarcie, we wrogu i przeważającym liczebnie otoczeniu, a więc takie w których zachodzi konieczność zastosowania specyficznych metod zwalczania przeciwnika, dostosowanych do sytuacji istniejącej na tyłach nieprzyjaciela.

Specyfika działań specjalnych wynika z następujących cech:

- walka sił przeznaczonych do działań specjalnych prowadzona jest na terytorium nieprzyjaciela wobec liczebnej przewagi jego wojsk, sił obrony terytorialnej i bezpieczeństwa / jednak rozległość terenu i jego charakter nie pozwala nieprzyjacielowi na pełną kontrolę i dostateczną obronę wszystkich obiektów o znaczeniu militarnym, ekonomicznym i politycznym/;
- często istnieje wrogi n. stawienie miejscowej ludności lub jej części, która współpracuje z nieprzyjacielem ;
- nieprzyjaciel dysponuje zorganizowanym aparatem ucisku i propagandy;

- siły przeznaczone do działań specjalnych na terytorium nieprzyjaciela zaopatrywane są - w miarę możliwości - z zewnątrz, gdyż w przeciwnym wypadku zmuszone byłyby do samodzielnego rozwiązywania problemów związanych z uzbrojeniem, zaopatrzeniem i bytowaniem, co w warunkach współczesnej wojny musiałoby pochłonąć olbrzymią stratę sił i czasu, kosztem sił i czasu przeznaczonego do wykonania zadań;
- siły prowadzące działania specjalne i rekrutujące się spośród miejscowej ludności, w sytuacji gdy działania te nie zostały uprzednio przygotowane, są przeważnie słabo uzbrojone oraz wyposażone i często nie posiadają odpowiedniego wykształcenia w zakresie prowadzonych działań, dlatego też im słabsze są technicznie, tym bardziej muszą opierać swą działalność na współpracy z miejscową ludnością lub przynajmniej na współpracy ze sprzyjającymi grupami /środowiskami/. Jeżeli działania zostały przygotowane organizacyjnie i materiałowo, ich stan techniczny może być stosunkowo wysoki, a perspektywy uzyskania powodzenia znacznie większe
- działania specjalne zawierają w sobie poważny ładunek polityczny.

Biorąc pod uwagę wyżej wymienione cechy, charakter oddziaływania i siły oraz środki przeznaczone do realizacji, ilość możliwych rodzajów działań specjalnych jest ograniczona zaledwie do kilku, a mianowicie:

- działania partyzanckie;
- działania dywersyjno-rozpoznawcze;
- działania sabotażowe;
- działania psychologiczne;

Świadomie pominięto ruch oporu, ponieważ nie można go włączyć, /ze względu na jego treść/, do zakresu działań specjalnych. Ruch oporu, jest to przede wszystkim, szczególnie w naszej postaci narodowo-wyzwoleńczej, ruch narodowy, polityczny i społeczny wyrażający się w działalności partii politycznych, konspiracyjnych organizacji politycznych i wojskowych, a jego formami działania jest propaganda, bierny opór oraz ruch partyzancki, który jest najostrzejszą formą oporu realizowaną głównie przez walkę zbrojną. Ruch oporu stanowi zatem złożony, odrębny problem polityczno-wojskowy.^x W związku z tym ruch oporu stanowi z zasady zarówno źródło jak i bazę, z jakiej mogą się rodzić - niezależnie od rozmiarów tego ruchu i objęcia nim choćby tylko małej części ludności- wszystkie rodzaje działań specjalnych, występujące jednocześnie, razem lub tylko pojedynczo / np. tylko działanie sabotażowe/ oraz ruch partyzancki, którego głównym przejawem działalności są przede wszystkim wszystkie rodzaje tych właśnie działań.

Sformułowanie tego twierdzenia wymaga dodatkowych rozważań. Dotychczas w istniejących źródłach, szczególnie na Zachodzie, utożsamiano bardzo często ruch oporu ze zbrojnym ruchem partyzanckim, a jeśli nawet traktowano ruch partyzancki jako jedną z części składowego ruchu oporu, to rozumiano go tylko jako działanie partyzanckie polegające na staczaniu potyczek z nieprzyjacielem, dokonywaniu aktów dywersji, napadów itp.

Dlatego też, dla całościowego wyjaśnienia i uporządkowania tych pojęć autor uznając wymienione poprzednio określenie ruchu oporu za słuszne, wprowadza, obok tego określenia, nową treść do pojęcia "ruch partyzancki" i „działania partyzanckie”, zawężając zakres tych ostatnich do otwartych, zbrojnych starć z nieprzyjacielem, / szersze omówienie tych pojęć nastąpi w dalszej części pracy/.^x

Przyjmując tezę, że integralną część ruchu oporu^{xx} stanowi ruch partyzancki, zakres jego działalności może obejmować

x - Schemat ideowy działań specjalnych - zał. nr 1.

xx - Mogą oczywiście istnieć takie wypadki, kiedy ruch oporu nie będzie dysponował ruchem partyzanckim /szczególnie w początkowej fazie działalności ruchu oporu/, ale nie wyklucza to możliwości organizowania i kierowania poszczególnymi rodzajami działań specjalnych bezpośrednio przez ruch oporu.

działania partyzanckie, dywersyjne i sabotażowe, prowadzenie propagandy wśród własnej ludności i wojsk przeciwnika, wywiad i kontrwywiad działający na korzyść całego ruchu oporu, sojuszników i swych partyzantów, a ponadto, jako organizacja militarna posiadająca określony system organizacyjny zdolny do wykonywania wielu przedsięwzięć, może przejąć pewne elementy działalności ruchu oporu, jak organizowanie samoobrony ludności, różnego rodzaju akcje udzielania pomocy dla ludności, organizowanie konspiracyjnych ośrodków administracyjnych oraz na terenach wolnych od nieprzyjaciela, tworzenie organizacji społecznych wśród ludności itp.

Jak wynika z powyższego, ruch partyzancki jest w istocie pojęciem znacznie szerszym niż tylko przejawy jego walki zbrojnej i może obok niej prowadzić działalność noszącą inny charakter.

Z rozważań tych wynika wniosek, że własne kierownictwo polityczne i wojskowe powinno być szczególnie zainteresowane w rozwoju ruchu oporu, a zwłaszcza ruchu partyzanckiego, na rdzennych terenach nieprzyjaciela i na tymczasowo przez niego okupowanych, gdyż w ten sposób uzyskuje się baze pozwalającą na osłabienie przeciwnika we wszystkich dziedzinach życia społecznego, ekonomicznego i działalności militarnej.

O poważnych korzyściach, jakie przynieść może rozwinięcie ruchu partyzanckiego na zapleczu nieprzyjaciela, najlepiej świadczą wypowiedzi dowódcy niemieckiej armii pancерnej w Jugosławii gen. Lothara Rendulic :

„ Historia wojen nie zna ani jednego przykładu, żeby ruch partyzancki odegrał tak ogromną rolę jak w ostatniej wojnie światowej”. I dalej „... dla niemieckiego dowództwa zarówno ruch partyzancki jak i ruch oporu był całkowicie nieoczekiwany.

Według swoich rozmiarów ruch partyzancki przedstawia sobą coś nowego w sztuce wojennej ... Przez kolosalne oddziaływanie na wojska frontowe, na problemy zaopatrywania, pracę tyłów i dowodzenie na okupowanych obszarach stał się częścią pojęcia wojny totalnej ... wpływał na charakter drugiej wojny światowej.”^x

x - Partyzantskaja wojna. Itogi wtoroj mirowoj wojny.
Izdatielstwo Inostrannoj Litieratury. Moskwa 1957 r. str.135

Dlatego też problem ruchu oporu i poczęści także ruchu partyzanckiego wykracza daleko poza ramy niniejszej pracy i nie będzie w niej omawiany.

W związku z możliwością istnienia ruchu oporu na terytorium nieprzyjaciela, działania specjalne dzielą się wyraźnie na cztery kierunki :

- prowadzone przez ludność miejscową w ramach istniejącego ruchu oporu, a inspirowane i wspomagane przez nasze wojska regularne współdziałające z tym ruchem;
- prowadzone przez specjalne jednostki, grupy lub osoby, które pozostając członkami własnych sił zbrojnych zostały przerzucone na terytorium nieprzyjaciela lub też celowo pozostawione tam w toku wycofania lub działań odwrotnych własnych wojsk regularnych ;
- realizowane na własnym terytorium lub zajęтым przez własne wojska regularne, a oddziałowujące na zaplecze nieprzyjaciela. Dotyczy to przede wszystkim działań psychologicznych ;
- prowadzone na własnym terytorium zajęтым przez nieprzyjaciela, przeciwko jego wojskom, administracji i urządzeniom.

Pierwsze dwa kierunki mogą występować jednocześnie na terytorium nieprzyjaciela, przy czym przedstawiciele obu kierunków mogą ściśle z sobą współdziałać lub też mogą nie mieć zorganizowanego współdziałania. Działania psychologiczne realizowane przez przygotowany aparat na terytorium własnym lub zajęтым przez własne wojska regularne, a oddziałowujące na tyły nieprzyjaciela, mogą występować samodzielnie, niezależnie od istnienia pozostałych. Podkreślić jednak należy, że współdziałanie może potęgować rezultaty tych przedsięwzięć.

Co wpłynęło na to, że proponuje się cztery rodzaje działań specjalnych? Przede wszystkim fakt, że każdy z nich posiada odrębne cechy charakterystyczne, a także pewne, jemu tylko właściwe metody i środki działania, a nawet zakres i dziedzinę będącą przedmiotem działania.

Spróbujemy więc określić poszczególne rodzaje działań specjalnych, aby w ten sposób uwydatnić te cechy charakterystyczne.

Działania partyzanckie prowadzone są przez zaskakujące otwarte starcia bojowe na terytorium nieprzyjaciela lub terenach przez niego okupowanych w celu dezorganizacji zaplecza, osłabienia stanu moralnego, potencjału ekonomicznego i wojennego, wiązanie sił operacyjnych na tyłach, izolacji zaplecza od frontu oraz okazania pomocy w wykonaniu zadań przez własne wojska regularne.

Działania partyzanckie prowadzi odpowiednio zorganizowana ludność miejscowa jako zbrojny element ruchu partyzanckiego w ramach ruchu oporu lub oddziały i pododdziały wojsk regularnych przeznaczone do z góry zamierzonych działań na tyłach lub zmuszone do nich wskutek odosobnienia od własnych wojsk.

Działania dywersyjno-rozpoznawcze są prowadzone skrycie na terytorium nieprzyjaciela, w jego bazach i enklawach na obcych terytoriach na obiekty, których działalność lub praca wywiera wpływ na tok działań bojowych. Celem tych działań jest dezorganizacja zaplecza, osłabienie potencjału ekonomicznego i wojennego oraz okazanie pomocy w wykonaniu zadań przez własne wojska regularne.

Działania dywersyjno-rozpoznawcze prowadzą specjalne grupy ludzi, przerzucone w tym celu na tyły nieprzyjaciela, grupy zorganizowane z miejscowej ludności, partyzanci - w wypadku zorganizowanego ruchu partyzanckiego, oraz pododdziały i oddziały wojsk regularnych, które przeszły do tych działań w sposób z góry zamierzony.

Działania sabotażowe są prowadzone skrycie, doraźnie lub długofalowo, przede wszystkim przeciwko ekonomice nieprzyjaciela w celu osłabienia jego potencjału ekonomicznego i okazania pośredniej pomocy własnym wojskom regularnym przez stosowanie niszczenia lub unieruchomienia zakładów przemysłowych i środków produkcji, urządzeń i sprzętu komunikacyjnego, obniżania jakości wyrobów, wydajności pracy itp.

Działania sabotażowe dokonywane są na specjalne polecenie, z inspiracji lub samorzutnie przez osoby lub grupy osób zatrudnione w określonych obiektach ekonomicznych, niezależnie od tego, czy są one związane z ruchem oporu, czy też nie. Jeżeli sabotaż prowadzony jest samorzutnie przez załogi zakładów przemysłowych, należy dążyć do ujęcia tej działalności w ramy organizacyjne i wykorzystania do własnych celów.

Działania psychologiczne - polegają na wygrywaniu sprzeczności narodowych, społecznych, religijnych, a także na inspirowaniu ruchów zbrojnych, chaosu, paniki, sabotażu, dezercji itd. w celu podważenia, osłabienia lub załamania stanu moralnego nieprzyjaciela - jego wojsk i ludności cywilnej - oraz pozbawienia go woli walki, jak również w celu pozyskania środowisk neutralnych lub utrzymania ich status quo.

Działania tego rodzaju prowadzone są przez specjalnie do tego celu przygotowane organa oraz partyzantów, a także przez wszystkie grupy, pododdziały i osoby działające na tyłach nieprzyjaciela. Działania psychologiczne podzielić można na :

- prowadzone jawnie, z oficjalnym podławaniem własnej strony jako źródła,
- prowadzone skrycie, przez odpowiednie zamaskowanie źródła z którego pochodzą, a także przez wykorzystanie fałszywych danych informacyjnych,
- prowadzone bez podania jakiegokolwiek źródła.

Przedmiotem działań psychologicznych, obok wojsk i ludności cywilnej nieprzyjaciela, są także jeńcy wojenni, szczególnie ci, których planuje się wykorzystać w ramach działań specjalnych.

Z powyższych określeń wynika, że każdy rodzaj działań specjalnych posiada rzeczywiście własne, charakterystyczne cechy, które decydują o wyodrębnieniu go od innych. Ale nie tylko to decyduje o poszczególnych rodzajach działań. W zależności od panujących warunków na danym terytorium / zagadnienie to zostanie rozpatrzone później/ mogą być prowadzone jednocześnie wszystkie rodzaje działań specjalnych, kilka z nich

lub też tylko jeden. Trzeba podkreślić, że jeżeli istnieć będą działania partyzanckie, to wówczas ułatwia to prowadzenie innych rodzajów działań specjalnych. Na zdecydowanie wrogim terenie, gdzie ludność miejscowa nie przejawia żadnej aktywności w dziedzinie ruchu oporu i działań partyzanckich, na ogół najczęstszą formą działań specjalnych, będą działania dywersyjno-rozpoznawcze i psychologiczne, prowadzone przez własne organy, grupy i pododdziały. A zatem różne warianty sytuacji będą wpływały na zastosowanie określonego rodzaju działań specjalnych.

Sposoby stosowane w działaniach specjalnych rzutują na podział w ten sposób, że np. działania partyzanckie i psychologiczne mogą być prowadzone zarówno skrycie jak i otwarcie, podczas, gdy dywersyjno-rozpoznawcze i sabotażowe w zasadzie prowadzone są wyłącznie skrycie z maksymalnie możliwą eliminacją starcia zbrojnego z nieprzyjacielem.

Przedmiot działania wpływa na podział w dużym stopniu, np. działania psychologiczne skierowane są przeciwko psychice, dotyczą więc umysłowości nieprzyjaciela i tylko w pośredni sposób mogą przyczynić się do poniesienia przez niego szkód i strat fizycznych. Pozostałe zaś rodzaje działań specjalnych wymierzone są głównie przeciwko fizycznej działalności nieprzyjaciela oraz nastawione są na fizyczną jego likwidację i jego potencjału. W końcowym efekcie pociąga to również za sobą także poważne konsekwencje psychologiczne. Ponadto poszczególne rodzaje działań specjalnych skierowane są przeciwko różnym dziedzinom działalności nieprzyjaciela.

3. Współzależność między rodzajami działań specjalnych

Wyodrębnienie poszczególnych rodzajów działań specjalnych dokonane zostało w celu uporządkowania pojęć i określenia cech właściwych każdemu rodzajowi. Z cech tych wynika, że każdy rodzaj może występować samodzielnie lub w połączeniu z pozostałymi. W tym ostatnim wypadku nie mogą występować niezależnie od siebie, nawet jeżeli np. tylko prowadzone są działania dywersyjno-rozpoznawcze i psychologiczne - muszą one być ze sobą ściśle powiązane.

Wszystkie rodzaje działań specjalnych służą jednemu celowi i prowadzone są w tych samych lub zbliżonych warunkach na tyłach nieprzyjaciela. Wydaje się więc, że nie należy rozdzielać jednego rodzaju od drugiego i rozpatrywać w oderwaniu od siebie. Wszystkie rodzaje są ściśle ze sobą związane, mogą one wynikać jeden z drugiego, łączyć się i stanowić jedną całość. Partyzanci stosują np. otwartą walkę z nieprzyjacielem / starcia zbrojne / jak i działania psychologiczne, dywersyjno-rozpoznawcze i sabotażowe, przestrzegając przy tym zasad walki partyzanckiej. Grupy dywersyjno-rozpoznawcze obok zasadniczych zadań, mogą prowadzić działania partyzanckie zwykle w mniejszym zakresie, wykonując napady na obiekty, zasadzki itp. oraz działania psychologiczne, szczególnie w zakresie rozpowszechniania fałszywych wiadomości, szerząc defetyzm wśród ludności na terenach nieprzyjaciela. Osoby wykonujące sabotaż w zakładach przemysłowych, w transporcie itd. mogą dokonywać wypadów partyzanckich, zwykle w nocy, pozostając w dzień nadal zwykłymi robotnikami. Mogą one oddziaływać psychologicznie na część ludności biernie nastawionej do wydarzeń, a w końcu mogą przechodzić do działań partyzanckich lub dywersyjnych organizując się w grupy i oddziały stosujące wszystkie zasady taktyki działań na tyłach nieprzyjaciela. I wreszcie działania psychologiczne, przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków i sposobów mogą inspirować i wywoływać pozostałe rodzaje działań specjalnych; a także odwrotnie, wszystkie rodzaje działań specjalnych oddziałują bardzo głęboko na psychikę wojsk i ludności cywilnej nieprzyjaciela, wywołując w efekcie trwałe zmiany w nastawieniu do własnego rządu, administracji i dowództwa. Innymi słowy, działania specjalne prowadzone z powodzeniem, same przez się spełniają rolę czynnika oddziałującego psychologicznie.

Może o tym świadczyć przykład z książki „W oddziałach BCH na kielecczyźnie”, w której autor charakteryzując warunki działalności oddziału BCH w połowie 1941 r. pisze :

„ Spotykaliśmy się z coraz większym zrozumieniem społeczeństwa... Złożyło się na to szereg przyczyn. Rozprzestrzeniły się wieści o pracy konspiracyjnej, o potrzebie gromadzenia broni i amunicji. Coraz częściej dochodziły wieści o różnych

akcjach sabotażowych. W południowej części kielecczyny było coraz głośniejsze o „Jędrusiach”. Docierały wiadomości z dalekich frontów o bohaterskich walkach naszych żołnierzy. Mówiono o brawurowych wyczynach polskich żołnierzy zarówno tych w kraju, jak i tych spod Narwiku. To wszystko miało korzystny wpływ na nastroje, stwarzało perespektywy. Rosły nadzieje.” x

Istota rzeczy polega więc na tym, aby ogniwem łączącym wszystkie rodzaje był przede wszystkim cel działań, wyraźne określenie tego, co się chce przez nie osiągnąć, a potem dopiero faktyczne powiązania między siłami prowadzącymi różne rodzaje działań specjalnych. Dlatego też współzależność między nimi polega głównie na stworzeniu takiej sytuacji, kiedy można faktycznie łączyć wszystkie rodzaje działań specjalnych, które aktualnie istnieją. Np. jeżeli nie będzie ruchu partyzanckiego na danym terenie a będą działać tylko grupy dywersyjno-rozpoznawcze wysyłane przez wojska regularne, to obok zadań czysto dywersyjno-rozpoznawczych mogą one także inspirować i organizować działania partyzanckie, sabotaż, rozpowszechniać odpowiednie wiadomości itd.

A zatem każdy z rodzajów, może w sprzyjających okolicznościach wzajemnie przejmować funkcje pozostałych rodzajów, uzupełniać się i splatać w jeden kompleks działań, prowadzonych w celu zrealizowania jednej myśli przewodniej, jednego planu. Celem ostatecznym powinno być udzielenie maksymalnej pomocy wojskom regularnym w niszczeniu nieprzyjaciela.

Należałoby jednak postawić pytanie: jak się kształtuje współzależność działań specjalnych w konkretnej sytuacji operacyjno-strategicznej? W zasadzie można wyodrębnić cztery podstawowe sytuacje mające wpływ na współzależność działań specjalnych. Do nich zaliczyć można:

- a/ okres pokoju i zwiększone^{go} napięcia politycznego i zagrożenia militarnego;
- b/ początkowy okres wojny;

x - Władysław Gołębek "Boryna". „W oddziałach BCH na kielecczyźnie.” L.S.W. W-wa-1958 r. str. 24-44 .

- c/ rozwój działań bojowych na terytorium nieprzyjaciela ;
- d/ rozwój działań bojowych na terytorium własnym, kiedy część lub cały kraj czasowo znajduje się pod okupacją nieprzyjaciela.

Rozważmy kolejno, o ile zmienia się współzależność działań specjalnych właśnie ze względu na te sytuacje.

W okresie pokoju działania specjalne, poza psychologicznymi, mogą być prowadzone wyłącznie w wyjątkowych wypadkach, kiedy zależy na osiągnięciu określonych korzyści politycznych, ekonomicznych lub wywołaniu odpowiedniej reakcji ludności. W związku z tym, wszelkie akcje z tej dziedziny, nie wyłączając działań psychologicznych, wymagają precyzyjnych i drobiazgowych planów i przewidywań co do konsekwencji zarówno wewnętrznych w kraju potencjalnego przeciwnika, jak i międzynarodowych. Ścisła współzależność występuje więc szczególnie ostro między jakimkolwiek planowanym lub wykonanym rodzajem działań specjalnych a działaniami psychologicznymi. Oczywiście jest rzeczą, że nie można dopuścić do pozostawienia żadnych śladów, które by mogły wskazywać na inspiratora. W okresie tym może być zastosowana specyficzna forma, integrująca w swoisty sposób wszystkie rodzaje działań specjalnych, które polega nie na prowadzeniu ich własnymi siłami, a na udzielaniu pomocy w ich organizacji na obcych terytoriach - dotyczy to szczególnie państw zależnych i kolonialnych, gdzie istnieje ruch oporu lub też przygotowuje się, zwłaszcza wówczas, kiedy planuje się lub rozpoczyna ruch partyzancki; nie wykluczone są również wszelkie przedsięwzięcia zmierzające do inspiracji takiego ruchu.

W okresie zwiększonego napięcia politycznego i zagrożenia militarnego, wzrasta niezmiernie rola działań psychologicznych, ale inne rodzaje raczej w tym okresie nie będą prowadzone ze względu na możliwości uznania ich za prowokację. Nie wyklucza się jednak w sprzyjających okolicznościach i ze ścisłym zamaskowaniem źródła. Natomiast w chwili, gdy wzrost napięcia grozi przekształceniem się w otwarty konflikt zbrojny, możliwe jest rozpoczęcie, tuż przed mającym nastąpić wybuchem wojny,

powiązanych ze sobą działań specjalnych. Akty dywersji i sabotażu zaplanowane i wykonane razem z przedsięwzięciami propagandowymi mają duże znaczenie / szczególnie jeśli chodzi o zniszczenie obiektów, które poważnie by się odbiło na ekonomice lub potencjale wojennym nieprzyjaciela oraz wywołałoby określony skutek psychologiczny wśród ludności/ dla osłabienia nieprzyjaciela. Poza tym akcje tego rodzaju byłyby łatwiejsze niż po rozpoczęciu wojny ze względu na niedostatecznie jeszcze zorganizowany i czynny aparat ochrony.

Początkowy okres wojny, jak zakłada nasza doktryna wojenna, charakteryzować się będzie masowo wykonanymi uderzeniami jądrowymi z obydwu stron i starciem wojsk lądowych w bitwie granicznej przy współdziałaniu wszystkich innych rodzajów wojsk, a zaskoczenie przeciwnika odgrywać będzie poważną rolę.

Jak wskazują doświadczenia historyczne ruch partyzancki nie był dotychczas przygotowywany przed wybuchem wojny, gdyż wszystkie, np. ruchy partyzanckie w czasie II wojny światowej, rozwijały się dopiero po rozbiciu wojsk na froncie i ustanowieniu okupacji kraju przez nieprzyjaciela. Wyjątek stanowi Związek Radziecki, który zorganizował ruch partyzancki podczas cofania się Armii Czerwonej pozostawiając na tyłach już zorganizowane formy ruchu partyzanckiego. Opierając się na tej prawidłowości historycznej można więc wysunąć twierdzenie, że w początkowym okresie wojny nie będą istniały działania partyzanckie, a to oznacza wysunięcie na pierwszy plan pozostałych rodzajów działań specjalnych, głównie działań dywersyjno-rozpoznawczych i psychologicznych. Zgodnie z przygotowanym planem grupy dywersyjno-rozpoznawcze zostaną przerzucone na teren nieprzyjaciela przed lub jak najszybciej po rozpoczęciu działań wojennych i przystąpią do wykonywania postawionych im zadań. Jednocześnie organa i środki psychologicznych ^{działań} uruchomione zostaną przeciwko ludności cywilnej i wojskom nieprzyjaciela. Główny związek działań psychologicznych i dywersyjno-rozpoznawczych polegać winien przede wszystkim na tym, że grupy dywersyjno-rozpoznawcze

wykorzystują każdą sposobność do rozszerzania fałszywych i defetystycznych wiadomości, a środki oddziaływania psychologicznego, są wykorzystywane między innymi do szerzenia wiadomości o działaniach dywersyjnych i rzekomych działaniach partyzanckich. Podstawę do takiej propagandy stanowią dane o działaniach grup dywersyjno-rozpoznawczych.

W początkowym okresie wojny działania specjalne skupiać się będą przede wszystkim w strefie komunikacji nieprzyjaciela, utrudniając rozwinięcie wojsk nieprzyjaciela, paraliżując jego system powiadamiania i wykrywania oraz pogłębiając chaos i panikę spowodowaną uderzeniami jądrowymi.

W toku bitwy granicznej, obok prowadzenia działań specjalnych w strefie komunikacji, równie ważne dla okazania pomocy w działaniach wojsk regularnych, będą działania specjalne prowadzone w strefie działań bojowych nieprzyjaciela.

Uwzględniając fakt, że w początkowym okresie wojny nie będzie ruchu partyzanckiego, /nie wyklucza to istnienia ruchu oporu/, a więc także działań partyzanckich, należy wykorzystać maksymalną ilość środków własnych do prowadzenia działań specjalnych, aby możliwie w największym zakresie objąć działaniami dywersyjno-rozpoznawczymi i psychologicznymi wewnętrzne terytorium nieprzyjaciela.

Wydaje się rzeczą oczywistą, że w wypadku powstania ruchu partyzanckiego i rozpoczęcia działań partyzanckich na tyłach nieprzyjaciela, ciężar działań specjalnych zdecydowanie przeniosłby się na udzielanie wszechstronnej pomocy działaniom partyzanckim. Należy się liczyć z tym, że samo powstanie ruchu partyzanckiego i rozpoczęcie działań partyzanckich wymaga określonego czasu i możliwe jest dopiero na skutek przeciągających się działań wojennych. Ponadto powstanie ruchu partyzanckiego uzależnione jest od wielu okoliczności, przede wszystkim społeczno-politycznych, które omówione zostaną w następnym rozdziale.

W związku z powyższym nasuwa się wniosek, że własne organa i grupy dywersyjno-rozpoznawcze pełniłyby w takim wypadku

rolę uzupełniania działań partyzanckich, głównie poprzez działania dywersyjno-rozpoznawcze i psychologiczne. Ścisłe nawiązanie współdziałania i udzielania wszechstronnej pomocy partyzantom we wszystkich dziedzinach ich działalności, głównie pomocy instruktorskiej i w zaopatrzeniu, stałyby się pierwszoplanową akcją działań specjalnych.

Niemniej jednak zasada współzależności wszystkich rodzajów działań specjalnych nie traci na znaczeniu, gdyż niezależnie od rozmachu działań, zamienności funkcji, przerastanie jednego rodzaju w drugi, wykonywanie zadań z zakresu innego rodzaju - stanowią wyraz umiejętności przystosowania się do istniejącej sytuacji i giętkości organizacyjnej.

Współzależność wszystkich rodzajów działań specjalnych ma szczególne znaczenie właśnie w okresie rozwinięcia działań bojowych na terytorium nieprzyjaciela, ponieważ wówczas wszystkie środki niszczenia i osłabiania powinny być zastosowane w możliwie jak najszerszym zakresie. Intensywność wszystkich rodzajów działań specjalnych powinna wzrosnąć w sytuacji, kiedy następuje okresowa stabilizacja działań bojowych,^x wykorzystywana do przygotowania kolejnych działań wojsk operacyjnych. Wszelkie rodzaje działań specjalnych, które tylko można w tym czasie prowadzić, powinny być rozwinięte do maksimum przy szerokim stosowaniu zasady współzależności. To znaczy, oddziały partyzanckie prowadzą zarówno działania psychologiczne, dywersyjno-rozpoznawcze, sabotażowe jak i starcia z wojskami nieprzyjaciela, grupy dywersyjno-rozpoznawcze stosują zasadzki, skryte niszczenie obiektów, napady na małe jednostki, a działalność środków psychologicznych wzmożona jest do maksymalnych granic.

Poszczególne rodzaje działań specjalnych, stosując zamienność funkcji mogą wykonywać zadania wchodzące nie tylko do zakresu danego rodzaju działań, ale także inne, o ile tylko są warunki do ich wykonania. A zatem okres stabilizacji działań wojennych wojsk regularnych jest jednocześnie okresem wzrostu aktywności i natężenia działań specjalnych, których celem jest opóźnienie

x - Z teoretycznego punktu widzenia nie należałoby, jak się wydaje, wykluczać takiej sytuacji. W rzeczywistości można spodziewać się, że w nowoczesnej wojnie jądrowej sytuacji takich nie będzie.

przygotowań nieprzyjaciela do dalszych działań.

W sytuacji, kiedy nastąpi rozwój działań wojennych na terytorium własnego kraju, lub jego części, w wyniku czego część lub cały kraj znajdzie się pod okupacją nieprzyjaciela, wszystkie rodzaje działań specjalnych kumulują się w ruchu oporu, którego zbrojnym ramieniem jest ruch partyzancki i jego oddziały partyzanckie. Doświadczenia II wojny światowej uczą, że oddziaływanie psychologiczne, dywersja, sabotaż i terror indywidualny, skupiają się w ruchu partyzanckim. Tak było we wszystkich krajach okupowanych przez hitlerowców. Ruch partyzancki prowadził wszystkie rodzaje działań specjalnych i stąd ich wyodrębnienie było tylko formalne, ze względu na metody, środki i zakres działania.

Najlepiej obrazuje to wybrany fragment z Wielkiej Encyklopedii Radzieckiej odnoszący się do hasła "Ruch partyzancki": ... „Wkraczanie wroga w głąb radzieckiej ziemi wzmogło opór jej mieszkańców i rozszerzało wciąż ruch partyzancki coraz lepiej organizowany i coraz bardziej masowy.

... Na tyłach Niemców walczyło tysiące oddziałów partyzanckich, które za pierwsze dwa lata wojny zniszczyły ponad 300.000 faszystów. Oddziały partyzanckie niszczyły na tyłach armii hitlerowskiej drogi komunikacyjne, paliły składy z uzbrojeniem i zapasami, wysadzały i niszczyły tabor kolejowy, transportowo-kołowy, przeszkadzały w zaopatrzeniu i operacjach wojskowych hitlerowców." x

Jak z powyższego cytatu wynika, dla wykonania różnorodnych, przytoczonych zadań, musiały być prowadzone przez ruch partyzancki wszystkie rodzaje działań specjalnych i wykorzystane najrozmaitsze sposoby właściwe tym działaniom.

Współzależność działań specjalnych staje się szczególnie wyraźna właśnie w wypadku ich prowadzenia na własnym terytorium okupowanym przez nieprzyjaciela, kiedy w ruchu oporu i będącym

x - Bolszaja Sowieckaja Encyklopedia T-32 wyd.II. Gosudarstwennoje Naucznoje Izdatielstwo - 1955 r. str. 163.

jego częścią ruchu partyzanckim, integrują się wszystkie możliwe rodzaje i formy działań specjalnych.

Wszystkie cechy działań specjalnych, o których była dotychczas mowa, pozostają niezmiennie, choć w sposób zasadniczy ulegają zmianie warunki, w jakich są prowadzone, przede wszystkim warunki ludnościowe. Zamiennosc funkcji, centralne kierowanie, włączenie do działań oddziałów wojsk regularnych, szerokie poparcie ludności, czynniki psychologiczne - wszystko to wpływa na ścisłe powiązania działań specjalnych, a nawet na ich nierozdzielność. W związku z tym, wzrośnie także ich znaczenie dla własnych wojsk regularnych.

Kierowanie i koordynowanie polegać będzie głównie na wykorzystaniu działalności partyzanckiej na korzyść wojsk regularnych. Pomoc natomiast polegać będzie na dostawach broni, sprzętu i żywności, wydzielaniu oddziałów i pododdziałów regularnych do działań partyzanckich oraz na przekształceniu wojsk odosobnionych w oddziały partyzanckie.

Utrata własnego terenu związana jest z wycofaniem się własnych wojsk, a w tego rodzaju działaniach często może nastąpić odosobnienie wojsk, zarówno w wyniku izolujących je od własnych wojsk uderzeń jądrowych, jak i w wyniku działań wojsk lądowych nieprzyjaciela. Wojska odosobnione, które nie mają żadnej możliwości połączenia się z własnymi wojskami powinny przejść do działań w rozproszeniu, wzmacniając tym samym ruch partyzancki lub działania dywersyjno-rozpoznawcze. Fakt, że wojska te mogą stosować wszystkie rodzaje działań specjalnych nie wymaga komentarzy. Należy podkreślić jednak dużą rolę, jaką odegrać mogą wojska regularne użyte do działań specjalnych, ze względu na stopień wyszkolenia wojskowego, dyscyplinę, nawyki dowodzenia itd. .

R O Z D Z I A Ł II

WARUNKI WPŁYWAJĄCE NA ROZWOJ DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

W poprzednim rozdziale stwierdzone zostało, że niektóre rodzaje działań specjalnych w czasie wojny, kiedy istnieje linia starcia wojsk regularnych, mogą być prowadzone w każdych warunkach. Odnosi się to jednakże tylko do sytuacji, gdy działania specjalne prowadzone są przez własne siły na terytorium nieprzyjaciela lub na terenie własnego kraju, który znajduje się całkowicie lub częściowo /czasowo/ pod okupacją. Potwierdza to fakt istnienia organizacji podziemnych, które działały przeciwko okupantowi hitlerowskiemu w szeregu krajach Europy podczas drugiej wojny światowej. Stosowano wówczas również działania dywersyjne w postaci grup przerzucanych przez linię frontu. Ilustrują ten fakt zadania radzieckich i polskich batalionów dywersyjnych, komandosów brytyjskich czy też rangersów amerykańskich. Fakt, że w Niemczech hitlerowskich nigdzie nie rozwinął się ruch oporu, w którego ramach prowadzone byłyby działania specjalne, wskazuje na to, że nie zawsze mogą istnieć warunki, które pozwoliłyby na prowadzenie działań specjalnych siłami ludności miejscowej na terytorium nieprzyjaciela.

Przed przystąpieniem do dalszych rozważań należałoby się zastanowić w jakich warunkach i na jakim terenie mogą być prowadzone działania specjalne oraz jaki zakres mogą one obejmować. Rzutuje to w sposób zasadniczy na rolę i zadania postawione przed działaniami specjalnymi, czym będą dysponować, komu pomagać i jak będą zaopatrywane.

Uwzględniając różne warianty i okoliczności jakie mogą zaistnieć, działania specjalne mogą być :

- prowadzone /niektóre rodzaje/ wyłącznie przez własne, zorganizowane i do tego celu przeznaczone siły i środki działające na wrogiem terenie tj. na terytorium nieprzyjaciela. Mówiąc o wrogiem terenie należy mieć również na myśli

negatywny stosunek społeczeństwa wśród którego będą prowadzone działania specjalne;

- prowadzone na własnym terytorium czasowo zajęтым przez nieprzyjaciela. W tym wypadku zakłada się organizację wszystkich rodzajów działań specjalnych ze szczególnym uwzględnieniem działań partyzanckich jako najbardziej masowego i efektywnego rodzaju działań specjalnych. Oczywiście, w wypadku organizacji ruchu partyzanckiego na własnym, a zajęтым czasowo przez nieprzyjaciela terytorium, kierownictwo polityczne spoczywałoby w rękach partii i administracji zorganizowanej w podziemiu. Z punktu widzenia militarnego, kierowanie musi być jednak powierzone organom wojsk własnych i podporządkowane ogólnym celom taktycznym, operacyjnym i strategicznym;
- prowadzone /niektóre rodzaje/ przez własne siły i środki na terytorium nieprzyjaciela przy ścisłym współdziałaniu z istniejącym ruchem oporu / ruchem partyzanckim/ zorganizowanym przez miejscowe elementy postępowe, czy też przez elementy wrogie w stosunku do istniejącej na tym terenie władzy;
- realizowane w drugim i trzecim wariancie, to znaczy działania prowadzone na własnym a czasowo zajęтым przez nieprzyjaciela terytorium oraz jednocześnie prowadzone na terytorium nieprzyjaciela. Ten wariant obejmuje maksymalny zakres działania i terenu.

Nie ulega wątpliwości, że na każdy z wymienionych wariantów wpływa określony układ warunków w jakich przebiegają procesy ludzkiej świadomości i egzystencji, a więc stosunki społeczno-polityczne, ekonomiczne, militarne i warunki naturalne, jakie istnieją w danym kraju, tj. terenowe i klimatyczne.

W związku z tym, ażeby można było właściwie określić możliwości prowadzenia i rozwoju działań specjalnych, należy rozważyć układ w/w warunków.

Przy obecnym układzie sił na świecie z pewnością można wyraźnie rozdzielić warunki istniejące w krajach obozu socjalistycznego od warunków krajów kapitalistycznych, które należy traktować jako potencjalnego przeciwnika. Jedynie warunki naturalne jednakowo będą oddziaływać na działania specjalne.

1. Warunki społeczno-polityczne i ekonomiczne

Zgodnie z nauką marksistowską, rozwojem społeczeństwa rządzą obiektywne prawa, które mają swe korzenie w warunkach materialnego życia i praktyki członków społeczeństwa. Sposób produkcji jest materialną podstawą życia społeczeństwa.

" Stan sił wytwórczych... decyduje o charakterze stosunków produkcyjnych między ludźmi, czyli o ekonomicznym ustroju społeczeństwa. Ustój ekonomiczny skolei stanowi bazę /fundament, podwaliny/, na której powstają wielorakie stosunki społeczne, idee społeczne /polityczne, prawne, filozoficzne, religijne itd./ instytucje i organizacje /państwo, kościół, partie polityczne itd., powstając na danej bazie tworzą nadbudowę społeczeństwa".^x

Jak wynika z powyższego, inaczej kształtują się stosunki społeczno-polityczne i ekonomiczne w państwach typu kapitalistycznego /naszego ewentualnego przeciwnika/, inaczej w obozie socjalistycznym, a jeszcze inaczej w państwach słabo rozwiniętych gospodarczo, kolonialnych lub zależnych. Odbiciem tych stosunków wśród społeczeństwa jest jego określona świadomość, panujące idee, instytucje, światopoglądy, uczucia społeczne, ideologie. Te zaś czynniki skolei kształtują postawę społeczeństwa, jego nastroje, gotowość do ofiar w imię postawionych celów i wolę walki.

A zatem można stwierdzić, że określona postawa /nastawienie/ ludności do prowadzonych działań specjalnych jest odzwierciedleniem panujących stosunków społecznych, politycznych i ekonomicznych. Dotyczy to naturalnie sytuacji, kiedy do działań specjalnych zaangażowana jest miejscowa ludność cywilna.

x - "Podstawy marksizmu-leninizmu" - wyd. Książka i Wiedza, Warszawa 1960 r., str. 173, 174.

Co za tym kształtuje postawę ludności, jakie czynniki wpływają na to, że ludność chwyta za broń?

Jak wynika z powyższych rozważań głównym czynnikiem kształtującym postawę do własnego rządu lub władz okupacyjnych są stosunki ekonomiczne i społeczno-polityczne. W pierwszym rzędzie o możliwościach prowadzenia działań specjalnych decydować będzie dogodna sytuacja polityczna. Może ona przekształcić potencjalne możliwości w możliwości efektywne.

Polityczna sytuacja wewnętrzna jest przy tym daleko ważniejsza niż zewnętrzna, gdyż stanowi zwykle podstawę i przyczynę rozwinięcia działań specjalnych prowadzonych przez ludność na jej własnym terytorium. Jeżeli natomiast chodzi o zewnętrzną sytuację, nawet sukcesy polityczne i zwycięstwa militarne strony przeciwnej, same przez się nie spowodują jeszcze rozwoju działań specjalnych, choć nie należy lekceważyć ich wpływu w określonych warunkach.

Korzystne warunki dla rozwinięcia działań specjalnych istnieją w warunkach wzrostu napięcia wewnętrznego spowodowanego sprzecznościami między społecznymi i ekonomicznymi interesami ludności, a rządem i jego organami władzy. Korzystne warunki stanowi również wysoka świadomość społeczna i polityczna społeczeństwa stawiającego sobie wyraźny cel, w imię którego warto czynnie angażować się do walki z własnym reżimem lub okupantem. Siły stosujące w opozycji wobec organów przemocy zawsze szukają sojuszników i to nie tylko wewnątrz ale i z zewnątrz kraju, co wiąże się z możliwością uzyskania poparcia oraz pomocy materialnej zwiększającej realne możliwości osiągnięcia zwycięstwa.

Cel działań specjalnych decyduje o tym, czy określona część ludności cywilnej wciągnięta zostanie do walki, choćby w formie udzielania aktywnego poparcia grupom zbrojnym poprzez udzielanie im schronienia, pomocy materialnej oraz przekazywanie wiadomości z rozpoznania i wywiadu.

Działania specjalne prowadzone przez ludność miejscową na terytorium nieprzyjaciela, przeciwko tamtejszym organom władzy muszą więc mieć wyraźnie wytknięty cel polityczny i głąbo-

kie podłoże społeczne, gdyż w przeciwnym wypadku mogą przeroz-
dzić się w zwykły rozbój i bandytyzm.

Tow. Mao-Tse-Tung w książce „Wojna Chin przeciw Japonii”
tak charakteryzuje ten problem:

„W żadnym wypadku nie powinna wojna partyzancka wyrzec się
polityki, przeciwnie... Wojna partyzancka bez politycznego celu
musi nieuniknienie załamać się, podobnie jak w wypadku, kiedy
jej polityczny cel nie jest zgodny z celami ludności. To jest
zasadniczy powód dlaczego partyzantka może być tylko formą
rewolucyjnej wojny i dlaczego nie może jej przyswoić sobie
jakakolwiek kontrrewolucyjna wojna.

Wynika to z faktu, że wojnę partyzancką zasadniczo orga-
nizują i popierają masy i że nie ma ona najmniejszej szansy
utrzymania się ani rozwinięcia w wypadku, kiedy jest luźno zwią-
zana z ludnością lub kiedy nie udaje się jej zdobyć udziału
i współdziałania szerokich mas”.^x

Mao-Tse-Tung omawia ten problem w odniesieniu tylko do
partyzantki ale dotyczy on również wszelkich innych rodzajów
działań specjalnych prowadzonych siłami miejscowej ludności.

W związku z powyższym warto wspomnieć o poglądach panu-
jących na Zachodzie. Na ogół istnieje zgodność poglądów w przed-
miocie nastawienia ludności, która decyduje o możliwości pro-
wadzenia działań specjalnych, ale czynniki kształtujące tę po-
stawę wywodzą się z zupełnie metafizycznych przesłanek. Twierdzi
się, że o postawie ludności decydują przede wszystkim tradycje
i charakter narodowy. Są więc narody, które szczególnie nadają
się do prowadzenia walk nieregularnych /tj. specjalnych/ jak np.
ludy górskie, które są bardziej wojownicze niż nizinne /jako
przykład mają służyć narody bałkańskie/ ludy o tradycjach ko-
wieckich, koczowniczych - Kurdowie, Beduini, szczepy afrykańskie;

x - Mao Tse Tung „Wojna Chin przeciw Japonii”. Wyd. Prasa Wojskowa
str. 12.

charakter ludów słowiańskich, a także chińskich, predystynuje je do konspiracji, rewolucji, przewrotów i buntów. Czesi natomiast oceniani są jako „najbardziej mieszczański naród wśród Słowian, skłaniający się do konspiracji, ale nie odznaczający się zbytnio w walkach partyzanckich”,^x Natomiast jeżeli chodzi o Niemców to „...niemieccy rewolucjoniści nie zapominają wykupić peronówki, zanim przypuszczą szturm na dworzec kolejowy”.^{xx} Francuzi zaś posiadać mają silnie rozwinięte cechy sprzyjające walce rewolucyjnej. Ludność o wysokiej cywilizacji oraz ludność miast jest mniej przydatna do wojny nieregularnej niż ludność pierwotna lub chłopska.

Tak więc - według poglądów Zachodu - o postawie ludności o jej zdolnościach do działań specjalnych, decydują wrodzone cechy charakteru narodu i jego tradycje, głównie wojenne, a nie aktualny układ stosunków politycznych, społecznych i ekonomicznych. Nie negując pewnego wpływu tych elementów na postawę ludności należy jednak kategorycznie odrzucić twierdzenie o ich podstawowym wpływie na kształtowanie postawy ludności wobec działań specjalnych. Pogląd taki jest absolutnie nie do przyjęcia

W zależności od celu politycznego kształtuje się charakter działań specjalnych. Wojna wyzwolenicza - według naszych określeń prowadzona metodami działań specjalnych bez stanu wojny z innym państwem /blokiem państw/ - z reguły opiera się na ruchu oporu, którego celem jest zmiana ustroju ekonomicznego i warunków społecznego bytu narodu. Dotyczy to głównie ruchów narodowo wyzwolenicznych powstających przeciwko panowaniu kolonialistów lub wojen rewolucyjnych o wyzwolenie społeczne. W ten sposób ostateczny cel polityczny określa jednocześnie cele działań zbrojnych.

Możliwości prowadzenia działań specjalnych szczególnie w krajach kolonialnych, a także w niektórych słabych, nierozwiniętych gospodarczo krajach kapitalistycznych są stosunkowo duże.

x - H. Rentsch „Partisanenkampf” - wyd. Bernard und Gracfe, Frankfurt 1961 r., str. 53.

xx- jak wyżej.

Postawa ludności w krajach kolonialnych z reguły jest wroga i nienawistna w stosunku do władz realizujących politykę rządu państwa-metropolii. W oparciu o silne pragnienie niezawisłości, niepodległości i reform społecznych ludności kraju kolonialnego, ruch partyzancki ma możliwość rozwinięcia się na dużą skalę i to nie tylko w okresie stanu wojny, lecz również w czasie pokoju.

Nie brak przykładów dla potwierdzenia tej tezy: Malaje, Filipiny, Angola, Algieria - to kraje, gdzie działalność zbrojna wobec kolonialistów wyrażała się głównie w działaniach partyzanckich, które jak np. w Algierii doprowadziły do zwycięskiego końca. Głównym czynnikiem była postawa ludności udzielającej poparcia ruchowi partyzanckiemu, który dzięki temu stanowił ogólnonarodowy ruch wyzwolenczy. W tego rodzaju działaniach dużą rolę odgrywa bezpośrednia pomoc materialna udzielana partyzantom oraz pomoc na arenie międzynarodowej realizowana na forum organizacji międzynarodowych, w prasie i na drodze rokowań dyplomatycznych. Pomoc tego rodzaju podtrzymuje stan moralny walczącego narodu, budzi otuchę i wiarę w powodzenie oraz wzmacnia siły partyzanckie. Oczywiście rzeczą jest, że w tego rodzaju warunkach, działania partyzanckie stanowią samodzielną rodzaj działań bojowych, główny i wyłączny.

Najdobitniejszymi przykładami, że wojna wyzwolencza prowadzona metodami działań specjalnych, głównie poprzez działania partyzanckie, może przynieść zwycięstwo w oparciu o pozytywną postawę i poparcie udzielone przez społeczeństwo, są: Chiny, Wietnam, Kuba i Algieria.

Potwierdza to Che Guevara w swej książce „Kuba - wojna partyzancka”.

„Podkreślić należy, że walka partyzancka jest walką mas, jest walką ludu. Zbrojna partyzantka jest bojową awangardą ludu, jej wielka siła polega na związkach z masami ludności. Nie można zatem prowadzić wojny partyzanckiej, jeżeli się nie posiada za sobą większości ludności. Partyzant musi więc liczyć na całkowite poparcie ludności danej okolicy. Jest to warunek sine qua non wszelkiego ruchu partyzanckiego.

x - Che Guevara - Kuba-wojna partyzancka”, wyd. MON, str.

Jak wynika z tym przykładów, kraje zależne i kolonialne, terroryzowane przez własne rządy, gdzie panują ostre sprzeczności między społeczeństwem a organami władzy, mają niezwykle dogodne warunki do rozwoju samodzielnych działań bojowych w czasie pokoju, pod warunkiem, że ruch zbrojny reprezentować będzie w całej rozciągłości interesy społeczeństwa i ujęty zostanie w odpowiednie ramy organizacyjne i będzie odpowiednio kierowany przez przywódców, a co najważniejsze, jeżeli poparcie narodu i jego wola walki będzie tak duża, że pozwoli na wywalczenie zwycięstwa.

Przykład Algierii wskazuje, że nie zawsze oddziały partyzanckie muszą przekształcać się w armię regularną aby wymusić niepodległość od kolonialistów.

Wielkie możliwości prowadzenia działań bojowych metodami specjalnymi w krajach kolonialnych, zależnych i słabych gospodarczo - pozwalają na wysnucie następujących wniosków:

- jak wykazują doświadczenia ostatnich dziesięciu-piętnastu lat, żyjemy w okresie olbrzymiego natężenia walk narodowo-wyzwoleńczych i rewolucyjnych prowadzonych metodą działań partyzanckich, dywersyjnych i sabotażowych przy olbrzymim oddziaływaniu psychologicznym.
Można z dużą dozą prawdopodobieństwa stwierdzić, że najbliższe lata będą dalszym ciągiem okresu walk narodowo-wyzwoleńczych i rewolucyjnych prowadzonych właśnie metodą działań partyzanckich, dywersyjnych, sabotażowych i psychologicznych a więc metodą działań specjalnych;
- w samodzielnie prowadzonych walkach narodowo-wyzwoleńczych i rewolucyjnych, działania prowadzone metodą działań specjalnych są jedynym rodzajem działań bojowych. Tego rodzaju działaniami można osiągnąć cele strategiczne. Wskazują na to przykłady Algierii, Wietnamu i Kuby;
- jak wskazują wyżej wymienione przykłady, działania te mogą być prowadzone samodzielnie, na terytorium tylko własnego kraju, bez istnienia konfliktu światowego, ale w wypadku wybuchu takiego konfliktu, kraje te powinny bezwzględnie wykorzystać szansę uzyskania wyzwolenia się spod ucisku kolonialnego lub reakcyjnego rządu w drodze walki zbrojnej.

Rozpoczęcie w takim wypadku działań zbrojnych w szeregu krajach musiałoby osłabić w znacznym stopniu państwa kapitalistyczne, sprawujące tam władze. Dlatego też niezbędne jest wówczas udzielenie wszelkiej możliwej pomocy materialnej, wyszkoleniowej, instruktorskiej i politycznej w celu zwiększenia szans na uzyskanie powodzenia z jednej strony i ogólnego zwycięstwa w wojnie z drugiej strony.

W związku z tym wynika konieczność posiadania, odpowiednich kadr przygotowanych i przeszkolonych w zagadnieniach społecznych, politycznych i ekonomicznych krajów kolonialnych i zależnych w dziedzinie całokształtu działań specjalnych, aby na wypadek potrzeby można je było użyć do udzielenia niezbędnej pomocy.

Działania specjalne prowadzone podczas wojny na naszym TDW, w warunkach istnienia frontu wojsk regularnych, nie będą miały tak daleko idących celów, nawet jeżeli związane będą z ruchem oporu. Główną rolę w osiągnięciu celów strategicznych spełniać będą wojska operacyjne, a prowadzone działania specjalne będą częścią składową ogólnych działań operacyjnych. Cele i zadania działań specjalnych wypływać będą z planowych zamierzeń operacyjnych i istniejącej sytuacji operacyjnej. Dlatego też siły prowadzące działania specjalne w czasie wojny powinny ściśle współdziałać z wojskami regularnymi i działaniami swymi maksymalnie przyczyniać się do ich sukcesów, gdyż przez zwycięstwo tych wojsk mogą osiągnąć określony główny cel polityczny.

Można więc postawić pytanie, jak istniejące warunki polityczne, społeczne i ekonomiczne wpływają na możliwości działań specjalnych na terytorium nieprzyjaciela? Przesłanką do utworzenia ruchu oporu, na bazie którego możnaby rozwinąć działania specjalne, prowadzone na terytorium nieprzyjaciela przez ludność miejscową, jest w pierwszym rzędzie opozycja / jeśli nie większości ludności, to przynajmniej jej części / w stosunku do władz rządowych, wojska, policji - a więc wszystkich elementów wykonujących funkcję przymusu w państwie. Z chwilą, gdy bierna opozycja zacznie przybierać aktywne formy - manifestacje, rozruchy, sabotaże itp. - zostaną stworzone istotne

warunki do rozpoczęcia działań specjalnych na szerszą skalę. Jeżeli jednak ludność cywilna popierać będzie w całej rozciągłości politykę rządu, zwiększą się w poważnym stopniu trudności w wykorzystaniu jej do działań specjalnych. Nie znaczy to jednak, że należałoby zrezygnować z prób inspiracji ludności do prowadzenia takich działań.

Działania psychologiczne prowadzone wszystkimi dostępnymi środkami i metodami mogą spowodować, że ludność cywilna przejdzie, choćby w ograniczonym zakresie, do działań specjalnych. Może to być wyraz protestu wobec polityki rządu lub też jego pociągnięcie, żądania pokoju, zaprzestania stosowania broni jądrowej itp. Ale z pewnością nie jest to łatwa sprawa, ponieważ w rozwiniętych gospodarczo bogatych państwach kapitalistycznych silnie rozbudowane są elementy nadbudowy, działające w kierunku utrwalenia istniejącego systemu. Państwa kapitalistyczne, wykorzystując stojący do dyspozycji aparat przymusu - wojsko, policję, sądownictwo - wywierają poważny wpływ na nastroje i przekonania społeczeństwa, które w krajach gospodarczo wysoko rozwiniętych żyje na stosunkowo wysokiej stopie. Za pomocą szeroko rozwiniętych środków i metod propagandy prowadzi się - wg określenia amerykańskiego - indoktrynację społeczeństwa, mającą na celu wzbudzenie niechęci i nienawiści do obozu socjalistycznego, utrwalenie patriotyzmu, stylu życia itd. Nie można jednak wykluczyć, że także w takich społeczeństwach znajdują się grupy społeczne i środowiska niezadowolone, które mogą stanowić oparcie dla rozwinięcia działań specjalnych. Szczególnie ważne pod tym względem są grupy emigracji polskiej, wśród których za pomocą odpowiednio prowadzonych działań psychologicznych, można pozyskać ludzi zdolnych do prowadzenia działań specjalnych.

Nie wykluczone jest także, że może powstać taka sytuacja, kiedy ludność miejscowa rozpocznie działania specjalne, których bazą mogą nie być wcale założenia polityczne, ale np. zniszczenia wojenne, brak żywności, wysokie straty itp. Mimo tego, że działania tego rodzaju musiałyby przyjąć charakter rozboju, należałoby dążyć do ujęcia ich w ramy organizacyjne i nadania im odpowiedniego kierunku politycznego.

Zagadnienie prowadzenia działań specjalnych przez własną ludność i przeznaczone do tego jednostki regularne, na własnym terytorium zajęтым przez nieprzyjaciela, nie wymaga wielu komentarzy. Nadbudowa państwa demokracji ludowej, istniejące stosunki polityczne, społeczne i ekonomiczne kształtują postawę ludności, która jak to wykazały działania partyzanckie w Związku Radzieckim w czasie II wojny światowej, broni swego systemu i jest zdecydowanie wroga w stosunku do okupanta.

Należy oczywiście liczyć się z tym, że część ludności może ulec propagandzie nieprzyjaciela, gdyż nawet w ZSRR w czasie wojny istniały formacje wojskowe - „jednostki samoobrony” organizowane przez hitlerowców, ale nie ma to większego znaczenia, ponieważ dobrze zorganizowany ruch oporu z jego bojowymi elementami - ruchem partyzanckim, grupami dywersyjnymi i całą organizacją podziemną potrafi w odpowiedni sposób oddziaływać na tę część ludności w celu utrzymania przynajmniej jej bierności.

Liczne przykłady działań partyzanckich w czasie drugiej wojny służą przy tym za najlepszy komentarz. Ruchy partyzanckie przeciwko hitlerowcom w Polsce, Jugosławii, Francji, a przede wszystkim szeroko rozwinięte w ZSRR, dowodzą, że nastawienie ludności było zdecydowanie wrogie do okupanta, co warunkowało w pierwszym rzędzie możliwość zbrojnych wystąpień.

A zatem można stwierdzić, że możliwości działań specjalnych na własnym terytorium, okupowanym choćby czasowo, przez nieprzyjaciela, będą zawsze bardzo duże.

Reasumując, można stwierdzić, że w przypadku gdy działania partyzanckie, dywersyjno-rozpoznawcze, sabotażowe oraz psychologiczne - prowadzone będą siłami miejscowej ludności, działania specjalne prowadzone na tym terytorium ograniczać się będą do wykonywania szczególnie ważnych zadań, a głównym kierunkiem działania będzie udzielanie pomocy tym działaniom oraz zbieranie informacji wywiadowczych i rozpoznawczych. Za-tym działania te będą funkcją uzupełniającą.

Ruch oporu i sprzyjającą mu ludność cywilną można traktować jako bazę, stanowiącą podstawę swobody działania, sprawnego rozpoznania nieprzyjaciela, zaopatrzenia, ukrycia, odpoczynku, magazynowania sprzętu, a nawet jako źródło uzupełnień.

Natomiast wroga postawa ludności zmusi własne siły do skrywania ruchów, organizowania baz i odpoczynków w rejonach odosobnionych lub zapewniających bezpieczeństwo, do stałej czujności, dokładnego ubezpieczenia się oraz do wysokiej ostrożności w nawiązywaniu kontaktów z ludnością.

2. Warunki militarne

Obok Warunków społeczno-politycznych i ekonomicznych, olbrzymie znaczenie mają warunki militarne, które w sposób zasadniczy wpływają na możliwości prowadzenia działań specjalnych. Warunki militarne kształtują następujące elementy:

- właściwości współczesnych działań bojowych oraz charakter i przebieg działań wojsk regularnych na rubieży starcia stron;
- ilość, jakość, rozmieszczenie i działalność wojsk regularnych, sił policyjnych, obrony terytorialnej i organizacji paramilitarnych nieprzyjaciela, pozostających na jego tyłach;
- ilość, rodzaj i rozmieszczenie obiektów mających znaczenie militarne oraz ich ochrona i obrona.

Wiek dwudziesty charakteryzuje bardzo szybki postęp w rozwoju nauki, a szczególnie w dziedzinie teoretycznych i praktycznych osiągnięć współczesnej techniki. Rozwój ten wywiera bezpośredni wpływ na zmiany w sztuce wojennej. Pojawienie się w końcowych latach pierwszej wojny światowej nowych rodzajów uzbrojenia /czołg, samolot i broń chemiczna/ było zjawiskiem prekursorskim w stosunku do obowiązujących wówczas zasad prowadzenia działań wojennych.

Zaczęto więc poszukiwać nowych form organizacyjnych i rozwiązań operacyjnych, któreby uwzględniały i właściwie wykorzystywały modernizujące się ciągle nowe rodzaje uzbrojenia.

II wojna światowa - to przede wszystkim masowe użycie wojsk pancernych i lotnictwa, co z kolei nadało walce charakter krótkotrwały, zmieniło panujące pojęcie czasu i przestrzeni oraz ich znaczenie. Szybkość działań w powiązaniu z szerokim zastosowaniem manewru stała się czynnikiem decydującym o wyniku walki i operacji.

W końcowej fazie II wojny światowej na polu bitew pojawiają się nowe rodzaje uzbrojenia - rakiety i broń atomowa. Mamy więc znowu do czynienia z nowym jakościowo zjawiskiem, które zapoczątkowało wzmożone studia i badania, zarówno w dziedzinie technicznego doskonalenia jak i zasad prowadzenia działań na współczesnym polu walki. Wraz z rozwojem broni rakietowej służącej do przenoszenia broni jądrowej, która stała się podstawą mocy współczesnych armii, obserwujemy burzliwy rozwój w technice radioelektronicznej.

Analizując na tym tle zagadnienie działań specjalnych należy w pierwszym rzędzie określić ich przydatność na współczesnym polu walki. Określenie przydatności działań specjalnych winno odpowiedzieć na pytanie: Czy istnieje uzasadniona potrzeba i możliwość organizowania i prowadzenia działań specjalnych w warunkach użycia broni termojądrowej?

Odpowiedzi na to pytanie można udzielić tylko na podstawie analizy dotychczasowego dorobku myśli wojskowej i przewidywanego charakteru przyszłych działań wojennych.

Zgodnie z dotychczasowym rozwojem myśli wojskowej, współczesne działania bojowe będą charakteryzowały się następującymi cechami:

- olbrzymią szybkością /tempem/ prowadzenia działań,
- manewrowością,
- brakiem ciągłych frontów,
- dążnością do maksymalnego rozśrodkowania wojsk,

- szybkimi zmianami sytuacji bojowej,
- możliwością dokonywania olbrzymich wyłomów bronią jądrową,
- przełamywania rubieży obronnych i pokonywaniem przeszkód wodnych z marszu,
- prowadzeniem działań bojowych na szerokim froncie,
- działaniem na poszczególnych kierunkach,
- dążnością do uzyskania zaskoczenia zarówno w początkowym okresie wojny jak i w toku jej trwania.

Zachodzi więc pytanie, jak powyższe cechy charakterystyczne wpływają na rolę działań specjalnych, mając na uwadze, że broń termojądrowa wprowadziła zmiany zasadnicze - rewolucyjne w technice środków walki?

Zmasowane uderzenia bronią rakietowo-jądrową, w połączeniu z użyciem wojsk pancernych i zmechanizowanych, gwarantują uzyskanie wysokiego tempa prowadzenia współczesnych operacji. Tempo operacji zaczepnej w zależności od warunków może być wysoce nierównomierne, niemniej jednak może ono osiągać 120 km i więcej na dobę.

Pomimo tak wysokiego tempa, wyraźnie zarysowuje się sprzeczność pomiędzy możliwością obezwładnienia nieprzyjaciela a efektywnym wykorzystaniem skutków tego obezwładnienia. Obezwładnienie nieprzyjaciela może być dokonane jednocześnie na całej głębokości. Możliwe do uzyskania w obecnych warunkach tempo prowadzenia działań nie pozwala wojskom lądowym we właściwym czasie, to jest w okresie istnienia w całej rozpiętości skutków uderzeń jądrowych, osiągnąć rejony obezwładnione.

Ze sprzeczności pomiędzy możliwością obezwładnienia nieprzyjaciela a możliwością wykorzystania skutków obezwładnienia wynika, że należy dążyć wszystkimi siłami i środkami do przedłużenia czasu oddziaływania skutków uderzeń bronią masowego rażenia oraz do wykrycia i zniszczenia sił i środków, które nie zostały obezwładnione i mogą być użyte do wykonania uderzeń odwetowych przez nieprzyjaciela.

Jednym ze sposobów łagodzących te sprzeczności na współczesnym polu walki może być zastosowanie obok desantów powietrznych i morskich również działań specjalnych.

Zastosowanie działań specjalnych, a przede wszystkim dywersyjno-rozpoznawczych i psychologicznych, w pobliżu rejonów obezwładnionych bronią masowego rażenia, powinno zmierzać do pogłębienia skutków uderzeń i utrzymania psychicznego oddziaływania do czasu podejścia własnych wojsk lądowych lub wysadzenia desantu powietrznego lub morskiego.

Tak więc rola działań specjalnych polegać powinna na:

- wykrywaniu i niszczeniu sił i środków, które nie uległy obezwładnieniu a mogą być wykorzystane do uderzeń odwetowych;
- pogłębieniu psychologicznego oddziaływania zarówno wśród ludności cywilnej jak i pośród wojsk nieprzyjaciela;
- uniemożliwianie odtwarzania systemu dowodzenia w rejonach obezwładnionych i rejonach przyległych;
- niszczeniu wykrytych sił i środków oraz obiektów i urządzeń systemu dowodzenia, które mogłyby umożliwić nieprzyjacielowi likwidację skutków obezwładnienia i zorganizowanie odwetu;
- niszczeniu i obezwładnieniu obiektów, które nie były celem własnych uderzeń jądrowych, a mają wpływ na przedłużenie lub skrócenie czasu faktycznego oddziaływania skutków własnych uderzeń bronią masowego rażenia.

W wypadku wysadzenia własnych desantów powietrznych i morskich, działania specjalne winny być prowadzone w rejonie desantowania i w rejonach przyległych. W tym wypadku rola działań specjalnych sprowadzać się będzie do odciążenia wojsk desantowych przez dezorganizowanie działalności nieprzyjaciela, zmierzającej do zorganizowania aktywnego przeciwdziałania.

Wysokie tempo prowadzenia operacji, jako złożony wynik uderzeń bronią termojądrową i wysokiego stopnia mechanizacji

współczesnych armii powoduje, że współczesne działania bojowe posiadać będą wysoce manewrowy charakter. Manewr stosowany będzie zarówno dla wykorzystania skutków uderzeń broni masowego rażenia w celu wyjścia na tyły i skrzydła nieprzyjaciela, jak również w celu wyprowadzenia własnych wojsk z rejonów zagrożonych napadem bronią masowego rażenia ze strony nieprzyjaciela. Na manewrowy charakter prowadzenia operacji poważny wpływ wywierać będą niszczenia dokonywane bronią masowego rażenia, utrudniające zachowanie wysokiego tempa i zmuszające do wykonywania niezamierzonych manewrów na polu walki.

Manewr we współczesnych działaniach bojowych będzie nosił dwojaki charakter:

- manewr zamierzony;
- manewr wymuszony.

Utrudnienia w wykonaniu manewru w określonym czasie, mogą spowodować poważne komplikacje w sytuacjach, kiedy czas i sposób wykonania manewru odgrywa decydującą rolę. Stąd też podstawowym zadaniem strony przeciwnej będzie dążenie do utrudnienia wykonania manewru zamierzonego lub zmuszenie przeciwnika do wykonania manewru w sposób i w kierunku dogodnym dla własnego działania. Manewr środkami rakietowymi oraz sposób ich maskowania będzie zmierzał do całkowitego wyeliminowania możliwości ich wykrycia przez stronę przeciwną. Wykrycie stanowisk broni rakietowej technicznymi środkami rozpoznania ze względu na ciągły manewr może być poważnie utrudnione, dotyczy to również innych newralgicznych obiektów w ugrupowaniu nieprzyjaciela.

W tych warunkach oprócz stosowania klasycznych sił i środków wydaje się celowym zastosowanie działań specjalnych, które:

- utrudniałyby wykonanie manewru lub zmuszały do wykonania manewru w kierunku dogodnym dla własnego działania poprzez niszczenie urządzeń komunikacyjnych, systemu dowodzenia itp;
- uzupełniałyby system rozpoznania ogólnowojskowego, wykrywając i ustalając dotychczas nie obezwładnione newralgiczne obiekty w ugrupowaniu nieprzyjaciela i naprowadzałyby na nie ogień własnych rakiet i lotnictwa.

Manewrowy charakter współczesnych działań bojowych stwarza dogodne warunki do przenikania w ugrupowanie bojowe nieprzyjaciela, oddziałów przeznaczonych do działań specjalnych.

Dążność do maksymalnego rozśrodkowania wojsk, przy zachowaniu ich zdolności bojowej, powodować będzie powstawanie nowego zjawiska, które wyraża się w zanikaniu zagęszczonych stref przyfrontowych, maksymalnie nasyconych wojskiem i techniką bojową, jak to miało miejsce w ubiegłej wojnie. Strefa ta ulegnie poważnemu pogłębieniu i zatraci swoje dotychczasowe charakterystyczne cechy. Stwarza to z jednej strony możliwość działania oddziałów dywersyjno-rozpoznawczych w bezpośredniej strefie frontowej, z drugiej zaś strony utrudniać może skryte działania większych oddziałów na głębokim zapleczu. Zjawisko to oddziaływać będzie również na rozśrodkowanie ważnych obiektów-celów na kilka mniejszych oddzielonych od siebie odpowiednimi odstępami w terenie. Stąd też szereg ważnych obiektów, determinujących działanie nieprzyjaciela może stać się celami nieopłacalnymi dla własnych uderzeń bronią masowego rażenia. Zniszczenie ich może jednak przynieść poważne korzyści dla własnych działań i dlatego mogą one stać się obiektami działania środków mniej kosztownych ale pewnych w wykonaniu. Zastosowanie działań specjalnych w stosunku do tych obiektów, zarówno dla ich rozpoznania jak i niszczenia lub obezwładnienia wydaje się celowe i konieczne.

Duże tempo działania, manewrowość, rozśrodkowanie i działanie na kierunkach powodować będzie z zasady brak ciągłych frontów. Zjawisko to będzie charakterystyczne zarówno dla okresów prowadzenia operacji jak i okresów chwilowej stabilizacji działań. Efektem tego będzie powstawanie otwartych skrzydeł w ugrupowaniu wojsk, a co za tym idzie łatwość przenikania wojsk własnych w ugrupowanie nieprzyjaciela. Brak ciągłych frontów stwarza możliwość przenikania oddziałów przeznaczonych do działań specjalnych w ugrupowanie nieprzyjaciela i ułatwia ich działalność. Działania specjalne w tych rejonach mogą spełniać podobną rolę jak na głębokim zapleczu w rejonach przyległych do miejsc obezwładnionych własną bronią masowego rażenia to jest: rozpoznanie ugrupowania nieprzyjaciela, niszczenie szczególnie ważnych obiektów, dezorganizowanie systemu dowodzenia itp.

Szybkie zmiany sytuacji mogą utrudniać rozpoznanie nieprzyjaciela /szczególnie jego środków napadu bronią masowego rażenia/. Wyeliminowanie tego czynnika możliwe jest poprzez dobrze działające rozpoznanie. Wydaje się, że w obecnych warunkach ogromnie wzrasta rola grup o charakterze dywersyjno-rozpoznawczym. Rolę tę podkreśla fakt powstania i rozwijania środków zakłócających pracę technicznych środków rozpoznania. Szybkie zmiany sytuacji mogą również powodować utratę określonych obszarów własnego terenu. Powstanie wówczas konieczność zorganizowania na nich działań specjalnych, mających na celu stosunkowo długotrwałe osłabianie nieprzyjaciela.

Na współczesnym polu walki może powstać wiele sytuacji, kiedy jednostki wojsk regularnych znajdują się w odosobnieniu, to znaczy będą prowadzić walkę na tyłach nieprzyjaciela, w izolacji od sił głównych, często bez łączności z sąsiadami i sztabem przełożonym oraz bez możliwości nawiązania i utrzymania współdziałania, przede wszystkim taktycznego.

Jednostki, które znalazły się w odosobnieniu mogą przyjąć następujące sposoby walki:

- obrona zajmowanego rejonu w celu utrzymania go do czasu likwidacji odosobnienia przez siły główne;
- walka w celu wyjścia z odosobnienia przez wykonanie natarcia w kierunku, gdzie znajdują się siły główne dla połączenia się z nimi / przy współdziałaniu sił głównych lub bez nich/;
- rozwinięcie natarcia w określonym kierunku, bez zamiaru wyjścia z odosobnienia, zwykle w działaniach zaczepnych z perspektywą późniejszego połączenia się z siłami głównymi;
- przejście do działań w rozproszeniu.

Ostatni z wyżej wymienionych sposobów działań służy do uchronienia jednostki przed likwidacją, która jej grozi ze względu na brak możliwości połączenia się z siłami głównymi, brak łączności ze sztabem przełożonym i sąsiadami oraz ze względu na stałe zagrożenie ze strony uderzeń broni jądrowej nieprzyjaciela.

Przejście do działań w rozproszeniu następuje zatem w sytuacji ostatecznej, z reguły na rozkaz przełożonego, kiedy zawiodły wszelkie próby połączenia się z siłami głównymi a odosobnionym wojskom nieodwołanie zagraża likwidacja.

Działania w rozproszeniu, są to więc działania wojsk regularnych na tyłach nieprzyjaciela, zarówno wymuszone jak i z góry zamierzone, polegające na nękaniu nieprzyjaciela małymi pododdziałami i grupami, stosujące w zasadzie taktykę działań specjalnych - głównie partyzanckich i dywersyjno-rozpoznawczych.

Istotnego i zasadniczego znaczenia we współczesnych warunkach nabierają czynnik zaskoczenia.

Zaskoczenie może mieć szczególnie ważne znaczenie w początkowym okresie wojny i może w poważnym stopniu zaważyć na jej przebiegu. Czynnik ten będzie posiadał również bardzo istotne znaczenie już w toku trwających działań wojennych, ponieważ zaskoczenie daje poważny atut przewagi dla strony, która go uzyskała.

Reasumując: dla uzyskania oraz pogłębienia skutków zaskoczenia należy wykorzystywać wszystkie rodzaje działań specjalnych. Rola zawczasu zorganizowanych działań specjalnych, wymierzonych w newralgiczne miejsca nieprzyjaciela, których obezwładnienie innymi środkami jest niemożliwe lub niecelowe, nabiera poważnego znaczenia. W celu zabezpieczenia się przed zaskoczeniem ze strony nieprzyjaciela w toku prowadzonych działań, wydaje się celowym wykorzystanie na szeroką skalę oddziałów przeznaczonych do działań specjalnych dla uzupełnienia własnego systemu rozpoznania.

Omówienie tylko niektórych z cech charakterystycznych współczesnego pola walki wykazuje, że cechy charakterystyczne współczesnych działań bojowych jako wynik użycia broni masowego rażenia, nie eliminuje możliwości zastosowania działań specjalnych, a przeciwnie, wykazuje konieczność ich użycia.

Działania specjalne, bez względu na sposób prowadzenia wojny / z użyciem broni atomowej czy bez jej użycia / nabierają nowego znaczenia, o czym świadczy fakt gorączkowego przygotowania się w tej dziedzinie przez państwa skupione w pakcie NATO i inne

kraje kapitalistyczne. Nie mniej jednak, nowe warunki w jakich będą prowadzone, w dwojaki sposób wpływają na rolę i organizację działań specjalnych:

- zwiększają swobodę prowadzenia działań specjalnych oraz postulują konieczność ich organizacji jako jednej z form uzupełniania działań wojsk regularnych;
- zmuszają do zmiany form i sposobów prowadzenia działań specjalnych, zmierzających do dostosowania zarówno zasad prowadzenia jak i organizacji oddziałów /organów/ przeznaczonych do działań specjalnych, do wymogów współczesnych zasad prowadzenia działań bojowych.

Podstawową zmianą w organizacji działań specjalnych, na którą rzutuje rola, jaką winny one spełnić, jest konieczność ścisłego powiązania działań specjalnych z planowanymi zamierzeniami operacyjnymi, przy pełnym uwzględnieniu wszystkich możliwych wariantów kształtowania się sytuacji w czasie prowadzonych działań. Tylko ten warunek może zapewnić szybkość i skuteczność działania organów przeznaczonych do działań specjalnych, a jest to niezbędne na współczesnym boju walki /bitwy/.

Charakter i przebieg działań wojsk regularnych na rubieży starcia wywiera znaczny wpływ na możliwości prowadzenia działań na tyłach nieprzyjaciela. Powoduje on przede wszystkim określone skutki psychologiczne na wojskach i ludności cywilnej przeciwnika. Nie bez znaczenia pozostaje użycie w działaniach wojsk regularnych broni masowego rażenia i zniszczenia jakie ta broń powoduje na tyłach walczących stron.

Rozwijanie działań zaczepnych przez nieprzyjaciela i uzyskiwanie w nich powodzenia, poważnie wzmacnia wśród jego wojsk i ludności cywilnej wolę walki oraz kształtuje ich stan moralny, wpływający niekorzystnie na możliwości rozwinięcia działań specjalnych na rdzennych terytoriach nieprzyjaciela. Powodzenie działań zaczepnych oznacza jednocześnie zdobywanie nowych terenów, co powoduje u nieprzyjaciela następujące zjawiska:

- rozciągnięcie ugrupowania wojsk;
- wydłużenie się linii zaopatrzeniowych;
- przeniesienie działań na terytorium okupowane;
- wydzielenie specjalnych sił dla ochrony obiektów wojskowych i utrzymywania w posłuszeństwie ludności terenów okupowanych.

Zjawiska te umożliwiają /stwarzają/ warunki do organizacji ruchu oporu oraz do prowadzenia działań specjalnych w oparciu o ludność własną terenów okupowanych.

W przypadku gdy nieprzyjaciel prowadzi działania obronne lub wycofuje się na skutek naszych działań zaczepnych, warunki prowadzenia działań specjalnych na jego rdzennych terenach będą znacznie łatwiejsze. Działania odwrotne połączone z dużymi stratami i szybką utratą terenu wpływać będą demoralizująco zarówno na jego wojska jak i ludność cywilną. Powstający chaos i panika na tyłach wojsk nieprzyjaciela ułatwi rozwinięcie działań specjalnych. Dla osiągnięcia większych efektów działania specjalne winny być prowadzone z maksymalnym natężeniem w ścisłym powiązaniu z działaniem własnych wojsk regularnych.

Rozmieszczone na tyłach nieprzyjaciela, jego dobrze wyszkolone i uzbrojone wojska regularne, zwłaszcza gdy są one przeszkolone lub posiadają doświadczenie w zwalczaniu partyzantki i grup dywersyjno-rozpoznawczych /mogą do tego celu wydzielić część sił/, poważnie ograniczają możliwości bytowania i krępują swobodę manewru oraz możliwości wykonywania zadań przez siły przeznaczone do działań specjalnych. Zagęszczenie wojsk regularnych nieprzyjaciela maleje w miarę wzrastania odległości od rubieży starcia walczących stron, ale jednocześnie siły nieprzyjaciela rozmieszczone głębiej, nie będąc angażowane do działań bojowych na froncie, mają większą swobodę w prowadzeniu działań przeciw partyzantom, grupom dywersyjno-rozpoznawczym itp.

Do działań tych będą jednakże przede wszystkim używane siły policyjne, obrony terytorialnej i różne organizacje paramilitarne. W skład sił obrony terytorialnej mogą wchodzić również szkoły

wojskowe i jednostki wojsk regularnych stacjonujące czasowo na zapleczu. Jednostki obrony terytorialnej nieprzyjaciela nastawione będą przede wszystkim na zabezpieczenie i obronę obiektów wojskowych, ekonomicznych i administracyjnych oraz zwalczanie wszelkich działań specjalnych.

Dobrze zorganizowana przez nieprzyjaciela obrona terytorialna przy aktywnie wrogiej postawie miejscowej ludności może poważnie utrudnić prowadzenie działań specjalnych lub co najwyżej dawać możliwości ich prowadzenia przez niewielkie grupy /oddziały/ o dużej ruchliwości, bazując swą działalność operacyjno-bojową w korzystnym dla bytowania i rozwinięcia działań terenie. Aktywne nastawienie sił obrony terytorialnej nieprzyjaciela przy jednocześnie silnej obronie obiektów stanowiących przedmiot działań specjalnych jest na pewno jedną z głównych trudności w realizacji zadań.

Rozpatrując warunki militarne nie można pominąć własnych możliwości w tym zakresie. Chodzi tu zarówno o możliwości użycia własnych sił do działań specjalnych jak również o możliwości materiałowego zaopatrzenia walczących na tyłach nieprzyjaciela oddziałów partyzanckich, grup dywersyjno-rozpoznawczych itp. W działaniach na własnym terytorium utraconym okresowo, problemy te łatwiej jest rozwiązywać bazując działania specjalne na własnej ludności.

Na terenach nieprzyjaciela konieczne jest udzielanie ruchowi partyzanckiemu jak najwszechstronniejszej pomocy organizacyjnej, instruktorskiej i materiałowej. Rozwiązanie problemów pomocy dla ruchu partyzanckiego zależy od posiadania odpowiednio wyszkolonych kadr dla przerzucenia ich na tyły nieprzyjaciela oraz od możliwości materiałowych wojsk regularnych i dysponowanie odpowiednimi środkami transportowymi dla przerzucenia zaopatrzenia. Bez tego nie może być mowy o pełnym zaopatrywaniu działających na tyłach partyzantów w broń, amunicję i wszelkie inne środki materiałowe. Niezależnie od tej pomocy partyzanci winni je sami zdobywać na nieprzyjacielu lub uzyskiwać od miejscowej ludności.

Zaopatrywanie przez własne wojska regularne może dotyczyć tylko uzupełnienia części potrzeb partyzantów w okresach tworzenia oddziałów oraz ich szczególnej aktywności w wykonywaniu ważnych zadań na rzecz wojsk regularnych. Zakres udzielonej partyzantom pomocy może być różny. W każdym razie wpływa ona aktywizująco na działania partyzanckie i stanowi w znacznym stopniu o ich możliwościach.

3. Warunki terenowe i klimatyczne

Większość zadań działań specjalnych, z wyjątkiem tylko niektórych akcji partyzanckich i psychologicznych, wymaga skrytego prowadzenia, to znaczy przygotowania, przemarszów, dotarcia do obiektu działań, z wyjątkiem tylko niekiedy samej akcji, która może przekształcić się w zbrojne starcie z nieprzyjacielem. Faktem jest także, że siły prowadzące działania specjalne są znacznie mniej liczebne niż siły przeciwnika.

W związku z tym, wszelkie działania poprzedzające uderzenie na nieprzyjaciela muszą być dokonane w ukryciu i przy zachowaniu odpowiedniej tajemnicy. Stąd też warunki terenowe należą do najważniejszych czynników wpływających na możliwości prowadzenia działań specjalnych. Dotyczy to głównie swobody manewru, bezpieczeństwa oraz w ogóle egzystencji sił prowadzących działania specjalne na tyłach nieprzyjaciela.

Niezależnie od rodzaju prowadzonych działań specjalnych teren musi dostarczyć ukrycia i służyć do zamaskowania ruchów. A więc teren, w którym łatwo znaleźć ukrycie naturalne, jest dogodny do rozwinięcia działań specjalnych i przeciwnie, jeżeli brak jest takich warunków, teren jest niedogodny.

Terenem dogodnym jest więc ten teren, gdzie istnieją duże kompleksy lasów, bagniska, góry i duże ilości jezior. Niedogodny teren będzie z reguły otwarty, nizinny, pokryty dużą ilością dróg kołowych i żelaznych, ośrodków miejskich, obiektów cywilnych i wojskowych, o dużej gęstości zaludnienia.

Trafnie określa to Che Guevara pisząc: „To wszystko prowadzi nas do dwu wniosków ... po pierwsze - stopień dogodności danej okolicy dla partyzantki jest odwrotnie proporcjonalny do stopnia rozwoju wytwórczości. Wszelkie warunki sprzyjające życiu ułatwiają osiedlanie się ludności w danej okolicy. Natomiast dla partyzanta sprawa przedstawia się odwrotnie: im dana okolica jest dogodniejsza do życia, tym bardziej koczowniczy i niepewny staje się los partyzanta”. x

Dogodny teren jest szczególnie ważny dla oddziałów partyzanckich, które mogą na nim organizować się, rozwijać swe siły i urządzenia tyłowe, aby następnie dokonywać wypadów na tereny, gdzie znajdują się obiekty działań.

Grupy dywersyjno-rozpoznawcze swoje zadania będą zwykle wykonywać na terenie, gdzie znajduje się skupisko obiektów. Teren dogodny stanowić więc może jedynie ich czasowe miejsce pobytu, zwykle przeznaczone dla odpoczynku i przygotowania się do wykonania kolejnego zadania.

Dużą rolę odgrywa wielkość danego obszaru, na którym prowadzi się działania specjalne. Duży obszar, bogato ukształtowany, stwarza lepsze warunki do działań, umożliwiając przechodzenie z jednego rejonu na drugi, odrywanie się od nieprzyjaciela, omijanie jego sił i skryte ruchy. Podkreślić należy, że wielkość obszaru jak i ukrycia naturalne wzajemnie się uzupełniają.

Działania partyzanckie na terenie Związku Radzieckiego szczególnie podkreślają ten związek między możliwościami ukrycia się i wielkością obszaru. W Jugosławii, dzięki bogactwu gór i lasów ruch partyzancki mógł rozwinąć się tak dalece, że powstały regularne związki taktyczne a nawet operacyjne.

W Polsce ruch partyzancki także skupiał się w terenach lesistych i górzystych oraz w określonych ośrodkach miejskich, gdzie działały z reguły dywersyjne grupy partyzanckie .

x - Che Guevara „ Kuba - wojna partyzancka ” - wyd. MON.

Jeśli chodzi o ośrodki miejskie, działania specjalne w zasadzie mogą rozwijać się w dziedzinie propagandy, dywersji i sabotażu, ponieważ te działania prowadzone mogą być przez małe grupy, a takie mogą działać tylko w miastach. Teren miejski wymaga ścisłej konspiracji grup, które działają zazwyczaj skrycie, przystępując do jawnych akcji w wyjątkowych wypadkach.

Niemniej jednak w warunkach Zach.TDW /obszary posiadają stosunkowo dużą gęstość zaludnienia/, należy brać również pod uwagę jako teren działania duże skupiska miejskie. Tendencje do organizacji działań specjalnych w warunkach dużych miast mają w tym wypadku poważne uzasadnienie. Oczywiście charakter prowadzonych działań specjalnych, organizacja sił do ich realizacji itp., muszą być dostosowane do warunków bytowania w mieście. Podstawowym czynnikiem umożliwiającym prowadzenie działań specjalnych w dużych miastach jest konieczność posiadania bazy stanowiącej oparcie oraz umiejętne dostosowanie się do istniejących w mieście warunków i zwyczajów.

Przykładem działania oddziałów zorganizowanych na wzór wojskowy w dużych skupiskach miejskich jest Szturmowy Batalion AL im „Czwartaków” działający w Warszawie w latach 1943-44 .

Podstawowy wniosek wynikający z warunków terenowych jest następujący: teren dogodny zazwyczaj służyć będzie do ukrycia, ale nie będzie podstawowym terenem działań, podczas, gdy teren niedogodny jest zasadniczym terenem działań, ale nie posiada wystarczających ukryć. Ten właśnie fakt rzutuje na taktykę działań specjalnych, na organizację i wykonywanie zadań.

Warunki terenowe dyktują także liczebność grup. Na terenach niedogodnych mogą w zasadzie działać grupy kilkusobowe, którym zawsze łatwiej dokonywać skrycie ruchów i znaleźć ukrycie. Większe pododdziały i oddziały /szczególnie chodzi tu o partyzantów i własne jednostki wojsk regularnych, które przeszły do działań specjalnych/ powinny działać w rejonach dogodnych z punktu widzenia działań specjalnych.

Bazy, magazyny, ewentualnie pewnego rodzaju urządzenia tyłowe /partyzanckie/, miejsca zrzutów zaopatrzenia, rozmieszczone mogą być w zasadzie w terenach słabo zaludnionych i trudno dostępnych.

Nie bez znaczenia są również warunki klimatyczne. Najlepszą porą roku dla działań specjalnych /poza działaniami psychologicznymi, które mogą być prowadzone bez względu na porę roku i klimat/ jest lato a także w mniejszym stopniu wiosna i jesień, to znaczy, ciepłe pory roku, kiedy łatwiejsze jest bytowanie, wykonywanie ruchów, a nawet sama walka. Zima, szczególnie śnieżna, utrudnia wykonywanie ruchów ze względu na pozostawianie śladów nawet w terenie dogodnym. W związku z tym najbardziej intensywne działania mogą być prowadzone w tych porach roku, które takim działaniom sprzyjają. Jest rzeczą oczywistą, że warunki złej widoczności a więc deszcze, mgły i śnieżyce sprzyjają wykonaniu zadań.

Reasumując, należałoby wyciągnąć wniosek: sposoby działań specjalnych powinny być dostosowane do rodzaju terenu i klimatu ale nie może być sytuacji, aby zostały zaniechane ze względu na zły teren i klimat.

W każdym terenie i klimacie działania specjalne mogą być prowadzone pod warunkiem, że organizacja sił, taktyka, maskowanie i ruchliwość przystosowane zostaną do warunków terenowych i klimatycznych przy jednoczesnym uwzględnieniu innych warunków omawianych w niniejszym rozdziale.

ROZDZIAŁ III

ZADANIA DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

Nowy charakter współczesnych armii, których podstawową siłą ogniową są wojska rakietowe, wyposażone w broń termojądrową, posiadać będzie niewątpliwie wpływ na kształtowanie się zadań z zakresu działań specjalnych. Zadania działań specjalnych muszą być dostosowane do nowego charakteru sytuacji operacyjno-strategicznej, jaka może się wytworzyć po rozpoczęciu działań wojennych. Główną cechą tych zadań musi być szybkość działania, co niewątpliwie w sposób zasadniczy rzutować będzie na zasady realizowania poszczególnych zadań oraz stronę organizacyjną, związaną z przygotowaniem działań specjalnych.

1. Współzależność zadań w odniesieniu do położenia oraz posiadanych sił i środków

Zadania działań specjalnych są podporządkowane głównym celom operacyjnym danego etapu działań wojennych i wynikają z roli i miejsca jakie działania specjalne zajmują w całokształcie działań wojennych.

Zadania wykonywane na tyłach nieprzyjaciela w ramach działań specjalnych winny stanowić wydatną pomoc dla wojsk operacyjnych i zapewnić im uzyskanie maksymalnych sukcesów.

Dla osiągnięcia tego celu konieczne jest skoncentrowanie głównego wysiłku działań specjalnych na tych dziedzinach życia i działalności nieprzyjaciela, których obezwładnienie ma decydujące znaczenie dla osiągnięcia zwycięstwa na danym etapie kampanii /wojny/. Skoncentrowanie głównego wysiłku działań specjalnych na określonych obiektach nieprzyjaciela pozwala osiągnąć większe efekty i daje możliwość sparaliżowania przy ścisłym współdziałaniu z wojskami operacyjnymi jednej lub kilku dziedzin stanowiących pewną całość w systemie ekonomicznym lub militarnym nieprzyjaciela. Konieczność określenia głównego wysiłku działań specjalnych

wynika również z zasady ekonomii sił i środków jakie mogą być przeznaczone do wykonywania tego rodzaju zadań.

Potrzebę wytyczania głównego wysiłku dla działań specjalnych doceniono należycie w ostatniej wojnie w Związku Radzieckim. Tak np. na początku września 1942 roku odbyła się w Moskwie konferencja zorganizowana dla przybyłych z za frontu dowódców oddziałów i jednostek partyzanckich obwodów, orłowskiego, briańskiego oraz terenów Ukrainy i Białorusi. „... Na tej konferencji głównodowodzący siłami zbrojnymi ZSRR J.W. Stalin wraz z Mołotowem i Woroszyłowem / Woroszyłow był od sierpnia 1942 r. głównodowodzącym ruchu partyzanckiego - wyjaśnienie autora/ podsumowali osiągnięcia pierwszego etapu działania ruchu partyzanckiego oraz postawili zadania - skierować główne uderzenie oddziałów partyzanckich na linie komunikacyjne przeciwnika oraz na ważniejsze jego obiekty na prawym brzegu Dniepru”^x... Główny wysiłek formułowano w odniesieniu do działań partyzanckich ale odnosi się to również do wszystkich innych rodzajów działań specjalnych, które w radzieckich warunkach określane były wspólnym terminem „ruch partyzancki” /„partizanskoje dwiżenie”/.

a/ Współzależność zadań w odniesieniu do położenia.

W warunkach współczesnego pola walki, kiedy zachodzi konieczność jednoczesnego prowadzenia operacji frontowych na całą głębokość teatru działań wojennych, dla jaknaj-szybszego wykorzystania skutków własnych uderzeń jądrowych i niedopuszczenia do zorganizowanego przeciwdziałania nieprzyjaciela, niemałą rolę obok desantów powietrznych, morskich i innych środków oddziaływania na zapleczu nieprzyjaciela mogą odgrywać działania specjalne.

x - Bolszaja Sowiet-skaja Encikłopedia. T -32 Wyd. II.

Wyd. Gosudarstwiennoj Naucznoje Izdatielstwo. Moskwa 1955 r. str. 163-164.

Zadania działań specjalnych winny być naceLOWANE przede wszystkim na natychmiastowe wykorzystanie i uzupełnienie skutków uderzeń jądrowych, co szczególnie jest aktualne w początkowym okresie wojny. Zasadniczym więc zadaniem, na którym w początkowym okresie skupia się wysiłek bojowy jest zwalczanie wszelkich obiektów i urządzeń pomocniczych broni masowego rażenia, które nie zostały obezwładnione własnymi uderzeniami jądrowymi. Bardzo ważne wydaje się również zadanie zwiększenia w tym okresie chaosu i dezorganizacji, osłabienie stanu moralnego wojsk i ludności cywilnej oraz zwielokrotnienie trudności organizacyjnych, spowodowanych zniszczeniami, dokonanymi bronią jądrową, dla zerwania lub utrudnienia mobilizacji i rozwinięcia się nieprzyjaciela do walki. W ramach walki o panowanie w powietrzu w początkowym okresie działań wojennych duże korzyści daje również skierowanie działań specjalnych na zwalczanie systemu obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej.

Prócz przedstawionych wyżej zasadniczych kierunków, w jakich mogą być skupione zadania działań specjalnych, zwłaszcza w początkowym okresie wojny, główny wysiłek w zależności od etapu i strategiczno-operacyjnych celów wojny może obejmować wykonanie zadań w zakresie:

- zwalczania środków masowego rażenia,
- udziału w walce o panowanie w powietrzu
- psychologicznego oddziaływania na stan moralny wojsk i ludności cywilnej nieprzyjaciela, lub jego określonych grup /środków/ społecznych,
- izolacji pola walki oraz niszczenie i paraliżowanie komunikacji,
- dezorganizacja systemu zaopatrzenia,
- bezpośredniego zabezpieczenia działań wojsk regularnych w ścisłym współdziałaniu z nimi.

Prócz wykonania zadań wchodzących w zakres powyższych dziedzin, jednostki prowadzące działania specjalne na tyłach nieprzyjaciela i stykające się bezpośrednio ze znajdującymi się tam siłami nieprzyjaciela mogą dostarczać aktualnych wiadomości rozpoznawczych i wywiadowczych z terenu swoich działań. Konieczność posiadania przez sztaby aktualnych danych o nieprzyjacielu może powodować, że w niektórych wypadkach, w określonych okresach działań, głównym zadaniem będzie prowadzenie rozpoznania i dostarczanie aktualnych danych.

Ponadto zadania działań specjalnych mogą obejmować inne dziedziny jak:

- zwalczanie aparatu politycznego i administracyjnego,
- stosowanie aktów terroru w stosunku do niektórych osobistości aparatu państwowo-administracyjnego, gospodarczego, policji i wojska,
- ochrona ludności cywilnej,
- uwalnianie jeńców z konwojów, transportów i obozów jenieckich,
- pomoc dla zbiegłych więźniów, jeńców wojennych i załóg zestrzelonych samolotów.

Zadania w zakresie działań specjalnych realizuje się przez prowadzenie działań partyzanckich, dywersyjno-rozpoznawczych, sabotażowych i psychologicznych oraz inspirowanie i pomoc dla ruchu partyzanckiego organizowanego na terytorium nieprzyjaciela lub własnym.

Zadania działań specjalnych winny być wykonywane w przystosowaniu do ogólnych planów strategicznych lub operacyjnych, jednak w poszczególnych wypadkach mogą być one wykonywane na korzyść określonych związków operacyjnych i taktycznych, marynarki wojennej i desantów morskich lub powietrznych.

Wydaje się, że w początkowym okresie wojny większość zadań odnosić się będzie przede wszystkim do następujących

rodzajów działań specjalnych:

- działania dywersyjno-rozpoznawcze;
- działania psychologiczne;
- działania sabotażowe.

W zakresie działań partyzanckich zadania dotyczyć mogą strony organizacyjno-przygotowawczej, związanej z czynnościami mającymi na celu zorganizowanie ruchu partyzanckiego.

b/ Współzależność zadań od posiadanych sił i środków

Możliwości wykonania zadań z zakresu działań specjalnych określa przede wszystkim ilość i jakość posiadanych sił i środków. Dla każdego z rodzajów działań specjalnych mogą być wydzielone odrębne siły i środki do wykonywania zadań lub też zadania z zakresu wszystkich rodzajów mogą być wykonywane wspólnymi siłami i środkami. Rozpatrując siły i środki przeznaczone do wykonywania zadań należy uwzględnić zarówno możliwości wojsk własnych jak również możliwości wykorzystania określonych sił i środków miejscowych znajdujących się na tyłach nieprzyjaciela. Skomplikowany charakter działań specjalnych oraz specyfika planowania i wykonania zadań wskazuje, że muszą być one realizowane siłami specjalnie do tego celu przygotowanymi i starannie wyszkolonymi. Tak więc do prowadzenia dywersji, sabotażu i działań psychologicznych, jak również dla kierowania działaniami partyzanckimi na tyłach nieprzyjaciela i wykorzystania ich do wykonywania zadań na rzecz wojsk regularnych należy posiadać zawczasu odpowiednio przygotowany personel.

Brak przygotowanych zawczasu kadr przekreśla najczęściej w ogóle możliwość wykonania zadań specjalnych, lub odkłada ich wykonanie na dłuższy okres.

Ilość posiadanych sił i środków uzależnia możliwości jednoczesnego wykonania różnych zadań, a ich poziom wyszkolenia i wyposażenie stanowi o rodzaju zadań jakie mogą

być wykonane. Konieczność jednoczesnego objęcia działaniami specjalnymi najważniejszych dziedzin życia i działalności nieprzyjaciela na jego tyłach, wynika zwłaszcza w początkowym okresie wojny i dlatego siły i środki do wykonania zadań specjalnych powinny być przygotowane odpowiednio wcześniej, jeszcze w warunkach pokojowych. Jest oczywiste, że im bardziej skomplikowane zadania przewiduje się dla działań specjalnych i im bardziej będzie utrudniona ich realizacja z uwagi na istniejące warunki, tym staranniej i wszechstronniej muszą być przygotowane siły i środki do ich wykonania.

Odmiennego wyszkolenia i wyposażenia wymagają siły do wykonywania działań psychologicznych niż siły przeznaczone do prowadzenia dywersji i sabotażu. Bardzo wszechstronnie i starannie muszą też być wyszkoleni przyszli doradcy i instruktorzy dla działań partyzanckich na tyłach nieprzyjaciela.

Wszystkie siły przeznaczone do prowadzenia działań specjalnych muszą oprócz znajomości metod prowadzenia walki znać doskonale środowisko, w którym będą realizować zadania oraz język, którym posługują się siły zbrojne i miejscowa ludność na tyłach nieprzyjaciela. Stan osobowy przeznaczony do wykonywania zadań specjalnych cechować winien wysoki poziom polityczno-moralny i bezgraniczne oddanie sprawie.

Sprzęt do prowadzenia działań specjalnych musi zapewniać dobre wyniki wykonania zadań niewielkimi liczebnie siłami a więc musi być odpowiednio dobrany, a często nawet produkowany wyłącznie dla wykonania określonego zadania. Tak więc wszelki sprzęt powinien posiadać możliwie małe rozmiary i niewielki ciężar, a przy tym musi być stosunkowo prosty w obsłudze lub zautomatyzowany. Sprzęt radiowy musi oprócz wymieniony wyżej cech zapewniać utrzymanie korespondencji na dużych odległościach, materiały wybuchowe muszą posiadać odpowiednio wielką siłę niszczenia, itp.

Sprzęt i środki przeznaczone do działań specjalnych muszą zapewniać łatwość przerzucenia ich na tyły nieprzyjaciela, możliwość przenoszenia przez niewielkie grupy lub pojedyncze

osoby, przy czym wygląd zewnętrzny /lub opakowanie/ musi zapewniać warunki kamuflażu. Dla wykonania określonych zadań bardzo często zachodzi potrzeba wykonania pojedynczych egzemplarzy sprzętu i urządzeń, bez których wykonanie zadań byłoby niemożliwe.

Możliwości wykonania zadań zależą nie tylko od sił i środków własnych wojsk regularnych. W sprzyjających warunkach polityczno-społecznych i demograficznych a zwłaszcza w warunkach rozwiniętej działalności ruchu oporu i organizacji zbrojnych na tyłach nieprzyjaciela, wiele zadań może wykonywać miejscowa ludność cywilna. Przedmiotem działalności kierownictwa działań specjalnych będzie w tym wypadku nawiązanie jak najściślejszych kontaktów z kierownictwem ruchu oporu i jego organizacjami zbrojnymi oraz zorganizowanie dla nich pomocy w celu wykorzystania sił miejscowych i nacelowanie ich wysiłku zbrojnego na realizację zadań najbardziej przydatnych z punktu widzenia wojsk regularnych. Wykorzystanie istniejącego, na bazie miejscowej ludności, ruchu oporu i jego organizacji wojskowych, stwarza dodatkowe możliwości rozszerzenia zakresu planowanych zadań dla działań specjalnych.

Z kolei umożliwia to skierowanie własnych sił przeznaczonych do działań specjalnych do wykonywania takich zadań, których nie mogą wykonać siły miejscowe.

2. Zadania wspólne dla wszystkich rodzajów działań specjalnych.

Zadania mogą być wykonywane w drodze zastosowania tych samych metod działania przez siły przeznaczone do różnych rodzajów działań specjalnych, jak również przy zastosowaniu różnych metod, właściwych tylko dla sił określonego rodzaju działań specjalnych. Tak więc niektóre zadania mogą być realizowane przez siły tylko jednego rodzaju działań specjalnych, inne natomiast, przez całość lub część sił przeznaczonych do działań

specjalnych. Do najbardziej typowych zadań, które muszą być realizowane przez całość sił przeznaczonych do działań specjalnych, należy: zbieranie i przekazywanie wiadomości własnemu dowództwu oraz psychologiczne oddziaływanie na wojska i ludność cywilną nieprzyjaciela.

Prowadzenie wywiadu na zapleczu nieprzyjaciela powinno odbywać się równolegle z wykonywaniem innych zadań, w niektórych jednak wypadkach może stanowić główne zadanie dla całości lub części sił. Dotyczy to szczególnie wypadku, gdy zniszczenie określonych obiektów lub zapobieżenie działaniom nieprzyjaciela jest możliwe tylko siłami wojsk regularnych. W takim wypadku zbieranie i przekazywanie aktualnych danych staje się głównym celem działania.

Siły prowadzące działania specjalne, już przez sam fakt, że przebywają i wykonują zadania na tyłach nieprzyjaciela i w jego otoczeniu, mają szerokie możliwości penetracji terenu oraz prowadzenia obserwacji i zdobywania cennych danych o rozmieszczeniu, siłach i działalności przeciwnika.

Zadania dla całości sił przeznaczonych do działań specjalnych - w zakresie rozpoznania nieprzyjaciela - mogą obejmować zbieranie i przekazywanie danych dotyczących:

- rodzaju, rozmieszczenia i działalności bojowej środków napadu jądrowego, lotnictwa oraz obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej;
- ugrupowań, sił, składu i numeracji oddziałów, związków taktycznych i operacyjnych nieprzyjaciela, ich elementów dowodzenia, łączności, zaopatrzenia, remontu i ewakuacji oraz terminy i kierunki ich przegrupowania;
- ruchu transportów zaopatrzeniowych i ewakuacyjnych na poszczególnych kierunkach, rozmieszczenia i działalności systemu zaopatrzeniowego;
- rodzajów i rozmieszczenia urządzeń przekaźnikowych i wzmacniakowych łączności przewodowej i **radiolinii**;

- sił i środków używanych przez nieprzyjaciela do zwalczania działań specjalnych oraz stosowaniem w tym zakresie metod.

Siły do działań specjalnych dodatkowo mogą dostarczać niektórych danych wywiadowczych z zakresu:

- rozmieszczenia i produkcji przemysłu oraz możliwości i zasobów rolnictwa;
- działalności ośrodków szkoleniowych, naukowo-badawczych i doświadczalnych sił zbrojnych i przemysłu;
- możliwości mobilizacyjnych, prowadzenia mobilizacji i szkolenia rezerw;
- organizacji obrony terytorialnej, jej sił i możliwości;
- nastrojów i stanu moralnego ludności cywilnej i armii nieprzyjaciela;
- możliwości inspirowania i rozszerzania ruchu oporu i jego działań zbrojnych;
- innych danych w zależności od konkretnych warunków i potrzeb.

Działania psychologiczne są jednym z rodzajów działań, jednak wszystkie inne rodzaje działań specjalnych zawierają w sobie pewne elementy działań psychologicznych i wywierają niemały wpływ na kształtowanie stanu moralnego wojsk i ludności cywilnej nieprzyjaciela. Oddziaływanie psychologiczne jest samo przez się wynikiem każdej akcji dywersyjnej, sabotażowej czy zbrojnego starcia oddziału partyzanckiego, dlatego też przy planowaniu zadań z zakresu wszystkich rodzajów działań specjalnych należy uwzględnić ich czynnik psychologiczny. Wykonanie zadań specjalnych na obiekty o szczególnym znaczeniu militarnym i ekonomicznym odbija się szerokim echem wśród miejscowej ludności, często w przesadnie wyolbrzymionych rozmiarach i wywołuje zawsze nastroje niepewności i przygnębienia.

Działania psychologiczne przygotowują często odpowiednie warunki do wykonania zadań przez inne rodzaje działań specjalnych. Z kolei odpowiednie wykorzystanie psychologicznych skutków działań specjalnych jest przedmiotem zadań dla propagandy specjalnej. Tak więc zadania działań psychologicznych i wszystkich innych rodzajów działań specjalnych wiążą się i mogą być wzajemnie wykorzystywane. Wykonywanie zasadniczych zadań określonych głównym wysiłkiem winno być realizowane jednocześnie i równolegle przez zastosowanie wszystkich rodzajów działań specjalnych. Tak więc jednocześnie całość sił przeznaczonych do działań specjalnych może otrzymywać zadania oddziaływania na środki masowego rażenia, udziału w walce o panowanie w powietrzu, zwalczania systemu dowodzenia, łączności i zaopatrzenia, izolacji pola walki lub bezpośredniego zabezpieczenia działań wojsk regularnych. Ze względu na różne metody jakimi posługują się -wykonując zadania - siły przeznaczone do realizacji poszczególnych rodzajów działań specjalnych, będą one oddziaływać na wydzielone odcinki w dziedzinach określonych głównym wysiłkiem.

Dla przykładu można posłużyć się np. zadaniem zwalczania środków masowego rażenia. Przy wykonywaniu tego zadania rola poszczególnych rodzajów działań specjalnych będzie różna i różne będą metody prowadzenia działań jak i obiekty działania, jednak można tu wyraźnie zaobserwować kompleksowość oddziaływania wszystkich rodzajów i dążenie do osiągnięcia wspólnego celu w końcowym efekcie. Rozpatrzmy więc kolejno poszczególne rodzaje działań w odniesieniu do obranego powyżej przykładu.

Działania psychologiczne, których obiektem będzie zarówno ludność cywilna jak również wojska nieprzyjaciela obsługujące środki masowego rażenia, mogą być realizowane przez:

- wyrabianie przekonania wśród obsług środków napadu jądrowego i ludności cywilnej o nieuchronności odwetu w wypadku zastosowania środków masowego rażenia i bezwzględного zniszczenia zarówno obsług i tych środków jak również wojsk i ludności cywilnej;

- wywoływanie masowych protestów i demonstracji ludności cywilnej przeciw stosowaniu broni masowego rażenia;
- szerzenie wśród ludności nastrojów niepewności i paniki w rejonach, w których ukazują się środki napadu jądrowego nieprzyjaciela;
- obniżanie czujności, dyscypliny pracy i służby, wywołanie nastrojów pesymizmu i zniechęcenia oraz doprowadzenie do zaniedbywania obowiązków przez załogi zakładów produkujących środki masowego rażenia i wojska obsługujące te środki;
- inspirowanie i wspieranie pod względem politycznym - sabotażu w zakładach produkujących środki masowego rażenia oraz w dziedzinie transportu wykorzystywanego do przewożenia tych środków.

Obiektami dla działań dywersyjno-rozpoznawczych w walce ze środkami masowego rażenia mogą być środki napadu jądrowego, ich środki ciągu, urządzenia do elaboracji rakiet, składy głowic i bomb jądrowych, system wykrywania, powiadamiania i dowodzenia oraz zakłady i ośrodki związane z produkcją i badaniami nad wykorzystaniem środków masowego rażenia. Zadania w tym zakresie mogą być realizowane przez:

- rozpoznawanie i niszczenie ruchomych i stacjonarnych wyrzutni rakietowych i ich środków ciągu, dział artylerii atomowej, przygotowanych stanowisk ogniowych /startowych/ artylerii atomowej i rakiet, składów głowic i pocisków jądrowych, warsztatów elaboracyjnych, stacji radiolokacyjnych i stanowisk dowodzenia bronią jądrową;
- rozpoznawanie i niszczenie lotnisk-samolotów przystosowanych do przewozu bomb i rakiet jądrowych, składów bomb i rakiet jądrowych, stanowisk dowodzenia lotnictwa, urządzeń aeronawigacyjnych i zaopatrzenia przeznaczonego dla samolotów nosicieli bomb i rakiet jądrowych;

- niszczenie transportów dział atomowych, wyrzutni rakietowych, bomb lotniczych, głowic pocisków i rakiet jądrowych oraz sprzętu i urządzeń pomocniczych przeznaczonych dla wojsk stosujących broń jądrową;
- zwalczanie środków transportu, urządzeń i obiektów drogowych i kolejowych na kierunkach przesuwania środków masowego rażenia;
- niszczenie, uszkodzanie lub unieruchamianie zakładów przemysłowych produkujących broń jądrową oraz sprzęt, materiały i urządzenia pomocnicze;
- dokonywanie niszczeń i sabotażu w ośrodkach szkoleniowych i doświadczalnych broni jądrowej i jej środków przenoszenia.

Działania sabotażowe jako jeden z rodzajów działań specjalnych mogą być stosowane przede wszystkim w odniesieniu do produkcji, transportu, zaopatrzenia i innych dziedzin gospodarki, których obezwładnienie obniża potencjał wojenny nieprzyjaciela. Działania sabotażowe w walce ze środkami masowego rażenia nieprzyjaciela mogą być realizowane przez:

- obniżanie jakości produkowanych elementów i gotowych wyrobów,
- opóźnianie terminów wykonania i dostawy części przeznaczonych do montażu rakiet, pocisków, bomb i innych środków masowego rażenia oraz ich środków przenoszenia,
- powodowanie przerw w pracy zakładów przemysłowych i produkcji środków masowego rażenia przez unieruchamianie zakładów energentycznych, zakładów produkcji surowców i półfabrykatów, niszczenie biur konstrukcyjnych,
- obniżanie dyscypliny i wydajności pracy w zakładach produkujących środki masowego rażenia,
- niszczenie i uszkodzanie transportu oraz urządzeń i obiektów transportowych służących do zaopatrywania zakładów produkcyjnych oraz transportu gotowych środków masowego rażenia.

Działania partyzanckie w walce ze środkami masowego rażenia mogą być prowadzone w drodze walki zbrojnej z siłami nieprzyjaciela przeznaczonymi do stosowania broni masowej zagłady.

Tak więc oddziały partyzanckie mogą:

- dokonywać napadów zbrojnych na środki masowego rażenia rozmieszczone na stanowiskach ogniowych /startowych/ lub w czasie ich zmiany;
- likwidować w walce pododdziały przeznaczone do stosowania broni masowego rażenia;
- zwalczać system dowodzenia, łączności i zaopatrzenia broni rakietowo-jądrowej, artylerii atomowej i lotnictwa jądrowego;
- rozpoznawać rozmieszczenie środków masowego rażenia, przekazywać uzyskane dane do własnych wojsk regularnych i naprowadzać lotnictwo na wskazane cele.

Podobnie jak w wypadku określenia głównego wysiłku działań specjalnych, w każdej z wyżej wymienionych dziedzin można wyodrębnić te zadania, których wykonanie przyniesie największą korzyść. Pozwoli to na skupienie sił, według możliwości, na ich wykonanie, przy jednoczesnym zaniechaniu innych. Na przykład zadaniem takim mogłoby być niszczenie środków jądrowych na stanowiskach ogniowych lub w marszu.

Analogicznie, jak w omówionym powyżej przykładzie przedstawia się zagadnienie wspólnego wykonywania zadania przez całość sił przeznaczonych do działań specjalnych w pozostałych dziedzinach określonych głównym wysiłkiem.

Tak więc, zadania określone głównym wysiłkiem można traktować jako wspólne dla wszystkich rodzajów działań specjalnych.

3. Zadania z podziałem na rodzaje działań specjalnych.

Mimo cech wspólnych i stosowania niejednokrotnie tych samych lub zbliżonych sposobów działania, każdy z rodzajów działań specjalnych cechuje pewna właściwa tylko jemu specyfika. Ta specyfika decyduje, że istnieje szereg zadań typowych, odpowiadających w zasadzie tylko jednemu rodzajowi działań specjalnych. Niektóre z nich, mimo iż mogą być wykonywane przez kilka różnych rodzajów działań specjalnych, najczęściej planuje się dla jednego tylko rodzaju. Takimi typowymi dla poszczególnych rodzajów zadaniami są przede wszystkim te, których wykonanie wymaga zastosowania odpowiednich sposobów właściwych tylko jednemu rodzajowi działań specjalnych, lub użycia odpowiednio wyspecjalizowanych i przygotowanych sił i środków. Tak więc dla sabotażu będą to zadania wymagające szczególnie skrytego działania pojedynczych osób lub niewielkich grup zatrudnionych bezpośrednio na obiektach sabotażu lub posiadających ułatwiony dostęp do nich. Podobne zadania dla działań dywersyjno-rozpoznawczych czy partyzanckich wymagają zastosowania przy ich wykonywaniu metod właściwych dywersji czy partyzantce i użycia właściwych tym rodzajom sił i środków. Oczywiście trudno tu przeprowadzić jakieś sztywne ograniczenia wiążące wykonanie zadań z jednym tylko rodzajem działań, niemniej można wyodrębnić najbardziej odpowiadające poszczególnym ich rodzajom. Będą to niejako zadania typowe, właściwe jednemu tylko lub kilku rodzajom działań. Charakterystyczna jest pewna zbieżność w dziedzinie dywersji i partyzantki ze względu na zbliżone lub jednakowe sposoby prowadzenia walki i dlatego zadania dla obu tych rodzajów będą przedstawione jako wspólne. Przy ich rozpatrywaniu należy jednak uwzględnić pewne różnice, szczególnie w odniesieniu do wykonywania zadań i używanych sił i środków.

Zadania z podziałem na rodzaje działań można przedstawić następująco:

a/ zadania dla działań psychologicznych;

- ideologiczne oddziaływanie na wojska i ludność cywilną nieprzyjaciela,

- wygrywanie i inspirowanie sprzeczności między poszczególnymi grupami społecznymi a nawet państwami wchodzącymi w skład przeciwnego obozu,
- demaskowanie propagandy nieprzyjaciela prowadzonej wśród jego wojsk i ludności cywilnej, a wymierzonej przeciwko wojskom i ludności cywilnej własnego kraju,
- psychologiczne oddziaływanie na wojska i ludność cywilną nieprzyjaciela w celu obniżenia ich stanu moralnego i załamania woli walki,
- podtrzymanie stanu moralnego przyjaznych nam grup społecznych i budzenie sympatii i zaufania do wojsk własnych,
- inspirowanie i wspieranie pod względem politycznym ruchu oporu i jego walki na zapleczu nieprzyjaciela,
- szerzenie nastrojów niepewności i paniki wśród ludności cywilnej rejonów, w których ukazują się środki napadu jądrowego nieprzyjaciela,
- wyrabianie przekonania wśród obsług środków napadu jądrowego i ludności cywilnej nieprzyjaciela o nieuchronności odwetu i surowej odpowiedzialności za stosowanie środków masowego rażenia,
- wykorzystanie psychologicznych skutków własnej broni masowego rażenia w celu obniżenia moralności i postawy bojowej wojsk wroga, szerzenie defetyzmu i paniki na froncie i zapleczu oraz wytwarzanie psychozy paraliżującej wolę oporu przeciwnika,
- wywołanie w agresywnych państwach obozu przeciwnika masowych protestów i demonstracji ludności cywilnej przeciw stosowaniu broni jądrowej,
- obniżenie czujności i dyscypliny pracy wśród pracowników przemysłu, rolnictwa i transportu,

- inspirowanie i wspieranie pod względem politycznym sabotażu w zakładach przemysłowych, rolnictwie i transporcie,
- nadawanie w sieciach łączności nieprzyjaciela wiadomości wpływających na obniżenie morali wojsk i ludności cywilnej,
- psychologiczne oddziaływanie na jeńców wojennych wytypowanych dla późniejszego wykorzystania ich do prowadzenia działań specjalnych,
- rozpowszechnianie pogłosek o zbliżających się nieuchronnie coraz większych trudnościach zaopatrzeniowych i spodziewanym głodzie wśród ludności cywilnej,
- nawoływanie do gromadzenia zapasów i wykupywania produktów przez ludność,
- wprowadzanie chaosu w pracy cywilnego aparatu zaopatrzeniowego / rozpowszechnianie fałszywych kartek żywnościowych i bonów towarowych, niszczenie dokumentacji aparatu zaopatrzeniowego itp./,
- rozgłaszanie wiadomości o nadużyciach i przestępstwach gospodarczych, chaosie i brakach w systemie zaopatrzenia ludności przy jednoczesnym opływowaniu w dostatku wyższych sfer gospodarczych i administracyjnych, w celu wywołania nastrojów niezadowolenia, przygnębienia i paniki wśród ludności cywilnej oraz przenoszenia tych nastrojów na wojsko,
- wzywanie do sabotowania dostaw żywnościowych i niszczenia ich lub ukrywania przez producentów.

b/ Zadania dla działań dywersyjno-rozpoznawczych i partyzanckich

- wykrywanie i niszczenie jądrowych środków napadu i ich urządzeń pomocniczych, lotnisk oraz znajdujących się tam samolotów i urządzeń naziemnych, artylerii i rakiet prze-

ciwlotniczych, urządzeń do wykrywania i powiadamiania stanowisk dowodzenia broni jądrowej, lotnictwa i broni przeciwlotniczej,

- wiązanie nieprzyjaciela na określonym obszarze przez zdecydowaną aktywizację działań dywersyjno-rozpoznawczych i partyzanckich, wzbronienie podejścia odwodów i wycofania się oraz utrudnienie manewru przez wykonywanie napa-
dów, zasadzek oraz likwidację i zastępowanie regulacji ruchu, ustawianie mylących znaków i napisów, odwracanie drogowskazów itp.,
- dokonywanie niszczeń urządzeń stacyjnych i przekładowczych, dróg i ważnych obiektów na drogach komunikacji kołowej, kolejowej i wodnej,
- niszczenie magazynów, składów, baz zaopatrzeniowych i remontowych wraz ze znajdującym się tam sprzętem i zaopatrzeniem oraz zwalczanie kwatermistrzowskich rzutów dowodzenia i ich węzłów łączności,
- niszczenie transportów sprzętu bojowego i zaopatrzenia taboru komunikacyjnego, urządzeń portowych, rurociągów i stacji pomp paliwowych,
- niszczenie stanowisk dowodzenia i ich elementów oraz urządzeń i środków łączności,
- opanowanie, zabezpieczenie i utrzymanie do czasu podejścia czołowych oddziałów wojsk regularnych lub lądowania de-
santów powietrznych /morskich/ ważnych obiektów i rejonów / mostów/ przepraw, cieśnin, węzłów komunikacyjnych itp./,
- oznaczenie i zabezpieczenie lądowisk /zrzutowisk/ dla desantów powietrznych,
- zdobycie i zabezpieczenie dla potrzeb desantu powietrzne-
go środków transportowych oraz dostarczenie przewodników,
- udział w opanowywaniu ważnych rejonów i obiektów lub dla okrążenia i rozbicia zgrupowania nieprzyjaciela przez wojska regularne,

- niszczenie, uszkodzanie i unieruchamianie zakładów przemysłu zbrojeniowego i paliw energetycznych,
- dokonywanie niszczeń i napadów na ośrodki szkoleniowe, naukowo-badawcze i doświadczalne przemysłu i armii,
- odbieranie i rozdawanie miejscowej ludności lub niszczenie dostaw żywności na terenach okupowanych.

c/ Zadania dla działań sabotażowych:

- utrudnianie manewru wojsk nieprzyjaciela i dowozu zaopatrzenia przez dokonywanie akcji sabotażowych na urządzenia komunikacyjne;
- niszczenie /podpalanie, zatrutowanie itp./ zapasów żywności i sprzętu oraz unieruchamianie wszelkich urządzeń przedsiębiorczych i środków transportowych;
- uszkodzanie urządzeń fabrycznych, opóźnianie terminów wykonania i dostawy surowców, półfabrykatów i części zamiennych do montażu;
- obniżanie jakości produkowanych elementów i gotowych wyrobów;
- powodowanie przerw w pracy zakładów przemysłowych i transportu, przez unieruchamianie zakładów energetycznych, zakładów produkcji surowców i półfabrykatów, wywoływanie masowych chorób zakaźnych wśród załóg zakładów produkcyjnych, transportowych itp.,
- obniżanie dyscypliny i wydajności pracy w zakładach przemysłowych i transporcie;
- dokonywanie aktów sabotażu w ośrodkach szkoleniowych, naukowo-badawczych i doświadczalnych armii i przemysłu;
- sabotowanie obowiązkowych dostaw produktów rolnych;

- sabotowanie i bierny opór wobec zarządzeń i nakazów władz administracyjnych i wojskowych nieprzyjaciela.

Przeprowadzony powyżej podział zadań uzależniony jest od możliwości wykonania najbardziej właściwymi dla danego rodzaju sposobami oraz możliwości posiadanych sił i środków.

Z treści zadań dla poszczególnych rodzajów działań specjalnych wynika, że istnieje szereg zadań niejako typowych, które nie mogą być w zasadzie wykonywane siłami lub środkami innego rodzaju działań specjalnych.

Wydaje się jednak, że mimo odrębności cech i specyficznych właściwości, nie można przeprowadzać sztywnych rozgraniczeń w podziale zadań bez uwzględnienia istniejących warunków. Często właśnie w zależności od istniejących warunków zadania najbardziej typowe dla jednego rodzaju działań specjalnych mogą być wykonywane przez inny rodzaj, co jest możliwe szczególnie przy stosowaniu przez różne rodzaje tych samych lub zbliżonych sposobów wykonania.

4. Cechy charakterystyczne zadań w strefie działań bojowych, komunikacji i dalekiego zaplecza.

Współczesne działania wojenne obejmują swym zasięgiem nie tylko wojska walczące na rubieży starcia ale również całe zaplecze walczących stron. Poważną rolę we współczesnej wojnie odgrywają więc działania specjalne, które mogą z powodzeniem oddziaływać na całą głębokość zaplecza nieprzyjaciela.

Wykonanie zadań posiada, w zależności od strefy działania, pewne cechy charakterystyczne. Wynikają one przede wszystkim z miejsca i roli jakie działania specjalne spełniają w stosunku do działań wojsk regularnych. Cechy te dla poszczególnych stref określają więc takie czynniki jak:

- wpływ jaki może mieć wykonanie zadań na przebieg działań wojsk regularnych;

- rodzaje obiektów stanowiących przedmiot działań specjalnych;
- możliwości współdziałania z wojskami regularnymi i otrzymywania od nich pomocy;
- czas, w jakim poszczególne zadania mają być wykonane;
- szczebel organizujący wykonanie zadań;
- rodzaje sił jakie mogą być wykorzystane do działań specjalnych w poszczególnych strefach, w zależności od etapu działań wojennych i możliwości tych sił.

Rozpatrzmy więc cechy charakterystyczne zadań w poszczególnych strefach zaplecza nieprzyjaciela.

a/ W strefie działań bojowych nieprzyjaciela.

Wykonanie zadań w tej strefie służy przede wszystkim uzyskaniu bezpośrednich korzyści przez wojska regularne. Zadania muszą więc być skierowane na takie obiekty, których opanowanie lub zniszczenie zapewnia wojskom własnym możliwości szybkiego tempa działań i osiągnięcia celów taktyczno-operacyjnych. Zadania w strefie działań bojowych nieprzyjaciela obejmują głównie oddziaływanie na wojska walczące, ich środki masowego rażenia, system dowodzenia, łączność i zaopatrzenie oraz obiekty wojskowe i komunikacyjne, mające wpływ na działanie nieprzyjaciela. Mogą one polegać na niszczeniu obiektów nieprzyjaciela oraz wzbronienia mu lub utrudnienia zamierzonych przedsięwzięć. Z zasady będą one koncentrować się na kierunku głównego uderzenia własnych wojsk regularnych, w niektórych jednak wypadkach mogą być również prowadzone na kierunkach pomocniczych w celu utrudnienia nieprzyjacielowi przerzucenia sił. Zadania działań specjalnych w strefie działań bojowych nieprzyjaciela prowadzone są na korzyść związków operacyjnych i taktycznych wojsk lądowych lub desantów powietrznych i morskich. Zadania realizuje się

w ścisłym powiązaniu i współdziałaniu z wojskami regularnymi. Współdziałanie organizuje ten szczebel, na korzyść którego wykonywane są zadania. Bezpośrednie korzyści jakie odnoszą z wykonania zadań przez działania specjalne wojska regularne, winny skłaniać dowódców związków operacyjnych i taktycznych do udzielania działaniom specjalnym pomocy. Dotyczy to przede wszystkim pomocy materiałowej, zwłaszcza dla tych sił, które rekrutują się z miejscowej ludności zamieszkałej na zapleczu nieprzyjaciela. Pomoc ta jest konieczna, jeśli dowódcy chcą czerpać korzyści z działań specjalnych.

Zadania w strefie działań bojowych nieprzyjaciela są najczęściej jednorazowe, dotyczące zniszczenia konkretnie wybranych obiektów nieprzyjaciela lub zapobieżenia jego konkretnym poczynaniom i dlatego muszą być wykonywane w ściśle określonym czasie.

Ograniczony czas w jakim muszą być wykonane zadania działań specjalnych powoduje, że najlepiej nadają się do tego siły, które łatwo i szybko można przygotować i przerzucić na terytorium nieprzyjaciela oraz o ile siły takie działają już na zapleczu i łatwo można z nimi nawiązać łączność. W początkowym okresie wojny będą to przede wszystkim własne oddziały dywersyjno-rozpoznawcze i organa do działań psychologicznych, a w okresach późniejszych mogą to być również oddziały partyzanckie zorganizowane na bazie miejscowego ruchu oporu. Oczywiście określanie głównych sił do wykonywania zadań nie ogranicza możliwości oddziaływania na nieprzyjaciela przez wszystkie inne rodzaje działań specjalnych. Organizatorem działań specjalnych w strefie działań bojowych nieprzyjaciela jest sztab armii, a czasem nawet sztab związku taktycznego, o ile wykorzysta on na przykład własne pododdziały rozpoznawcze do działań dywersyjno-rozpoznawczych.

b/ W strefie komunikacji.

Zadania działań specjalnych w strefie komunikacji dotyczą przede wszystkim oddziaływania na komunikację nieprzyjaciela w celu sparaliżowania dopływu i przegrupowania wojsk nieprzyjaciela oraz utrudniania dostaw zaopatrzenia. Chodzi w tym wypadku o izolowanie pola walki na określonych kierunkach mających decydujące znaczenie dla przebiegu działań na danym etapie wojny. Wykonanie zadań w tej strefie zapewni względną swobodę działań wojsk własnych przez uniemożliwienie lub opóźnienie interwencji nowym siłom nieprzyjaciela podciąganych z głębi.

Klasycznym przykładem może tu być akcja partyzantów radzieckich przeprowadzona wiosną 1944 r.: „Do owego czasu partyzanci przejawiali wielką aktywność na tyłach nieprzyjaciela - niemieckiej Grupy Armii Centrum, zakłócając szczególnie często pracę kolejnictwa. W okresie od lipca do października 1943 roku wykonali oni 4800 wypadów na linie kolejowe i zniszczyli 1200 lokomotyw, tylko w październiku wysadzili 48 mostów i wykoleili 285 pociągów. Nasilenie wypadów utrzymywało się takie samo także w następnych miesiącach, lecz na wiosnę 1944 r. działania partyzanckie nagle ustały. Oto co się stało: linia frontu niemieckiej Grupy Armii Centrum była bardzo zakrzywiona, przypominała z grubsza wyglądem znak zapytania, powiększony nadmiernie w górnej części. Armia Czerwona stosując sprytną pozorację wywołała wrażenie u Niemców, że zakrzywiona do wewnątrz, dolna część linii frontu była miejscem, gdzie wkrótce nastąpi natarcie. Grupa Armii Centrum przegrupowała więc wszystkie posiadane odwody operacyjne z północy na południe, używając do tego jednej linii kolejowej prowadzącej z Orszy przez Mińsk do Brześcia. Partyzanci dokonujący poprzednio częstych wypadów na tę linię, trzymali się na uboczu i prawie nie przeciwdziałali temu przegrupowaniu. Armia Czerwona życzyła sobie, aby ruch niemieckich wojsk przebiegał bez zakłóceń i w tym celu wydała partyzantom rozkaz zaniechania w tym czasie działań.

Zaledwie niemieckie odwody przybyły na południe, kiedy Armia Czerwona wszystkimi siłami rozpoczęła z pełnym zaskoczeniem natarcie na północy. Niemcy próbowali drogą kolejową przerzucić z powrotem swoje niezbędnie potrzebne odwody na północ w celu podtrzymania zachwianego tam frontu, ale partyzanci, ponownie na rozkaz Armii Czerwonej, przystąpili w niespotykanym dotychczas zakresie do wykonywania masowych niszczeń, wskutek czego doprowadzili do całkowitego prawie zatrzymania ruchu kolejowego. Front Grupy Armii Centrum, ogołocony z potrzebnych jednostek wojskowych i odcięty od dopływu uzupełnień, wkrótce się załamał".^x

Przy wykonywaniu tego rodzaju zadań nieodzowne jest współdziałanie z własnymi wojskami w skali operacyjnej. Organizatorem współdziałania między oddziałami do działań specjalnych a wojskami regularnymi będzie w tym wypadku sztab Frontu, a czasem również armii. Zadania w strefie komunikacji są najczęściej okresowe, ze szczególnym natężeniem w czasie przygotowań i rozwijania działań zarówno wojsk własnych jak i nieprzyjaciela. Wykonanie zadań w tej strefie może być realizowane przez zastosowanie wszystkich rodzajów działań specjalnych, niemniej w początkowym okresie wojny głównie będą one realizowane przez działania dywersyjno rozpoznawcze.

c/ W strefie głębokiego zaplecza.

Wykonanie zadań w strefie głębokiego zaplecza sprowadza się przede wszystkim do oddziaływania na ekonomikę i ludność cywilną nieprzyjaciela. W skali ogólnej zadania w tej strefie będą wykonywane na korzyść wojsk regularnych i dlatego winno się zawsze określić ich główny kierunek w uzależnieniu od celów operacyjno-strategicznych jakie stoją przed wojskami

x - Brigadier C. Aubrey Dixon, and Otto Heilbrun „Comunist Guerilla Warfare”. Wyd. Frederick A. Preager. Nowy Jork 1957 r.

regularnymi na danym etapie wojny. Wykonanie zadań winno koncentrować się w głównych centrach przemysłu zbrojeniowego i prowadzić do zahamowania produkcji i opóźniania dostaw zaopatrzenia i sprzętu wojennego do wojsk walczących nieprzyjaciela. Zadania w tej strefie mają charakter długofalowy i wykonywane są przez zastosowanie wszystkich rodzajów działań specjalnych. W korzystnych warunkach, gdy istnieją możliwości inspirowania i wykorzystania do celów własnych ruchu oporu na głębokim zapleczu, zadania działań specjalnych należy realizować przede wszystkim siłami miejscowymi.

Siłom tym winno się zapewnić poparcie polityczne oraz szeroką pomoc organizacyjną i w miarę możliwości materiałową. Większość zadań w strefie głębokiego zaplecza realizowane będzie przez sabotaż, dywersję i działania psychologiczne, a w korzystnych warunkach również przez działania partyzanckie. Organizatorem działań będzie dowództwo teatru działań wojennych lub frontu. Zadania działań specjalnych w poszczególnych strefach zaplecza nieprzyjaciela posiadają pewne różniące je cechy charakterystyczne. Cechy te wynikają przede wszystkim z miejsca i roli jaką działania specjalne odgrywają w działaniach wojennych w stosunku do wojsk regularnych.

Określają je głównie takie czynniki jak: wpływ wykonania zadań w zakresie działań specjalnych na działania wojsk regularnych oraz możliwości współdziałania z nimi i uzyskiwania pomocy, rodzaje obiektów stanowiących przedmiot zadań, czas i siły do wykonania zadań oraz szczebel organizujący działania specjalne.

Im bliższa jest strefa zaplecza nieprzyjaciela w stosunku do rubieży starcia walczących stron, tym większe istnieje powiązanie i zależność działań specjalnych od wojsk regularnych i tym niższy szczebel dowodzenia, który je organizuje.

R o z d z i a ł IV

ORGANIZACJA, PLANOWANIE I DOWODZENIE ODDZIAŁAMI SPECJALNYMI

1. Siły i środki do prowadzenia działań specjalnych

„Zadania jakie mają być realizowane przez działania specjalne omówiono w poprzednim rozdziale. Z zadań tych wynika, że mogą one być wykonywane w przypadku posiadania odpowiednio przygotowanych sił i środków, scentralizowanego kierownictwa oraz odpowiednich planów skorygowanych z planami operacyjnymi wojsk. Siły i środki stojące do dyspozycji działań specjalnych są podstawowym czynnikiem umożliwiającym ich prowadzenie. Scentralizowane kierownictwo zapewnia celowe użycie sił specjalnych w ramach planów operacyjnych i ich współdziałanie z wojskami regularnymi. Aby więc realizować zadania stawiane działaniom specjalnym, trzeba posiadać odpowiednie organa kierownicze i jednostki szkoleniowe, a możliwość nagłego wybuchu konfliktu zbrojnego zmusza do posiadania w stałej gotowości bojowej niezbędnej ilości sił i środków.

Ze względu na warunki prowadzenia działań specjalnych uzbrojenie i wyposażenie oddziałów specjalnych znacznie się różni od uzbrojenia i wyposażenia wojsk regularnych. Powinno ono być przystosowane do warunków w jakich prowadzona jest walka. Broń i inne środki powinny mieć takie parametry, które najlepiej odpowiadają działaniom na zapleczu nieprzyjaciela /niezawodność w użyciu, skuteczność, cichostrzelność broni, małe rozmiary i lekkość/. Materiały wybuchowe powinny cechować duża siła wybuchu. Sprzęt łączności przeznaczony do działań specjalnych musi zapewnić łączność na duże odległości. Seanse przy tym nie mogą trwać długo. Celowym jest aby radiostacje posiadały urządzenia techniczne umożliwiające skrócenie czasu

przekazywania lub odbierania wiadomości. Oprócz tego radiostacje powinny być małe, lekkie, posiadające duży zapas energii. Pozostałe wyposażenie oddziałów specjalnych powinno również odpowiadać warunkom walki na zapleczu nieprzyjaciela, Dotyczy to szczególnie ubioru, który powinien być przystosowany do „maski” w jakiej działają siły specjalne jak również do pory roku. Żywność powinna być wysokokaloryczna i skondensowana tak, by małe ilości zapewniały racjonalne odżywianie.

Realność działań specjalnych zapewnia posiadanie wydzielonych lub zastrzeżonych do wykorzystania środków transportu powietrznego /morskiego/.

Przygotowanie więc sił i środków do działań specjalnych wymaga:

- przygotowania odpowiednich organów dowodzenia;
- przygotowania do walki na tyłach przeciwnika odpowiednich sił specjalnych;
- przygotowania uzbrojenia, wyposażenia, odpowiednich środków do niszczeń, którymi posługiwać się będą tak grupy dywersyjno-rozpoznawcze jak też działające na tyłach nieprzyjaciela oddziały partyzanckie;
- przygotowania odpowiednich materiałów, urządzeń technicznych w celu prowadzenia działań psychologicznych;
- przygotowania odpowiednio doskonałych środków łączności dla grup i oddziałów partyzanckich działających na tyłach przeciwnika oraz odpowiadającym im centrum odbiorczym będących w dyspozycji sztabów związków operacyjnych wojsk regularnych;
- zorganizowania w miarę możliwości- baz na terenach przewidywanych przyszłych działań specjalnych;
- ewentualnego zorganizowania na własnym terytorium związków przygotowanych do podjęcia działań partyzanckich;

- przygotowania zapasów sprzętu i materiałów przeznaczonych do wykorzystania przez oddziały specjalne;
- przygotowania odpowiednich środków transportu;
- prz-eszkolenia grup oficerów przeznaczonych do kierowania działaniami specjalnymi w czasie wojny;
- przygotowania grup oficerów-instruktorów przeznaczonych do pomocy ruchowi oporu, który nam sprzyja.

Z powyższych potrzeb wynika konieczność posiadania sił przeznaczonych do prowadzenia działań specjalnych. /Schemat stanowiący załącznik nr 2/.

Do sił tych należy zaliczyć:

a/ wydzielone z wojsk regularnych:

- organa dowodzenia /sztaby/ działaniami specjalnymi;
- oddziały dywersyjno-rozpoznawcze a także pojedyncze osoby wyznaczone do działań na tyłach przeciwnika;
- oddziały /grupy/ do działań psychologicznych;
- grupy oficerów i instruktorów wyznaczonych do udzielania pomocy ruchowi partyzanckiemu na terytorium nieprzyjaciela;
- oddziały wojsk operacyjnych, które przeszły do działań partyzanckich;

b/ wydzielone z ruchu oporu / ruchu partyzanckiego/:

- organa dowodzenia /sztaby/;
- oddziały partyzanckie;
- oddziały dywersyjne;
- grupy do działań psychologicznych;
- grupy lub pojedyncze osoby prowadzące działania sabotażowe;
- pododdziały organów dowodzenia wyznaczone do specjalnych zadań.

Jak więc z powyższego wynika do sił specjalnych zaliczyć należy te pododdziały i te grupy osób, które znajdować się będą poza linią frontu lub będą oddziaływać poza nią, stosując metody dywersji, sabotażu, oddziaływania psychologicznego czy działań partyzanckich.

Jeśli pododdziały wojsk regularnych znajdą się na tyłach w sposób nie zamierzony lub na skutek z góry przewidzianego planu i przędą do działań w rozproszeniu, powinny zostać zaliczone na czas tych działań w skład oddziałów specjalnych i podporządkowane organowi dowodzenia tych oddziałów.

Po ustaleniu jakie siły powinny stać do dyspozycji należałoby zadać z kolei pytanie ile tych sił powinno być na czas wojny, jak w związku z tym muszą one być przygotowane w czasie pokoju oraz jak powinny być zorganizowane, aby były zdolne do wykonania stojących przed nimi zadań.

Siły potrzebne do prowadzenia działań specjalnych można określić jedynie w odniesieniu do grup dywersyjno-rozpoznawczych, ilość sił partyzanckich działających na tyłach nieprzyjaciela może być różna i zależy w każdym przypadku od warunków w jakich są prowadzone działania. Siły do działań wyłącznie psychologicznych skupione są na odpowiednich szczeblach dowodzenia- omówione więc zostaną w punkcie traktującym o dowodzeniu.

Istnieje kilka metod dla ustalenia ilości sił potrzebnych do prowadzenia działań dywersyjno-rozpoznawczych, zatem w celu sprawdzenia otrzymywanych wniosków należałoby zastanowić się pokrótce nad każdą z nich.

Wpierw jednak należy zastanowić się nad składem grupy dywersyjno-rozpoznawczej.

Z doświadczeń drugiej wojny światowej oraz ćwiczeń z pododdziałami dywersyjno-rozpoznawczymi wynika, że najbardziej celowy skład grupy powinien być następujący:

- dowódca grupy i jego zastępca;
- 1 - 2 minerów;
- radiotelegrafista;

- 3 - 4 dywersantów-zwiadowców
- sanitariusz.

Ilościowo grupa dywersyjno-rozpoznawcza wynosiłaby od 8-10 ludzi. Doliczając pewną rezerwę, grupa może stanowić 10-12 ludzi.

Tak więc z wyliczenia tego wynika, że grupa wykonująca samodzielnie zadania na tyłach przeciwnika składać się może z 10-12 ludzi. W armii regularnej grupą 10-12 ludzi z zasady dowodzi podoficer. Jeśli chodzi o grupę specjalną, której samodzielność nie ulega wątpliwości, a podejmowane przez dowódcę grupy decyzje mogą mieć znaczenie nawet operacyjne - wydaje się, że dowódcą grupy specjalnej powinien być oficer.

Chodzi o to, aby mógł on oprócz dokonywania jakiegoś konkretnego niszczenia sam podejmować dalsze decyzje, a jego informacja o jednostkach lub obiektach przeciwnika może być podstawą dla podjęcia ważnych decyzji nawet przez dowódcę szczebla operacyjnego.

Przejdźmy skolei do kalkulacji potrzeb w siłach w pasie natarcia armii. Ilość grup dywersyjno-rozpoznawczych w dywizji w głębokości operacji zaczepnej armii jest mała, świadczą o tym podane niżej wyliczenia. Biorąc poza tym pod uwagę zadania grup dywersyjno-rozpoznawczych dywizji, których głównym zadaniem jest prowadzenie rozpoznania dochodzimy do wniosku, iż zachodzi konieczność zwiększenia ilości grup o charakterze dywersyjno-rozpoznawczym, których głównym zadaniem byłoby prowadzenie dywersji. Grupy takie powinny działać ze szczebla operacyjnego.

Przy obliczaniu potrzebnej ilości grup w strefie działań bojowych nieprzyjaciela należałoby uwzględnić następujące elementy:

- 1/ Uzasadnienie na podstawie wielkości rejonów działania dla grup dywersyjno-rozpoznawczych.

Grupa dywersyjna, aby mogła skutecznie i swobodnie działać powinna otrzymać rejon działania o powierzchni 300 km^2
 $/ 20 \times 15 \text{ km} = 300 \text{ km}^2$. Wielkość rejonu działań dla grupy

warunkowana jest ilością głównych obiektów dywersji jakie mogą znajdować się na takiej powierzchni oraz możliwością zniszczenia tych obiektów w planowanym czasie działań grupy. Poza tym rejon o powierzchni 300 km^2 zapewnia grupie możliwość manewru i swobodę działania. Z oceny terenu na ZTDW wynika, że na takiej powierzchni można znaleźć ukrycia /bazy/ dla grupy dywersyjno-rozpoznawczej. Natomiast w przypadku wykrycia grupy możliwe jest wykonanie odskoku na odległość 10-15 km w czasie którego można zmylić pościg nieprzyjaciela. Z powyższych wielkości wynika, że dywizja w swoim pasie natarcia /20 - 30 km/ na głębokość zadania dnia /100 km/ powinna posiadać osiem rejonów działań dla grup dywersyjno-rozpoznawczych wyłączając z tego przednią pozycję bojową i pozycję bojową odwodów dywizyjnych. Przyjmując, że Armia pierwszego rzutu Frontu ma w swoim pierwszym rzucie 3 dywizje powinna ona posiadać dla dywizji pierwszego rzutu operacyjnego Armii na głębokość pierwszego dnia walki $3 \times 8 \text{ rejonów} = 24 \text{ rejonów}$. Na pozostałą głębokość strefy działań bojowych należałoby wyznaczyć po 10 rejonów na dywizję pierwszego rzutu operacyjnego Armii. Przyjmując, że Armia ma 3-4 dywizji w drugim rzucie operacyjnym $3-4 \text{ dywizje} \times 10 \text{ rejonów} = 30 - 40 \text{ rejonów}$ - a więc na głębokość strefy działań bojowych w pasie Armii pierwszego rzutu operacyjnego Frontu powinno być około $54 - 64 \text{ rejonów} /30 - 40 + 24 = 54 - 64 \text{ rejonów grup dywersyjnych/}$. W pasie natarcia Frontu w przypadku posiadania dwóch Armii w pierwszym rzucie ilość rejonów dla grup powinna wynosić 108-128 na głębokość strefy działań bojowych.

2/ Uzasadnienie na podstawie ilości obiektów nieprzyjaciela.

Z orientacyjnych danych narastania stałych obiektów na północno-Nadmorskim kierunku operacyjnym wynika, że na zachód od granicy państwowej NRD na głębokość do 200 km

wypada średnio około 200 obiektów w szerokości pasa tego kierunku, z tej liczby około 90 obiektów wybitnie nadaje się do zniszczenia przez grupy dywersyjne.

W strefie działań bojowych oprócz obiektów stałych będą również rozmieszczone niektóre elementy lub części elementów ugrupowania wojsk nieprzyjaciela, które mogą być obiektami do działań dywersyjnych. Biorąc średnią szerokość Północno-Nadmorskiego kierunku operacyjnego 160 km i jego pojemność operacyjną wynika, że oddziały specjalne uzupełniając działania broni jądrowej, lotnictwa i artylerii powinny zniszczyć w strefie działań bojowych nieprzyjaciela około 130-140 obiektów-celów. Zatem, łącznie ze stałymi obiektami oddziałów specjalnych przypadłoby do zniszczenia około 220-230 obiektów.

Z doświadczeń wynika, że grupa dywersyjna ma możliwości w ciągu dwóch dob zniszczyć dwa obiekty /npla/ planowane.

Zatem do działań specjalnych w strefie działań bojowych powinno być przewidzianych około 110-115 grup bojowych. Możliwości dywizji /ze względu na obecną organizację kompanii rozpoznawczo-dywersyjnej/ wynoszą 6 - 8 grup rozpoznawczo-dywersyjnych. Biorąc pod uwagę 3-4 dywizje pierwszego rzutu operacyjnego armii otrzymamy $3-4 \times 6-8 = 18-24$ i $24-32$ grup dywersyjnych. Jak z powyższego wynika, ilość ta jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb. Zatem w strefie działań bojowych powinny działać grupy dywersyjne ze szczebla operacyjnego. Batalion dywersyjny ze szczebla Armii, o możliwościach 50-60 grup dywersyjnych może, w połączeniu z działaniem grup dywersyjnych na tyłach nieprzyjaciela uzupełnić te potrzeby.

Jak z powyższych rozważań wynika, działania grup rozpoznawczo-dywersyjnych dywizji powinny być wzmocnione działaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych ze szczebla Armii.

Wyżej podane strefy działań dywersyjno-rozpoznawczych oraz ilości sił tam działających nie należy przyjmować szablono-wo, ponieważ o powyższym ostatecznie zadecyduje aktualne położenie nieprzyjaciela i zamiar jego rozbicia.

Kalkulację sił dywersyjnych potrzebnych do działania

w strefie komunikacji można oprzeć na poprzedniej. Pomimo większej głębokości tej strefy, działanie dwóch batalionów /frontowego oraz Armii drugiego rzutu operacyjnego Frontu/ oraz sił rozpoznawczo-dywersyjnych dywizji wprowadzonej do bitwy jest całkowicie uzasadniony. Można uzasadnić to mniejszą ilością obiektów wojsk regularnych nieprzyjaciela oraz większą możliwością działania w przestrzeni i w czasie.

W przypadku prowadzenia działań wojsk regularnych na naszym terytorium a więc w wypadku okupacji części kraju przez nieprzyjaciela, należy przy kalkulacji brać pod uwagę możliwości działania oddziałów partyzanckich na terenach okupowanych.

2. Organizacja sił do działań specjalnych w czasie wojny.

Do wykonywania zadań z zakresu działań specjalnych potrzebne są specjalnie do tego wydzielone i odpowiednio przygotowane siły. Siły te mogą wchodzić w skład wojsk własnych lub rekrutować się z ludności cywilnej zamieszkałej na terytorium nieprzyjaciela lub okupowanym przez niego. Różnorodność zadań przewidywanych dla działań specjalnych i skomplikowany charakter tych działań na tyłach decyduje, że siły te nie mogą stanowić dowolnie i doraźnie wybranych oddziałów i pododdziałów z wojsk regularnych, choć w niektórych, wyjątkowych wypadkach wojska regularne mogą część swych sił wykorzystać do działań specjalnych. Taka wyjątkowa sytuacja może np. zaistnieć gdy z wojsk regularnych wydziela się pewne siły do prowadzenia działań dywersyjnych lub partyzanckich na tyłach przeciwnika lub jak to już omawiano wyżej, gdy własne siły znalazły się na tyłach nieprzyjaciela i zmuszone są przejść do działań w rozproszeniu.

Aby skutecznie realizować zadania działań specjalnych, siły przeznaczone do prowadzenia tych działań powinny być zawczasu wydzielone ze składu wojsk regularnych i odpowiednio przygotowane. Przygotowanie tych sił obejmuje długi i skomplikowany okres szkolenia, dlatego też siły te powinny być zorgani-

wane w odrębne jednostki i posiadać odrębny program szkolenia. Organizacja tych sił powinna być przystosowana do warunków w jakich będą one działać oraz zadań jakie stają przed nimi do wykonania.

Inaczej przedstawia się sprawa rekrutacji spośród cywilnej ludności zamieszkałej na terenach nieprzyjaciela. Ze względu na konieczność ścisłej konspiracji i posiadania lub nabycia w krótkim czasie odpowiednich umiejętności potrzebnych do wykonywania zadań, siły te nie obejmują całej ludności, choćby w swej masie była ona wrogo nastawiona do nieprzyjaciela, ale składają się z najbardziej wartościowych pod względem polityczno-moralnym i fizycznym jednostek, zorganizowanych w konspiracyjnych organizacjach bojowych.

Z kolei należałoby się zastanowić nad organizacją sił przeznaczonych do działań specjalnych. Zagadnienie to, dla lepszego przedstawienia należy rozpatrzyć odrębnie dla każdego z rodzajów działań specjalnych. Zasadniczymi szczeblami organizującymi działania specjalne jest Front i Armia. Na szczeblu dywizji działania specjalne mogą być organizowane tylko w niewielkim zakresie i w zasadzie tylko poprzez działania dywersyjno-rozpoznawcze i psychologiczne. Zakres organizacji działań specjalnych na szczeblu dywizji będzie każdorazowo określony przez szczeble nadrzędne przy czym rola dywizji sprowadzi się przede wszystkim do wykonawstwa. Dywizja nie będzie też posiadać przeważnie /poza pododdziałami rozpoznawczymi, które wykonywać mogą niektóre tylko zadania/ własnych sił organicznych przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie działań specjalnych. Siły takie mogą być przydzielone w nielicznych tylko wypadkach. Z powyższego względu organizacja sił przeznaczonych do działań specjalnych przedstawiona będzie w zasadzie tylko w odniesieniu do szczebla Frontu i Armii.

a/ Siły do działań dywersyjno-rozpoznawczych.

Siłę do działań dywersyjno-rozpoznawczych stanowić będą wydzielone oddziały wojsk regularnych. Uzasadnienie ilościowych potrzeb sił do prowadzenia działań dywersyjno-roz-

poznawczych na rzecz Frontu i Armii omówiono już poprzednio. Siły te działać będą na zapleczu niewielkimi grupami. Ze względów organizacyjnych pododdziały do wykonywania zadań dywersyjno-rozpoznawczych formowane winny być w bataliony. Bataliony takie w zasadzie o jednakowej organizacji występować winny po jednym na szczeblu Frontu i każdej Armii. Organizację batalionu dywersyjno-rozpoznawczego przedstawia schemat stanowiący załącznik nr 3.

Organizacje batalionowe skupią całość sił potrzebnych do prowadzenia działań dywersyjno-rozpoznawczych na szczeblu Armii /Frontu/. Batalion w swoim składzie posiada odpowiednie elementy zabezpieczające dowodzenie, łączność i zaopatrzenie grup w okresie przygotowawczym jak i w okresie prowadzenia działań. Poza tym organizacje batalionowe zapewnią zcentralizowane dowodzenie grupami oraz utrzymanie współdziałania z wojskami regularnymi.

Mimo jednakowej organizacji batalionów dywersyjno-rozpoznawczych na szczeblu Frontu i Armii, batalion frontowy winien odznaczać się lepszym wyszkoleniem i wyposażeniem ze względu na to, że jego siły działać będą na większych głębokościach i w znacznie dłuższym okresie niż siły armijne.

Bataliony dywersyjno-rozpoznawcze prócz sił przeznaczonych bezpośrednio do działań na zapleczu nieprzyjaciela i zorganizowanych w system - kompania, pluton, grupa - winny posiadać pododdziały łączności, konieczne do utrzymania łączności z grupami oraz pododdziały zabezpieczenia kwatermistrzowskiego. Oczywiście nie można tu pominąć istnienia dowództwa batalionu i sztabu wraz ze wszystkimi jego komórkami odpowiadającymi w zasadzie analogicznym komórkom sztabów ogólnowojskowych - najlepiej sztabów wojsk powietrzno-desantowych.

W korzystnych warunkach gdy istnieć będzie zorganizowany na zapleczu nieprzyjaciela ruch partyzancki, jego siły mogą stanowić w zakresie działań dywersyjno-rozpoznawczych

jedynie uzupełnienie. Wykorzystanie sił miejscowych, zorganizowanych spośród ludności cywilnej, możliwe jest w zasadzie dopiero w okresie rozwiniętych i trwających już od pewnego czasu działań wojennych.

Zadania dywersyjno-rozpoznawcze mogą wykonywać wszystkie oddziały partyzanckie lub wydzielone ich siły, przy czym mogą one być organizowane zarówno z oddziałów kadrowych jak również z oddziałów garnizonowych. Organizacja sił partyzanckich może być oczywiście bardzo różnorodna a do wykonania konkretnych zadań dywersyjno-rozpoznawczych każdorazowo mogą być wyznaczone inne grupy posiadające organizację uwzględniającą warunki działania i konkretne zadanie.

b/ Siły do działań partyzanckich.

Wojska regularne mogą doraźnie wydzielać ze swego składu część sił do prowadzenia działań partyzanckich. Mogą to być siły przeznaczone do wykonania raidów partyzanckich na tyły nieprzyjaciela lub też w wypadku utraty terenu oddziały celowo pozostawione do prowadzenia działań partyzanckich na zapleczu nieprzyjaciela. Mogą też być i takie wypadki, że oddziały / pododdziały/, które oderwały się od sił głównych i pozostają na terytorium zajętym przez nieprzyjaciela zostaną zmuszone do działań w rozproszeniu i prowadzenia działań partyzanckich.

Oddziały wojsk regularnych przeznaczone z góry do prowadzenia działań partyzanckich lub zmuszone do nich nie powinny ulegać jakimś zasadniczym zmianom organizacyjnym. Pożądane jest wprowadzenie jedynie niezbędnych, najczęściej niewielkich zmian, zapewniających im utrzymanie łączności z przełożonymi, uzyskanie pełnej samodzielności w działaniach i samowystarczalność pod względem zabezpieczenia materiałowego oraz maksymalnej ruchliwości i zdolności maskowania. Oddziały te muszą być poza tym przystosowane do działań małymi grupami / pododdziałami/, do pokonywania znacznych przestrzeni w krótkim czasie oraz bytowania w trudnych warunkach tereno-

wych i atmosferycznych, w sytuacji jaka aktualnie zaistnieje na tyłach nieprzyjaciela. W skład sił partyzanckich działających na zapleczu mogą też wchodzić zbiegli jeńcy i załogi samolotów zestrzelonych nad terytorium nieprzyjaciela.

Prócz powyższych wojska regularne winny dysponować specjalnymi siłami przeznaczonymi do udzielania pomocy miejscowym ruchom partyzanckim powstającym na głębokim zapleczu nieprzyjaciela. Pomocy tej udzielać będą zawczasu przeszkoleni i przygotowani instruktorzy i doradcy, w zakresie organizacji oddziałów, szkolenia, planowania zadań i organizacji współdziałania z wojskami własnymi oraz utrzymania łączności i uzyskiwania pomocy materiałowej. Na szczeblu Frontu winna istnieć w tym celu specjalna kompania grupująca oficerów instruktorów i doradców na dalekie tyły.

Siły rekrutujące się spośród miejscowej ludności cywilnej mogą być zorganizowane na wzór oddziałów wojskowych. Organizacja ich i liczebność może być różna, w zależności od konkretnych warunków. Szczegóły organizacji sił miejscowych nie będą w niniejszej pracy rozpatrywane - stanowi to oddzielny i zbyt szeroki problem, by można go było ująć w treści tej pracy. W każdym razie w partyzantce organizowanej z sił miejscowych występować będą oddziały kadrowe stale działające w terenie i oddziały garnizonowe, których członkowie odpowiednio zorganizowani występować będą wspólnie tylko dla przeprowadzenia najczęściej jednorazowych i krótkotrwałych akcji bojowych, poczym wracają do swych codziennych zajęć w miejscach zatrudnienia.

c/ Siły do prowadzenia sabotażu.

Główny trzon tych sił to ludność miejscowa, zatrudniona w zakładach i instytucjach na terenie nieprzyjaciela. Siły te mogą działać w ramach istniejących oddziałów partyzanckich / z zasady garnizonowych / lub też mogą działać spontanicznie bez powiązań organizacyjnych. Organizacyjnie mogą występować jako działające w konspiracji pojedyncze oso-

by lub grupy sabotażowe /dwójki, trójki, piątki itp./, pod kierownictwem lokalnych sztabów ruchu partyzanckiego lub pod kierownictwem miejscowych organów politycznych ruchu oporu.

Ze strony wojsk regularnych, działalność sabotażowa na zapleczu nieprzyjaciela winna być inspirowana i wszechstronnie popierana przez oddziaływanie psychologiczne i działalność własnych ludzi skierowanych do pracy w ruchu oporu i partyzantce na terenach nieprzyjaciela. Pomoc, inspirowanie i organizację działań sabotażowych wykonywać mogą oficerowie z kompanii specjalnych Frontu, o której była mowa w poprzednim podrozdziale. Działalność oficerów własnych występujących w roli doradców i instruktorów polegać będzie na inspirowaniu i szkoleniu w zakresie sabotażu, pomocy w uzyskiwaniu odpowiednich środków dla jego prowadzenia oraz uzgadnianiu głównego kierunku i obiektów dla działań sabotażowych.

d/ Siły do prowadzenia działań psychologicznych.

Działania psychologiczne mogą być prowadzone siłami wojsk własnych jak również za pośrednictwem ludności cywilnej zamieszkującej terytorium nieprzyjaciela. Działania poprzez ludność cywilną prowadzą oddziały partyzanckie i konspiracyjne organizacje ruchu oporu. Mogą one posiadać w tym celu specjalne wyodrębnione komórki organizacyjne lub też obejmować wszystkie organizacje podziemne, których jednym z zadań jest prowadzenie działań psychologicznych.

We własnych wojskach winny być wyodrębnione w tym celu oddziały wchodzące w skład sił działań specjalnych. Siły do działań psychologicznych występować będą przede wszystkim na szczeblu Frontu. Ich odpowiednik na szczeblu armii / a nawet dywizji / spełniać będzie rolę wykonawczą i nie musi posiadać w swym składzie wszystkich elementów występujących na szczeblu Frontu. Front dysponować winien grupą zabezpieczenia propagandy specjalnej, w skład której wchodzić będą następujące komórki organizacyjne:

- zespół redakcji i produkcji druków,
- zespół rozgłośni radiowych i elektroakustycznych,
- zespół obsługi i rozpowszechniania druków.

Organizację grupy zabezpieczenia propagandy specjalnej Frontu przedstawia schemat stanowiący załącznik nr 3.

Grupa ta musi dysponować odpowiednio dobranymi zespołami wysokokwalifikowanych specjalistów oraz całym szeregiem urządzeń technicznych / drukarnie, rozgłośnie radiowe, radio-wozy itp. / .

e/ Organizacja organów dowodzenia działaniami specjalnymi.

Szeroki zakres i różnorodność zadań wykonywanych przez działania specjalne oraz konieczność posiadania wyodrębnionych sił do ich prowadzenia wymaga utworzenia odpowiednich organów do kierowania tymi działaniami. Takie organa kierownicze winny występować na szczeblach organizujących działania specjalne a więc na szczeblu Frontu i Armii. Najlepiej by były to odrębne sztaby działań specjalnych podporządkowane bezpośrednio dowódcom Frontu i Armii. Sztabom tym winny podlegać wszystkie siły przeznaczone do prowadzenia działań specjalnych bez względu na to czy są one specjalnie do tego celu utworzone, czy też wydzielone czasowo ze składu wojsk regularnych, a także te siły, które rekrutują się z ludności cywilnej zamieszkałej na terenach nieprzyjaciela.

Zakres zadań jakie sztaby te muszą wykonywać na rzecz podporządkowanych im sił działających na zapleczu nieprzyjaciela nie mieści się w zakresie czynności i obowiązków wykonywanych przez którąkolwiek z komórek organizacyjnych sztabu Frontu czy Armii i zmusza do wyodrębnienia tych sztabów. Sztaby działań specjalnych powinny nie tylko planować działania dla wszystkich rodzajów działań specjalnych, co wymaga uzgadniania niemal ze wszystkimi innymi komórkami

organizacyjnymi sztabów ogólnowojskowych i akceptacji dowódców, lecz powinny one również bezpośrednio odpowiadać za dowodzenie podległymi siłami, za organizację i utrzymywanie łączności z każdym oddziałem /grupą/ a nawet z pojedynczymi osobami działającymi na tyłach oraz za organizację przerzutu sił i zaopatrzenia. Sztaby te winny też prowadzić systematyczne studia w zakresie doświadczeń i możliwości rozwinięcia dywersji, działań partyzanckich, sabotażu i działań psychologicznych oraz w zakresie możliwości wykorzystania nowych środków technicznych.

Obarczanie tak rozległymi zadaniami jakiejkolwiek komórki istniejącej w dotychczasowej organizacji sztabu ogólnowojskowego nie gwarantuje rozwiązania trudnych i skomplikowanych problemów organizacji i prowadzenia działań specjalnych. Takie dodatkowe obciążenie dowolnej komórki organizacyjnej sztabów, nawet przy powiększeniu jej obsady etatowej, musiałoby zepchnąć problemy działań specjalnych w pracy ^{danej} komórki na plan dalszy, nie zapewniając pełnego wykorzystania możliwości w zakresie wykonywania zadań.

Sztab działań specjalnych, prócz komórek zapewniających wykonanie czynności w zakresie planowania i dowodzenia, winien dysponować dość dużym własnym węzłem łączności dla utrzymania łączności ze wszystkimi podporządkowanymi mu siłami oraz odpowiednimi środkami transportowymi dla przerzutu sił na tyły nieprzyjaciela a także własnym aparatem kwatermistrzowskim.

Organizację sztabu działań specjalnych, w zasadzie analogiczną na szczeblu Frontu i Armii a posiadającą jedynie różnice ilościowe przedstawia schemat stanowiący zał.nr 4.

Wyodrębnienie sztabu działań specjalnych spośród sztabów ogólnowojskowych Frontu i Armii zapewnia:

- utrzymywanie jednolitości działań specjalnych a także ścisłe współdziałanie między ich rodzajami;
- scentralizowany system dowodzenia skraca maksymalnie drogę przebiegu rozkazów;

- skupienie wszystkich sił przeznaczonych do działań specjalnych, niezbędnych do wykonania głównych zadań;
- wykorzystanie i wymianę doświadczeń w ramach jednego szczebla dowodzenia oraz studia nad prowadzeniem działań specjalnych;
- wykorzystanie wszystkich form i środków przerzutu sił przeznaczonych do działań specjalnych;
- współdziałanie z odpowiednimi komórkami organizacyjnymi Sztabu Frontu;
- organizację łączności z siłami działającymi na tyłach nieprzyjaciela i umożliwianie oszczędności środków łączności;
- ścisłą współpracę z wywiadem wojskowym i cywilnym;
- mniejszą ilość elementów organizacyjnych, a więc mniejszą ilość kadr dla ich obsady.

Potrzebę posiadania wyodrębnionego sztabu do kierowania działaniami specjalnymi widać najlepiej na przykładzie drugiej wojny światowej, w czasie której istniały w Armii Radzieckiej sztaby działań partyzanckich, zarówno na szczeblu centralnym jak i na szczeblach niższych.

„Dla należytego dowodzenia i koordynacji działań partyzanckich, 30 maja 1942 roku przy Sztabie Naczelnego Dowództwa Sił Zbrojnych stworzono Centralny Sztab Ruchu Partyzanckiego; na czele tego sztabu stanął P.K. Ponomarenko. Centralnemu Sztabowi Ruchu Partyzanckiego podporządkowano jednocześnie analogiczne sztaby utworzone przy Radach Wojennych Frontów "...^x

^x Bolszaja Sowietuskaja Encikłopedia. Tom. 32 . Wyd. II.
Gosudarstwiennojie Naucznoje Izdatielstwo. Moskwa 1955 r.
str. 163.

Tak zorganizowany sztab istniał również przy 1 Armii Wojska Polskiego w ZSRR.

" ... w marcu 1944 r. Krajowa Rada Narodowa jako zwierzchnia, demokratyczna władza narodu polskiego wysłała swych przedstawicieli, którzy w trudnych warunkach przedarli się przez linię frontu i w maju przybyli do Moskwy w celu zapoznania się z działalnością ZPP i ze stanem Armii Polskiej na terenie ZSRR oraz nawiązania łączności z rządami państw sprzymierzonych. Było to nader istotne, gdyż istniała konieczność zorganizowania pomocy z zewnątrz dla walczącego narodu, a zwłaszcza dostarczenia broni dla szybko rosnących oddziałów AL..."

W wyniku rozmów, "... uzgodniono między innymi zrzuty broni i amunicji oraz kadry instruktorskiej i specjalistów. Sprawami tymi miał kierować Sztab Polskich Partyzantów przy 1 Armii". " x

Na szczeblu dywizji winien powstać tylko wydział działań psychologicznych, który realizowałby zadania w zakresie propagandy specjalnej. W wypadku działań części sił armii na rzecz dywizji, sztab działań specjalnych armii powinien delegować okresowo jednego lub kilku swych oficerów dla organizacji-wspólnie ze sztabem dywizji- działań specjalnych.

x - Materiały z sesji naukowej PAN, poświęconej Wojnie Wyzwoleńczej Narodu Polskiego 1939-1945 r. Wyd. MON-1961 r. str. 80-81.

3. Organizacja sił działań specjalnych w czasie pokoju.

W codziennym życiu spotykamy twierdzenie, że najłatwiej jest zepsuć. Tak jednak jest tylko na pozór. W rzeczywistości potrzebna jest duża wiedza, aby wiedzieć jak i co najlepiej można psuć lub niszczyć przy najmniejszym nakładzie sił i środków. Dlatego też musimy sobie zdać sprawę z tego, że psuć, niszczyć, dezorganizować życie przeciwnika nie jest łatwo i że problem ten wymaga żmudnych studiów oraz przygotowania.

Dlatego też dość często do opracowania sposobów prowadzenia działań dywersyjno-rozpoznawczych, sabotażowych i psychologicznych muszą być wciągnięci naukowcy, laboratoria i instytuty naukowe.

Jest rzeczą oczywistą, że działania specjalne prowadzone będą w czasie wojny, aby jednak móc je wtedy skutecznie prowadzić, nie można tych działań organizować dopiero w czasie wojny; muszą one być przygotowywane już w czasie pokoju. A zatem w czasie pokoju należy stale ustalać koncepcje, formy i sposoby prowadzenia działań specjalnych, opracowywać techniczne sposoby dywersji, sabotażu i propagandy, studiować warunki, w jakich działania mogą być prowadzone w czasie wojny oraz szkolić odpowiednie siły.

W tym celu potrzebne są określone formy organizacyjne, które pozwoliłyby na realizację wyżej wzmiankowanych wymagań. W związku z tym wyłania się potrzeba posiadania w czasie pokoju takich komórek organizacyjnych, które działałyby w następujących kierunkach:

- studiowanie warunków, ustalanie koncepcji, form i sposobów prowadzenia działań specjalnych oraz dowodzenie nimi;
- przygotowanie techniki niszczeń i wyposażenie oddziałów specjalnych;
- szkolenie sił przeznaczonych do działań specjalnych.

Zakres funkcji wynikających z wyżej wymienionych kierunków prac w czasie pokoju jest niezmiernie duży i chociaż dotyczy całości działań specjalnych, wyraźnie zarysowuje się tu odrębny charakter tych funkcji. Stąd wniosek, że realizacją prac w tych kierunkach muszą zająć się odrębne komórki organizacyjne, które jednocześnie muszą być zdolne do przekształcenia się na czas wojny w organa dowodzenia i jednostki bojowe, prowadzące działania na tyłach nieprzyjaciela. Aby móc odpowiedzieć na wyłaniające się w związku z tym pytanie - jakie to mają być komórki organizacyjne - trzeba wpierw rozpatrzyć obowiązki jakie miałyby one do wykonania:

Aby w sposób należyty być przygotowanym do wykonania zadań specjalnych powinno się stale i systematycznie studiować problemy:

- sytuacji międzynarodowej,
- własnych możliwości w zakresie prowadzenia działań specjalnych,
- przewidywanych zadań mieszczących się w ogólnym planie operacyjnym,
- taktykę i technikę działań specjalnych,
- konkretnych celów przeznaczonych do niszczenia,
- szkolenia się do działań specjalnych,
- dowodzenia oddziałami specjalnymi,
- możliwości prowadzenia działań specjalnych siłami miejscowymi na terytorium nieprzyjaciela.

Dla prowadzenia studiów w takim zakresie potrzebna jest ogromna ilość specjalistów. Praktycznie niemożliwe jest stworzenie takiej komórki, która mogłaby zgrupować tak ogromną ilość specjalistów. Dlatego też grupa osób zajmująca się studiowaniem wymienionej problematyki powinna opracowywać w sposób inspirujący i uogólniający, zlecając szczegółowe studia odpowiednio wyspecjalizowanym komórkom tak cywilnym jak i wojskowym.

Studia te stanowią podstawę do ustalenia koncepcji, sposobów i taktyki działań specjalnych oraz potrzeb w tym zakresie na czas wojny, a także sporządzenia planów tych działań. W czasie pokoju funkcje te spełnia Oddział w Sztabie Generalnym. Oddział ten spełnia w istocie w/w funkcje i należałoby utrzymać nadal tę formę organizacyjną.

W celu prowadzenia prac nad techniką niszczeń i wyposażenia, niezbędny jest zespół ludzi, wysoko kwalifikowanych fachowców, którzy powinni opracowywać następującą problematykę:

- zbierania wiadomości o ważnych urządzeniach technicznych nieprzyjaciela tak cywilnych jak i wojskowych i studiowanie tych wiadomości pod kątem niszczenia tych urządzeń;
- opracowywanie najlepszych sposobów niszczeń pod względem technicznym;
- wyposażenie oddziałów specjalnych działających na tyłach przeciwnika.

Dyskusyjne może być zagadnienie samodzielności tego rodzaju komórki. Założenie z góry, że zespół pracowników tej komórki mógłby samodzielnie opracowywać wszystkie problemy techniczne nie jest słuszne, ponieważ musiałby on stanowić olbrzymi twór organizacyjny, szeroko rozbudowany i dysponujący specjalistami z różnych dziedzin naukowych. Jeśli chodzi o organizację takiego zespołu ludzi najskusniejszym rozwiązaniem jest komórka koordynacyjna, która zlecałaby i przyjmowała gotowe opracowania techniczne, a następnie można byłoby wykorzystać je w toku szkolenia i przygotowania się do działań specjalnych. Samo opracowywanie większości problemów powinno być prowadzone przez wyspecjalizowane instytuty cywilne lub wojskowe. Dla przykładu, aby zahamować wydobycie ropy naftowej nie trzeba wcale wysadzać w powietrze wszystkich szybów naftowych - wystarczy przerwać dopływ prądu, a produkcja ulegnie zahamowaniu. Aby jednak wiedzieć, co jest newralgicznym punktem w typowym lub konkretnym obiekcie, trzeba znać doskonale konstrukcję takiego obiektu.

Opracowanie sposobów niszczeń będą zazwyczaj wykonywane przez naukowe placówki wojskowe według wytycznych komórki koordynacyjnej.

Funkcję tą spełnia wymieniony już poprzednio Oddział w Sztabie Generalnym.

Dobrze zaplanowane szkolenie musi być oparte na gruntownych studiach właśnie tych problemów, które wyżej ramowo wymieniono. Biorąc pod uwagę konieczność przygotowania pododdziałów dla wykonywania konkretnych zadań, zarysowują się następujące kierunki szkolenia oddziałów specjalnych:

- przygotowanie oddziałów dywersyjno-rozpoznawczych;
- przygotowanie oddziałów prowadzących wojnę psychologiczną;
- przygotowanie oficerów- instruktorów przeznaczonych do udzielania pomocy ruchom narodowo-wyzwoleńczym oraz ruchowi partyzanckiemu na terytorium nieprzyjaciela;
- przygotowanie kadry - organizatorów ruchu partyzanckiego na własnym terenie, czasowo zajęтым przez nieprzyjaciela;
- przygotowanie jednostek regularnych do ewentualnej walki w rozproszeniu;
- przygotowanie jednostek Obrony Terytorium Kraju do ewentualnych działań partyzanckich.

Nie wnikając w szczegóły, tematyka szkolenia sił przeznaczonych do działań specjalnych powinna obejmować przygotowanie w zakresie:

- języków obcych;
- taktyki ogólnowojskowej;
- taktyki partyzanckiej i dywersyjno-rozpoznawczej;
- znajomości psychiki i mentalności przeciwnika;
- zwyczajów, wierzeń i poglądów społeczeństwa przeciwnika;
- taktyki działań psychologicznych;
- łączności;

- wyszkolenia ogniowego;
- minerstwa, ze szczególnym uwzględnieniem wykonywania niszczeń;
- pirotechniki;
- psychologii;
- wywiadu, kontrwywiadu;
- rozpoznania;
- maskowania i dezinformacji;
- terenoznawstwa;
- znajomości armii obcych i broni nieprzyjaciela;
- prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych;
- wychowania fizycznego;
- skoków spadochronowych.

Każdy z rodzajów działań specjalnych może mieć jeszcze specjalistyczne przedmioty. Wyżej wymienione dotyczą jednak wszystkich sił działań specjalnych, oczywiście w odpowiedniej proporcji.

Jak wynika z powyższego, zakres wiadomości wymaganych od sił przeznaczonych do działań specjalnych jest bardzo szeroki obejmujący wiele dziedzin, częstokroć wysoce specjalistycznych.

Ze względu na tak skomplikowany charakter szkolenia, potrzebna jest oddzielna jednostka, skupiająca wszystkie kierunki szkolenia. Najlepsze więc rozwiązanie stanowi wyodrębniony organizacyjnie Ośrodek Szkolenia Specjalnego.

Za takim rozwiązaniem przemawia konieczność utrzymania tajnego charakteru przygotowań oraz specyfika szkolenia. Ośrodek ten winien prowadzić szkolenie do działań specjalnych w składzie grup dywersyjno-rozpoznawczych, szkolić specjalistów do działań psychologicznych oraz prowadzić winien inne specjalistyczne kursy dla oficerów.

Wszystkie jednostki i organa dowodzenia powinny być przystosowane do natychmiastowego przejścia w razie potrzeby do form organizacyjnych przewidzianych na czas wojny.

W celu zapewnienia odpowiednich elementów dowodzenia w czasie wojny, już w czasie pokoju powinny zostać zorganizowane w Okręgach Wojskowych załączki Sztabu Działań Specjalnych Armii. Ich obowiązkami byłyby:

- planowanie działań specjalnych dla sztabu armii;
- planowanie i prowadzenie szkolenia oficerów, podoficerów i szeregowców do działań w rozproszeniu;
- studia nad problematyką taktyki działań specjalnych;
- szkolenie grupy łączności.

Podobny załączek Sztabu Działań Specjalnych powinien powstać także przy Inspektoracie Szkolenia.

Jego obowiązki byłyby następujące:

- opracowanie odpowiednich instrukcji i regulaminów dotyczących działań specjalnych;
- kierowanie ośrodkiem szkoleniowym;
- szkolenie wojsk w zakresie działania w rozproszeniu;
- szkolenie w zakresie łączności.

Komórka taka w czasie pokoju powinna być podporządkowana bezpośrednio szefowi sztabu Inspektoratu. W skład tej komórki powinni wchodzić także oficerowie zajmujący się zagadnieniami propagandy specjalnej.

Poza wymienionymi elementami organizacyjnymi wydaje się bardzo wskazane zorganizowanie centralnego ośrodka badań i dowodzenia oddziałami specjalnymi na szczeblu Naczelnego Dowództwa Paktu Warszawskiego. Konieczność koordynacji działań, planowania /szczególnie podział celów i obiektów działania/ i zgrania wysiłków przemawia za tym bardzo **silnie**.

4. Planowanie działań specjalnych.

Planowanie działań specjalnych jest procesem złożonym i uzależnionym od szeregu czynników oraz od okresu w którym jest ono realizowane. W procesie planowania wyodrębniają się dwa zasadnicze okresy:

- planowanie działań specjalnych na początkowy okres wojny;
- planowanie działań specjalnych w toku prowadzonych działań wojennych.

Planowanie działań specjalnych na początkowy okres wojny jest procesem ciągłym, realizowanym w okresie pokoju. Podstawą do planowania działań specjalnych w tym okresie są:

- plan operacyjny na początkowy okres wojny;
- materiały i dane zebrane w procesie studiów nad przewidywanym TDW i przydzielonym kierunkowi operacyjnemu;
- możliwości posiadanych sił i środków okresu pokojowego i okresu „W” ;
- możliwości wykorzystania sił i środków oraz baz oparcia na terytorium przewidywanego przeciwnika;
- przewidywany rozwój działań w początkowym okresie wojny.

Planowanie działań specjalnych, bez względu na okres w jakim jest ono realizowane, winno być skupione na szczeblu planującym zamierzenia operacyjne. Oznacza to, że planowanie na początkowy okres wojny winno być skupione w Sztabie Generalnym, zaś w czasie wojny w Sztabie Generalnym i Sztabie Frontu Frontu /Armii/ w odniesieniu do zagadnień związanych z działaniem wojsk Frontu.

Planowanie działań specjalnych na początkowy okres wojny polega na opracowaniu kompleksowego planu działań specjalnych, który winien być częścią składową planu operacyjnego.

Plan działań specjalnych na początkowy okres wojny opracowuje Sztab Generalny.

Planowanie, którego rezultatem jest plan działań specjalnych, winno obejmować:

- określenie celu działań specjalnych;
- określenie głównego wysiłku działań specjalnych na wszystkie etapy początkowego okresu wojny;
- ustalenie zadań działań specjalnych z rozbiciem na poszczególne rodzaje działań specjalnych oraz na etapy rozwinięcia działań wojsk regularnych;
- podział zadań na poszczególne siły przeznaczone do działań specjalnych oraz związki operacyjne dysponujące takimi siłami;
- sprecyzowanie obiektów przewidzianych do niszczenia lub obezwładnienia oraz ustalenia kolejności niszczenia / obezwładnienia/;
- określenie stref /rejonów/ dla sił przeznaczonych do działań specjalnych poszczególnych związków operacyjnych;
- określenie zasad współdziałania z organami /instytucjami/ mającymi wpływ na działania specjalne;
- ustalenie materiałowo-technicznego zabezpieczenia, środków przetrwania itp.;
- ustalenie systemu łączności dowodzenia i współdziałania;
- ustalenie rejonów alarmowych i wyjściowych dla sił przeznaczonych do działań specjalnych;
- określenie zasad przejmowania dowodzenia siłami do działań specjalnych przez dowództwo Frontu.

Po ustaleniu i rozpracowaniu w/w zagadnień komórka planująca zestawia plan działań specjalnych. Forma planu działań specjalnych może być różna. Najbardziej celowym wydaje się opracowanie planu w formie tabelaryczno-graficznej. Na podstawie opracowanego planu działań specjalnych opracowuje się odpowiednie

wyciągi dla sztabów Okręgów Wojskowych, na podstawie których te ostatnie sporządzają własne plany realizacji zadań przewidzianych w ogólnym planie. Opracowanie planu działań specjalnych na początkowy okres wojny nie jest równoznaczne z zakończeniem planowania w tym zakresie. Proces uaktualnienia opracowanego planu i odstosowania go do zmian, zachodzących w planie operacyjnym powinien być pracą ciągłą, uwzględniającą wszystkie zachodzące zmiany organizacyjne i koncepcyjne.

Zachowanie ciągłości procesu planowania w okresie pokojowym jest warunkiem niezbędnym dla zapewnienia realności planowanych zadań. W celu właściwego zabezpieczenia ciągłości procesu planowania w okresie pokojowym, jako podstawową zasadę, należy przyjąć obowiązek prowadzenia wnikliwych studiów przez organ planujący. Przedmiotem studiów winny być następujące zagadnienia:

- geografia i ekonomika krajów naszych potencjalnych przeciwników;
- sytuacja polityczna tych krajów;
- grupy narodowościowe poszczególnych państw /potencjalnego przeciwnika/ i istniejące wśród nich sprzeczności;
- infrastruktura;
- dyslokacja wojsk oraz system obrony terytorialnej i występujące organizacje paramilitarne;
- rozwój środków technicznych i koncepcji, których przeznaczeniem jest przeciwdziałanie działaniom specjalnym.

Wnioski z prowadzonych studiów nad wymienioną problematyką wykorzystuje się do uaktualniania założeń planu działań specjalnych oraz do wypracowywania nowych koncepcji działania.

W procesie systematycznych studiów, istotną rolę odgrywa uniejętnie zorganizowany system dopływu materiałów, niezbędnych dla zabezpieczenia realności planowanych zamierzeń. Szczególną rolę w tym zakresie posiada dobrze zorganizowana współpraca pomiędzy organem planującym a następującymi instytucjami:

- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych;
- Zarząd II Sztabu Generalnego;
- Szefostwo Wojskowej Służby Wewnętrznej.

Suma wniosków zebranych w procesie prowadzenia studiów, oprócz ich wpływu na zmianę lub uaktualnienie planu działań specjalnych, winna być doprowadzona do stanu osobowego /kadry/ sił przeznaczonych do działań specjalnych.

Założenia planu działań specjalnych opracowanego w okresie pokojowym, mogą powodować rozpoczęcie studiów w określonej dziedzinie. Dotyczy to szczególnie problemów technicznych związanych z wyposażeniem grup przeznaczonych do działań specjalnych na głębokim zapleczu nieprzyjaciela lub związanych z niszczeniem /obezwładnieniem/ wytypowanych obiektów. Studia i prace w tej dziedzinie mogą skupiać się w zakresie następującej problematyki:

- uzbrojenie, materiały wybuchowe i inne środki niszcząco-obezwładniające;
- środki łączności;
- zasady kamuflażu sprzętu, uzbrojenia i ludzi;
- środki przerzutu;
- środki żywnościowe itp. .

Po zaistnieniu konieczności prowadzenia studiów i prac w określonej dziedzinie, wynikłej z planu działań specjalnych, problematykę badań lub wymagania taktyczno-techniczne opracowuje komórka Sztabu Generalnego i przekazuje do wykonania odpowiednim instytutom naukowo-badawczym.

W celu zabezpieczenia ciągłości planowania /uaktualniania/ koniecznym jest zorganizowanie stałej współpracy z instytutami naukowo-badawczymi, których osiągnięcia techniczne mogą z kolei być podstawą do zmiany założeń planu.

/ Schemat planowania działań specjalnych w okresie pokoju - załącznik nr 4/.

W toku prowadzonych działań wojennych, planowanie działań specjalnych skupia się w Sztabie Działów Specjalnych. Sztab Działów Specjalnych jest organem planowania i dowodzenia działaniami specjalnymi dowódcy Frontu. Nie oznacza to w żadnym wypadku przekazania wszystkich uprawnień w tym zakresie przez Sztab Generalny dowództwu Frontu. Na szczeblu Naczelnego Dowództwa pozostaje odpowiednik Sztabu Działów Specjalnych, który wykonuje następujące zadania:

- szkolenie i przygotowanie rezerw dla oddziałów przeznaczonych do działań specjalnych;
- organizowanie nowych oddziałów /pododdziałów/ dla potrzeb Frontu;
- organizowanie i prowadzenie prac w zakresie środków technicznych, niezbędnych do działań specjalnych;
- planowanie i realizacja działań specjalnych wychodzących poza możliwości i bezpośrednie zainteresowanie Frontu;
- koordynowanie działań specjalnych realizowanych przez siły Frontu z działaniami wykonywanymi przez Siły Naczelnego Dowództwa.

Na proces planowania działań specjalnych przez Sztab Działów Specjalnych Frontu wpływają następujące czynniki:

- położenie i sytuacja operacyjna wojsk Frontu;
- posiadane siły i środki do działań specjalnych;
- sytuacja na zapleczu nieprzyjaciela;
- zasięg przewidywanych /nakazanych/ zadań dla działań specjalnych;
- dotychczasowy przebieg realizacji zadań z zakresu działań specjalnych;
- planowane zamierzenia operacyjne Frontu.

Ze względu na zasięg zadań, występują dwa odrębne procesy planowania:

- planowanie działań specjalnych związanych ściśle i wynikających z określonej operacji Frontowej;
- planowanie działań specjalnych pośrednio związanych z działaniem wojsk regularnych, których rezultat może mieć wpływ na kilka kolejnych operacji.

Wymienione procesy planowania działań specjalnych uwarunkowane są głębokością zadań i różnią się między sobą tym, że pierwszy jest czynnością równoległą z planowaniem operacji, drugi zaś jest procesem ciągłym, niezależnym od okresu planowania operacji.

Planowanie działań specjalnych na określoną operację odbywa się na podstawie:

- decyzji operacyjnej;
- zadań szczebla nadrzędnego;
- nakazanego przez dowódcę Frontu głównego wysiłku działań specjalnych;
- możliwości posiadanych sił i środków;
- dotychczasowego stanu działań specjalnych na kierunku operacyjnym Frontu.

Sztab Działów Specjalnych opracowuje plan działań dla całości sił przeznaczonych do działań specjalnych. Szczegółowemu rozpracowaniu podlegają zadania, których wykonawcą są siły będące w bezpośredniej dyspozycji Sztabu Działów Specjalnych Frontu. Dla sił podporządkowanym związkom operacyjnym i taktycznym planowane zadania określa się ogólnie bez precyzowania sposobów wykonania. Ten sposób postępowania wynika z konieczności skoordynowania całości działań specjalnych w celu uniknięcia dublowania zadań oraz utrzymania jednolitego kierownictwa w dowodzeniu. Plan działań specjalnych musi więc precyzować

dokładnie podział obiektów działania oraz określenie stref działania. Strefy działania określa się dla związków operacyjnych, a te z kolei określają je dla swoich organicznych związków taktycznych. Opracowany plan działań specjalnych stanowi część składową planu operacji i jest podstawą do działania w tym zakresie.

Na podstawie opracowanego planu działań specjalnych, sporządza się zarządzenia i wyciągi dla związków operacyjnych, które opracowują własne plany realizacji działań specjalnych.

Plan działań specjalnych opracowany na szczeblu Frontu winien obejmować:

- określenie celu działań specjalnych;
- główny wysiłek działań specjalnych, określony dla poszczególnych etapów operacji frontowej;
- zadania działań specjalnych z rozbiciem na poszczególne rodzaje działań specjalnych i etapy operacji frontowej;
- podział, obiektów i przedmiotu działania oraz określenie stref działania dla poszczególnych związków operacyjnych;
- określenie obiektów i przedmiotu działania dla sił będących w bezpośredniej dyspozycji Sztabu Działów Specjalnych Frontu;
- określenie zasad współdziałania;
- zabezpieczenie materiałowo-techniczne;
- terminy wykonania poszczególnych zadań;
- określenie rodzajów wojsk i służb współdziałających w wykonaniu poszczególnych zadań;
- określenie systemu łączności dowodzenia, współdziałania i powiadamiania;
- ustalenie odwodu sił i środków do działań specjalnych.

Szczególne znaczenie w procesie planowania działań specjalnych na szczeblu Frontu, posiada problem zabezpieczenia łączności i zabezpieczenia przerzutu sił przeznaczonych do działania na zapleczu nieprzyjaciela. Ponadto, szczególnie ważnego znaczenia nabiera zasada konieczności zorganizowania współdziałania z dowództwami rodzajów wojsk i służb oraz pozostałymi organami sztabu Frontu. Współdziałanie to winno dotyczyć zarówno danych o nieprzyjacielu i jego zapleczu, jak również zagadnień w zakresie pomocy materiałowo-technicznej dla sił przeznaczonych do działań specjalnych i powinno określać obiekty dla działań specjalnych.

W procesie planowania działań specjalnych należy brać pod uwagę:

- ludność cywilną przeciwnika i możliwość wykorzystania dla własnych korzyści wszelkich sprzeczności i antagonizmów. Najistotniejszymi z naszego punktu widzenia są te sprzeczności i antagonizmy, które mają swe źródło w klasowym podziale danego społeczeństwa. Na bazie tych sprzeczności należy przewidywać również możliwość tworzenia się ruchu oporu i jego zbrojnych elementów, organizowania sabotażu, jak też możliwość działania przeszkolonych oddziałów wojsk regularnych, prowadzących działania specjalne ;
- armię przeciwnika - ogólne wnioski płynące z oceny stosunku ludności cywilnej do wojny będą również wnioskami płynącymi z oceny armii. Specyfiką będzie jednak poszukiwanie sprzeczności między poszczególnymi armiami wchodzącymi w skład koalicji, służbami i rodzajami wojsk, między szeregowcami i oficerami oraz między różnymi narodowościami itd. ;
- mniejszości narodowe- jak wiadomo z doświadczenia - są grupami ludności stosunkowo najwięcej obciążonymi różnego rodzaju kompleksami. Z reguły w warunkach społeczeństwa kapitalistycznego stosunek mniejszości do celów wielkiego narodu jest obojętny, a bardzo często nieprzyjazny, prze-

- kształcenie go więc we wrogi - jeśli do tego przedstawia się jej korzystne perespektywy - nie przedstawia zbyt wielkich trudności;
- infrastruktura. Wiele z urządzeń infrastruktury wykorzystywanych jest przez armię przeciwnika. Od jej gotowości do spełnienia zadań zależą przesunięcia wojsk, bardzo często łączność, zaopatrzenie, maskowanie itd. Planowanie niszczeń tego rodzaju obiektów musi być jednak rozpatrywane z punktu widzenia potrzeb wojsk regularnych i planowanej operacji. Planowanie odpowiednich niszczeń infrastruktury powinno być dzielone na dwie zasadnicze części: z jednej strony powinny być obiekty ważne z punktu widzenia potrzeb gospodarczych - z drugiej obiekty wykorzystywane bezpośrednio przez wojska przeciwnika. Jeśli pierwsza część obiektów może być zniszczona lub uszkodzona zaraz na początku wojny, to odnośnie drugiej wskazane byłoby - planować niszczenia w taki sposób, aby nieprzyjaciel nie zdołał zorganizować urządzeń zastępczych. Planowanie niszczenia infrastruktury powinny organizować wszystkie oddziały specjalne. Specjalne zadanie mają w tym wypadku do spełnienia działania psychologiczne /chodzi bowiem o odpowiednie inspirowanie przeciwników politycznych do sabotażu, a z drugiejsz strony o maskowanie działania oddziałów specjalnych dokonujących niszczeń/;
- obiekty wojskowe. Wyliczenie wszystkich obiektów wojskowych które mogą stanowić cel działań specjalnych zajęłoby zbyt wiele miejsca. Oczywiście jest, że wojsko przeciwnika stanowić powinno główny cel działań specjalnych, a więc i główny obiekt planowania.

Opracowanie planu działań specjalnych na określoną operację frontową nie jest równoznaczne z zakończeniem procesu planowania. Planowanie zadań, których głębokość sięga poza rubież planowanej operacji jest procesem ciągłym. Ponadto w toku prowadzonej operacji frontowej, zmiany sytuacji i inne czynniki

powodować będą konieczność realizacji dodatkowych zadań, zmiany wysiłku działania itp.. Wszystko to powoduje, że proces planowania, który jest jednym z elementów dowodzenia oddziałami do działań specjalnych jest procesem ciągłym.

Planowanie działań specjalnych w czasie wojny przedstawia schemat stanowiący załącznik nr 5.

5. Dowodzenie siłami przeznaczonymi do działań specjalnych.

Przez dowodzenie działaniami specjalnymi należy rozumieć całokształt czynności Sztabu Działań Specjalnych w zakresie przygotowania, organizacji i prowadzenia tych działań.

Dowodzenie działaniami specjalnymi obejmuje: zbieranie wiadomości o nieprzyjacielu, planowanie działań specjalnych, realizację zaplanowanych zadań oraz utrzymanie w stałej gotowości sił i ich odpowiednie materiałowe zabezpieczenie.

Dowodzenie siłami przeznaczonymi do działań specjalnych zapewnia się poprzez:

- właściwą organizację organów dowodzenia i podległych jednostek;
- dobrze zorganizowany i dublowany system łączności;
- zorganizowanie systemu współdziałania z organami mającymi wpływ na działania specjalne;
- właściwe i dokładne zaplanowanie zamierzeń z zakresu działań specjalnych;
- właściwe zabezpieczenie materiałowo-techniczne sił i ich organów dowodzenia;
- dokładną znajomość warunków istniejących w strefie planowanych działań specjalnych.

Podstawą dowodzenia siłami do działań specjalnych jest decyzja dowódcy ogólnowojskowego. Podstawę tej decyzji stanowią

wnioski i propozycje przygotowywane przez Sztab Działań Specjalnych, zadania szczebla nadrzędnego, oraz stan sił i środków przeznaczonych do działań specjalnych. Decyzja winna obejmować:

- zamiar operacyjny i główny wysiłek działań specjalnych;
- zadania z rozbićiem na rodzaje działań specjalnych i związki operacyjne;
- określenie obiektów /przedmiotu/ niszczenia /obezwładnienia/;
- termin wykonania poszczególnych zadań;
- siły i środki;
- zabezpieczenie materiałowo-techniczne i zabezpieczenie przerzutu;
- sposób współdziałania.

Decyzja zawiera w sobie szereg elementów, które w zasadniczy sposób rzutują na proces dowodzenia działaniami specjalnymi. Stąd też jest ona podstawą dowodzenia i planowania wszystkich przedsięwzięć w tym zakresie.

Obok decyzji, niewątpliwym wpływ na elastyczność dowodzenia wywiera właściwa struktura organizacyjna.

Podległość jednostek w zależności od szczebla dowodzenia winna posiadać swoją określoną specyfikę, wynikającą z odmiennego od wojsk regularnych sposobu działania.

Najmniejszą jednostką oddziałów specjalnych, której zadaniem jest prowadzenie dywersji i rozpoznania - będzie grupa 8-10 /10-12/ ludzi pod dowództwem oficera. Grupa w takim składzie powinna być szkolona i przygotowana dla wykonania konkretnych zadań. W czasie szkolenia i przygotowań grupa ta będzie wchodziła w skład batalionu dywersyjnego armii albo Frontu, lecz z chwilą przerzucenia na zaplecze przeciwnika rzadko kiedy dowodzić grupą będzie dowódca plutonu. Może to mieć miejsce tylko wówczas, jeśli zadanie będzie wykonywane w składzie całego plutonu. W innych wypadkach łączność z grupą

przerzuconą na tyły przeciwnika dla wykonania konkretnie oznaczonego zadania musi być utrzymywana bezpośrednio przez Sztab Działań Specjalnych armii czy też Frontu, ponieważ działania takiej grupy będą prowadzone w interesie właśnie tych związków operacyjnych.

A więc należy tutaj odstąpić od podporządkowania - grupa, pluton, kompania, batalion, sztab działań specjalnych - a przejść do dowodzenia przez podległość: grupa wykonująca określone zadania dywersyjno-rozpoznawcze - Sztab Działań Specjalnych Armii, czy też Frontu.

Grupy oficerów - instruktorów działających w oddziałach ruchu narodowo-wyzwoleńczego lub innych ~~innych~~ oddziałach, ale nie na terytorium własnym - powinny mieć również kontakt bezpośredni z odpowiednim sztabem działań specjalnych.

Podległość oddziałów regularnej armii, jeśli jednostki takie znajdują się na zapleczu przeciwnika, musi być rozpatrywana przy uwzględnieniu wielu aspektów. Jeśli jednostki zostały z góry zaplanowane do prowadzenia działań specjalnych - nie ulega wątpliwości, że powinny być podporządkowane Sztabowi Działań Specjalnych tego szczebla dowodzenia, na którego korzyść wykonują zadania. Natomiast jeśli przeszły one do działań w rozproszeniu, a posiadają łączność z określonym sztabem, to sprawa może być dyskusyjna. Wydaje się jednak, że charakter wykonywanego zadania, wymaga podporządkowania tych jednostek Sztabowi Działań Specjalnych. Decyzję jednak w tej sprawie wydaje dowódca ogólnowojskowy.

Podległość oddziałów partyzanckich, które działają na terytorium czasowo okupowanym przez nieprzyjaciela posiada swoją odrębność i powinna być szerzej omówiona.

Nieoczekiwane wejście przeciwnika na nasze terytorium powinno być wykluczone. Jeśli wynikać będzie z sytuacji, że przeciwnik może okupować nasz teren, zawsze istnieje możliwość zorganizowania choćby tylko szkieletu ruchu partyzanckiego. Całość zorganizowanego ruchu oporu, działająca na czasowo okupowanym terenie, powinna być podporządkowana Naczelnemu Dowództwu i kierownictwu politycznemu państwa. Organem roboczym Naczelnego

Dowództwa w tym zakresie jest komórka Sztabu Generalnego przeznaczona do realizacji zadań z zakresu działań specjalnych.

Oczywistym natomiast jest fakt, że na głębokościach operacyjnych Armii i Frontu - cały ruch partyzancki powinien być podporządkowany Sztabom Działań Specjalnych, znajdującym się przy tych związkach operacyjnych. Z drugiej strony, wydaje się, że w tym wypadku przedstawiciele ruchu partyzanckiego wskazanych wyżej rejonów operacyjnych powinni znajdować się w Sztabach Działań Specjalnych i odwrotnie - chodzi o ścisłą współpracę •
w czasie prowadzenia operacji.

R O Z D Z I A Ł V

TAKTYKA DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

1. Ogólne zasady działań specjalnych

Działania specjalne wymagają zastosowania takiej taktyki, która musi zapewnić powodzenie w wykonaniu zadania i dawać gwarancję własnego bezpieczeństwa.

Taktyka działań specjalnych posiada pewne podstawowe zasady wspólne dla wszystkich rodzajów działań specjalnych, które powinny być przestrzegane w każdej sytuacji i w każdych warunkach.

Zasady te wynikają w pierwszym rzędzie z faktu specyficznych zadań jakie stają do wykonania przed działaniami specjalnymi i z tego, że wykonywane są w zasadzie na tyłach i w otoczeniu nieprzyjaciela.

Do tych ogólnych zasad należą:

a/ zaskoczenie.

Zaskoczenie jest jedną z podstawowych zasad i wpływa zasadniczo na powodzenie działań specjalnych.

Zaskoczenie pozwala uzyskać przewagę nad liczebnie większym nieprzyjacielem, zadać mu dotkliwe straty i sparaliżować wolę walki. Zaskoczenie uzyskuje się przez utrzymanie w tajemnicy przedsięwziętych zamierzeń, skryte podejście do rejonu działania, działanie w nieoczekiwanym miejscu i czasie, zdecydowane i błyskawiczne działanie w czasie wykonywania zadania oraz przez stosowanie nowych środków walki.

O paraliżującym wolę walki nieprzyjaciela działaniu zaskoczenia może świadczyć przykład zaczerpnięty z działań oddziału BCh na Kielcczyźnie:

„ W pierwszych dniach sierpnia „Ośka” poleciał „Bacy” przygotować zasadzkę na szosie Tychów-Starachowice-Lubienia, ... 6 sierpnia 1944 roku w godzinach popołudniowych „Baca” ze wzmocnionym plutonem w sile około 50 ludzi udał się na wyznaczone miejsce. Po przybyciu natychmiast zajęto stanowiska... Na tle drzew pojawiają się dwie sylwetki ciężkich samochodów. Za nimi w odległości około 150 m jadą trzy następne. „Baca” ściszym głosem wydaje rozkaz:

- Przygotować się.

Każdy mimo woli jeszcze raz sprawdza broń. Na stanowiskach panuje głęboka cisza ... A kiedy wszystkie samochody znalazły się pod zasięgiem ognia, zamiast komendy „do ataku”, chłopcy ku swemu zdziwieniu ujrzeli „Bacę” stojącego na środku szosy, w odległości zaledwie kilkunastu metrów od pierwszego samochodu. „Baca” podnosi rękę do góry, a w drugiej trzyma pistolet wymierzony w kierunku szoferki... Oto w mundurze polskiego żołnierza, w biały dzień, stoi na szosie i czeka spokojnie na zbliżające się samochody, na których jedzie po kilku żołnierzy niemieckich. Każdy zdaje sobie sprawę z tego, że wystarczy jedna niemiecka seria, by „Baca” przestał żyć. A jednak ta brawura zaskakuje Niemców. Samochody zatrzymują się. Chłopcy leżący na stanowiskach nie wytrzymują dłużej. Wyskakują z ukrycia i w okamgnieniu otaczają samochody.

Na samochodach oprócz broni i amunicji było około 25 żołnierzy. Niemcy jednak byli tak zaskoczeni, tym co się stało, że wcale nie próbowali się bronić.” x

b/ Konieczność utrzymania inicjatywy.

Utrzymanie inicjatywy we wszystkich poczynaniach działań specjalnych jest przede wszystkim uzależnione od swobody działania.

x - Władysław Gołabek „Boryna”. W oddziałach BCH na Kielecczyźnie. L.S.W. Warszawa - 1958 r. str. 217-218.

Swobodę działania można natomiast uzyskać stosując ruchliwość i wykorzystanie znajomości terenu na którym się działa. Ważne jest także umiejętne i bezlitosne wykorzystanie błędów przeciwnika oraz elastyczne użycie własnych sił.

c/ Ruchliwość i elastyczność w działaniu.

We współczesnych warunkach prowadzenia działań bojowych przy olbrzymiej technice, szybkiej komunikacji i łączności zasada ruchliwości i elastyczności nabiera ogromnego znaczenia. Przez ruchliwość i elastyczność w poważnej mierze eliminuje się efektywną działalność przeciwnika w zwalczaniu sił działań specjalnych. Ruchliwość i elastyczność umożliwia zaskoczenie i jest przesłanką do uchwycenia inicjatywy oraz stwarza możliwość do uprzedzania nieprzyjaciela w jego przedsięwzięciach.

Ruchliwość i elastyczność uzyskać można poprzez:

- planową i nieplanową zmianę rejonów bazowania;
- zmianę rejonów działań bojowych;
- zastosowanie rozpraszania się i koncentracji oddziałów;
- lekkość uzbrojenia sił przeznaczonych do działań specjalnych;
- znajomość terenu działania;
- możliwość wykorzystania wszystkich środków transportu.

d/ Szybkość działania

Szybkość działania związana jest ściśle z ruchliwością i zaskoczeniem. Siły przeznaczone do działań specjalnych ze względu na warunki w jakich prowadzą walkę muszą działać szybko-błyskawicznie. W przeciwnym wypadku nieprzyjaciel zdąży zorganizować przeciwdziałanie, a zamierzone działanie nie tylko nie dojdzie do skutku ale także zagraża bezpieczeństwu sił wykonujących zadanie.

Szybkość w czasie akcji pozwala na wycofanie się z rejonu działania, uniknięcie otoczenia i walki w wymuszonych warunkach, a tym samym uniknięcie strat w ludziach i sprzęcie.

Szybkość w działaniu uzyskuje się poprzez:

- powzięcie słusznej decyzji;
- dokładne zapoznanie z zadaniem biorących udział w wykonaniu akcji lub przedsięwzięcia;
- odpowiednie uzbrojenie i wyposażenie;
- przeprowadzenie ćwiczenia / jeżeli to możliwe/ w terenie podobnym do terenu przyszłej akcji;
- sprawne działanie w czasie wykonywania zadania;
- sprawność dowodzenia;
- zdecydowanie.

e/ Skrytość działania.

Zasada unikania otwartej walki z nieprzyjacielem, a nawet w miarę możliwości spotkania z nim, zmusza do działania w ukryciu. Skryte działanie nie musi, chociaż może, polegać na ukryciu się. Np. grupa dywersyjno-rozpoznawcza występuje w ubraniu kolejarzy, ukrywa swój charakter, a więc działa skrycie. Zrzucenie ulotek albo nadanie audycji radiowych pod przykryciem także należy zaliczyć do działania skrytego. Można tu podać przykład z działań jednej z grup dywersyjno-rozpoznawczych Polskiego Batalionu Szturmowego, która działała w grudniu 1944 roku w rejonie Berlin-Gorzów Wlkp..

„ Wpadliśmy na pomysł, żeby zatrzymywać na szosie niemieckie samochody wojskowe. Mieliśmy parę zdobytych mundurów niemieckich. Przebieraliśmy się, braliśmy „lizak” i czekamy aż przejedzie jakiś samochód.

Uwaga, jedzie! Podnosimy lizak. Przeważnie dwóch z nas wychodziło na szosę - Ślązacy, którzy umieli mówić po niemiecku - a reszta kryła się w rowie albo w lasku. Niemcy sądzili,

że to normalna kontrola, jakich pełno było wtedy. Wygarnialiśmy całe towarzystwo i do lasu." x

W działaniach na tyłach nieprzyjaciela- decyduje postawione zadanie do wykonania - i wszystko inne winno być temu podporządkowane.

"Cel uświęca środki" w przystosowaniu do działań specjalnych oznacza, że powinno się wykorzystywać wszystkie środki i metody dozwolone i niedozwolone, o ile tylko pozwolą na wykonanie zadania z powodzeniem.

f/ Koncentracja i rozśrodkowanie sił i środków.

Zasada koncentracji i rozśrodkowania sił, zwłaszcza w działaniach partyzanckich, znana była już od dawna. Wielu wybitnych znawców i teoretyków działań partyzanckich podkreślało ją w swych wypowiedziach i publikacjach. Mogą temu posłużyć następujące cytaty:

"Staraniem oddziałów partyzanckich będzie... czasami rozsypywać się na małe kupki albo nawet na pojedyncze indywidua; potem nagle zebrawszy się w hufiec, niepokoić go /npla-
wyjaśnienie autora/ w porę; " xx

"Elastyczne dekoncentrowanie i koncentrowanie sił odpowiednio do sytuacji jest główną metodą prowadzenia wojny partyzanckiej;" xxx

x - H. Kawka i L. Walanowski. "Żywe Srebro" - MON W-wa 1959 r.
str. 110, 111.

xx - K.B. Stolzman. "Partyzantka czyli wojna dla ludów powstających najważniejsza. MON W-wa 1959r str. 4-5.

xxx - Mao Tse Tung. Wybrane pisma wojskowe. MON, W-wa 1960r.
str. 250.

We współczesnych warunkach pola walki ta zasada nabiera szczególnego znaczenia. Duża ilość obiektów ruchomych na polu walki przede wszystkim w strefie działań bojowych będzie wymagała operowania małymi oddziałami lub grupami. W niektórych wypadkach sytuacja będzie wymagała użycia większej ilości sił i środków do wykonania określonego zadania. Siły jednego oddziału czy grupy mogą okazać się za małe. W takiej sytuacji, w zależności od potrzeb, siły i środki działań specjalnych należy ześrodkować, a po wykonaniu zadania ponownie rozśrodkować. Potrzebne siły i środki powinny być jednak dokładnie obliczone. Mogą zaistnieć także wypadki, gdy zadanie będzie wykonywane przez jednego człowieka.

g/ P o m y s ł o w o ś ć

We wszystkich rodzajach działań specjalnych nie może być szablonu i utartych schematów.

Pomysłowość i spryt powinny charakteryzować wykonanie każdego działania. Należy przyjąć zasadę, że nie ma dwóch identycznych sytuacji, choćby chodziło o wykonanie identycznego zadania.

Dlatego też dowódcy wszystkich szczebli i każdy żołnierz wykazywać muszą daleko idącą pomysłowość, śmiałość i stosować takie metody działania, które w najwyższym stopniu przy stosowane są do sytuacji, gdy tylko to zapewni powodzenie.

„Wiele można by pisać o pomysłowości i inicjatywie żołnierskiej w okresie walk partyzanckich na naszym terenie, o sprycie żołnierskim, który partyzanci często przejawiali.

Jest rok 1942. Wróg dokonał licznych aresztowań członków PPR na terenie gminy Chotcza. Aresztowanych pod silnym konwojem przewożono z Chotczy do Lipska głównym traktem. Bocznymi drogami przez Białobrzegi, Kolonię Wola Solecka i Zafolwarcze, posuwały się równolegle z konwojem silne ubezpieczenia. Był dzień - teren na ogół otwarty.

Zaskoczyć w tych warunkach było trudno, a siły mieliśmy szczupłe / 4 gwardzistów uzbrojonych w broń krótką z oddziału „Edka”/. Dowódca grupy bojowej stanął przed nielada dylematem. Rozkaz brzmiał: zaatakować wroga, lecz atak bez zaskoczenia musiał skończyć się niepowodzeniem i zagrażał życiu aresztowanych. Wówczas gwardzista Stanisław Spyta / zginął później w Chotczy/ wystąpił z inicjatywą, by wroga zaatakować w otwartym terenie, gdzie jest on mniej czujny, a ubezpieczenia boczne oddzielają od konwoju stawy, dla zasadzki zaś wykorzystać kawałek przydrożnego żywopłotu obok byłego folwarku w Woli Soleckiej. „Edek” zaakceptował pomysł gwardzisty i akcję wykonano zgodnie z planem. Zaskoczenie uzyskano całkowite, konwój został rozbity, aresztowani uwolnieni. W toku krótkiej walki, jaka się wywiązała, ubezpieczenia boczne ze względu na stawy nie zdążyły przyjść w porę konwojowi ze skuteczną pomocą.”^x

h/ Konieczność prowadzenia ciągłego rozpoznania i ubezpieczenia

Na tyłach nieprzyjaciela, a więc w ciężkich i skomplikowanych warunkach można prowadzić działania tylko wówczas, kiedy ma się dobre rozpoznanie i wywiad, wtedy działa się na „pewniaka”, oszczędza się swoje siły, przechwytuje inicjatywę, wprowadza się element zaskoczenia i zastraszenia.

Na potwierdzenie powyższego można by podać dowolnie wielką ilość przykładów historycznych z działań oddziałów dywersyjno-rozpoznawczych i partyzanckich. Potrzebę wprowadzenia ciągłego rozpoznania widziano już dawniej o czym może świadczyć cytat z pracy Stolzmana:

„Jeżeli przywódca oddziału obok dokładnej jeograficznej, topograficznej i statystycznej znajomości kraju, w którym wojnę prowadzi i korzyści, jakie ze swego specjalnego, wyciągnąć może położenia, nie posiada nadto wiadomości o wojsku przeciwnika, ledwie nie tak pewnej jak o swoim

x - W. Rogala „Chotcza Walczy”. KiW 1963 r. str.142.

własnem, te w przedsięwzięciach swoich i w wykonywaniu ruchów zawsze niepewnym tylko i lęklwym, a oddział jego na niespodziewane napady i zniszczenie narażony będzie.

Od szpiegostwa dobrze lub źle odbywanego zależeć będzie zbawienie lub zagłada oddziału."x

Dalej Stolzman nazywa ludzi „oddających się szpiegostwu”- „zwiadownikami”, a więc chodzi tu nie o szpiegostwo w dzisiejszym tego słowa znaczeniu, a o prowadzenie rozpoznania.

Siły specjalne ze względu na warunki w jakich działają muszą się zawsze ubezpieczać. Ciągłe ubezpieczenie między innymi jest gwarancją istnienia oddziału specjalnego. Dowódca, który zapomni o tym, wcześniej czy później poniesie klęskę.

i/ Dezinformowanie

Działania specjalne mogą prowadzić dezinformację na korzyść wojsk regularnych oraz dla potrzeb własnych. Dezinformowanie prowadzone na korzyść wojsk regularnych będzie ograniczone ramami określonymi przez Naczelne Dowództwo.

Dezinformowanie prowadzone dla potrzeb działań specjalnych będzie miało na celu wprowadzenie w błąd nieprzyjaciela co do siły, uzbrojenia i zamiarów działań specjalnych.

Zagadnienie to tak przedstawia w cytowanej już uprzednio pracy K.B. Stolzman:

„... Kazać na pewnym punkcie bębnić, trąbić i grać licznym muzykom, aby przeciwnik sądził, że tam z ogromną znajdujemy się siłą, kiedy tymczasem cichaczem, z przeciwnego zupełnie punktu i z główną naszą siłą na niego napadamy. Rozpalać liczne obozowe ognie tam, gdzie nas właśnie nie ma, a z drugiej strony i w największej cichości, bez żadnego ognia zebrać hufiec. Dym użyty przez Sertoriusza, ogień przypieczony do rogów wołów i byków przez Fabiusza, wysyłanie w prze

x - Stolzman. op. cit. s. 35 i następne.

ciwną stronę swego pochodzenia, przedsiębiorców dla zakupu furażu i żywności są to wszystkie sposoby, które jakkolwiek od dawna i powszechnie znane, prawie zawsze z korzyścią się udają, byleby ich w porę i w właściwych użyć okolicznościach." x

Można się tu posłużyć też przykładem z działania polskiej sześciosobowej grupy dywersyjno-rozpoznawczej, która działała ścigana przez wroga w rejonie „około sześćdziesiąt kilometrów na pld-zach. od Frnkfurtu i jakieś siedemdziesiąt od Berlina." ... „Lecimy" tak dalej, a tu wieś. Wiadomo- we wsi Niemcy i Volkssturm. Automaty z ramion, jeden wielki ryk, ile tchu w piersiach: „Hura, hura!" I biegiem przez wieś. Strzelamy na prawo i na lewo. Kto na drodze-tego w łeb. Wszyscy chowają się do chałup. Popłoch jak cholera. Okiennice się zamykają. Baby krzyczą, chłopcy padają na ziemię - Sodoma i Gomora.

Mieliśmy kiedyś relację z takiego najazdu od jednego Niemca, wziętego do niewoli. Mówił, że cała wieś później przysięgała, że chyba było nas ze stu. Scigający w końcu sami nie wiedzieli, ilu nas jest." xx

Zasada dezinformowania nieprzyjaciela winna być stosowana w sposób ciągły i w każdych okolicznościach. Wymaga ona często scentralizowanego kierownictwa i opracowanego planu działania. Rozpowszechniane wiadomości, które powinny dotrzeć do nieprzyjaciela powinny być jednolite i realne.

Dezinformowanie może być prowadzone przez siły specjalne następującymi sposobami:

- dezinformowanie prasowe, radiowe, agenturalne itp.;
- dezinformowanie poprzez inspirację otoczenia.

Ciągłe i planowe dezinformowanie w poważnej mierze uchroni siły specjalne od niepotrzebnych ataków i zmyli przeciwnika co do zamiaru i kierunku działania.

x - Stolzman. op. cit. s. 94

xx- H.Kawka i L.Wolanowski. Żywe srebro. MON. W-wa 1959
str.102-109.

j/ Znajomość terenu i ludności.

Wymienione powyżej zasady w poważnej mierze zależą od dobrej znajomości terenu i ludności. Nie chodzi tu o znajomość terenu z mapy czy znajomość ludności w sensie osobistym, aczkolwiek sprawa tzw. „melin” i kontaktów często decyduje o istnieniu i walce. Chodzi tu o znajomość terenu z punktu widzenia partyzanta czy dywersanta - zwiadowcy, a więc znajomość dokładną, każdej ścieżki, drogi, zarośli, trzęsawisk itp. .

Znajomość ludności, to przede wszystkim znajomość jej psychiki, mentalności, poglądów i zapatrywań. Dokładna znajomość terenu i ludności z ^{tego} punktu widzenia pozwoli na ustalenie określonego kierunku postępowania.

Poszczególne zasady w wyraźnym nasileniu występują w poszczególnych rodzajach działań specjalnych, w różnym okresie i w różnym terenie. Niemniej obowiązują one wszystkie rodzaje i są jak gdyby podstawą taktyki działań specjalnych.

Rozpatrzmy teraz zasady działania w różnych okresach działań wojennych i sposoby wykonywania różnych zadań wynikających z roli działań specjalnych.

2. Właściwości prowadzenia działań specjalnych w początkowym okresie wojny.

Jak już omówione zostało w poprzednich rozdziałach niniejszej pracy, działania specjalne realizowane są poprzez kilka rodzajów działań specjalnych. Od momentu wybuchu wojny nie wszystkie jednak mogą być efektywnie prowadzone.

Działania partyzanckie ze względu na specyfikę organizacyj i prowadzenia działań, trudne są do całkowitego przygotowania w okresie pokoju. Doświadczenie ostatnich wojen wykazuje, że działania partyzanckie zawsze rozpoczynały się po upływie pewnego okresu czasu od chwili wybuchu wojny. Dochodziły do rozwoju po dłuższym okresie czasu w miarę uzyskiwania sukcesów przez wojska regularne własne lub armii zaprzyjaźnionych.

Z powyższych względów należy dążyć do wcześniejszego przygotowania działań partyzanckich, co jest możliwe do zrealizowania na terenie własnego kraju.

W kraju przeciwnika pełne przygotowanie działań partyzanckich w okresie pokoju, z wielu względów jest niemożliwe. Dlatego też, nie należy przewidywać efektywnych działań partyzanckich w początkowym okresie wojny.

Istnieją jednak wszelkie dane aby organa i siły przeznaczone do działań psychologicznych, dywersyjnych, a nawet sabotażowych były w pełnej gotowości do działań jeszcze w okresie poprzedzającym konflikt wojenny.

Gotowość do działań organów i sił prowadzących działania psychologiczne; dywersyjne i sabotażowe ma olbrzymie znaczenie z następujących względów:

- działania psychologiczne, jak się wydaje, powinny poprzedzić wybuch wojny. Działalnością swoją przygotowują one odpowiednie podłoże do działań wojsk regularnych i pozostałych rodzajów działań specjalnych;
- działania dywersyjno-rozpoznawcze, jak również sabotażowe mogą poprzedzać wybuch wojny. Muszą natomiast być uruchomione w pełni z chwilą wybuchu wojny.

Tak więc w początkowym okresie wojny w wypadku prowadzenia działań bojowych na terytorium nieprzyjaciela, podstawowymi rodzajami działań specjalnych będą:

- działania psychologiczne;
- działania dywersyjne;
- działania sabotażowe.

Działania psychologiczne ze względu na skutek jaki mają osiągnąć mogą być prowadzone w odpowiedniej formie w okresie poprzedzającym wybuch wojny.

W początkowym okresie wojny działania psychologiczne z zasady będą prowadzone z własnego terytorium i adresowane do odbiorców na terytorium nieprzyjaciela.

Głównymi obiektami działań psychologicznych powinny być:

- siły zbrojne nieprzyjaciela;
- organa administracji nieprzyjaciela;
- ludność cywilna nieprzyjaciela, lub krajów zależnych;
- jeńcy wojenni nieprzyjaciela.

Działania psychologiczne prowadzi się przez stosowanie propagandy:

- jawnej,
- maskowanej,
- pół zamaskowanej.

Treść propagandy przekazuje się odbiorcom poprzez radiofonie, różnego rodzaju wydawnictwa tekstowe i graficzne / broszury, ulotki, plakaty, pisma itp./, oraz kontakty osobiste.

W okresie rozwiniętych działań wojennych, działania psychologiczne mogą być rozwijane przez tworzenie zakonspirowanych ośrodków propagandy specjalnej na terytorium nieprzyjaciela lub państw neutralnych.

Ośrodki te utrzymując ścisłą łączność z organami kierującymi działaniami psychologicznymi w kraju mogą realnie i bardziej aktywnie oddziaływać na określone środowiska.

W koniecznych przypadkach organa działań psychologicznych powinny udzielać pomocy ruchowi oporu.

Pomoc ta może się przejawiać w wysłaniu wysoko kwalifikowanych instruktorów propagandy, zaopatrzeniu w odpowiedni sprzęt techniczny, materiały itp. .

Działania dywersyjno-rozpoznawcze powinny w zasadzie być prowadzone na całym terytorium nieprzyjaciela. Szczególnie stre-

fę działań bojowych - i strefę komunikacji należy objąć działaniami dywersyjno-rozpoznawczymi. Ma to uzasadnienie w tym, że działania prowadzone w tych strefach bezpośrednio lub pośrednio oddziaływują na korzyść wojsk regularnych. Duża ilość i jakość obiektów nieprzyjaciela koniecznych do zniszczenia, prowadzenia rozpoznania, korygowanie ogniem własnych środków ogniowych, to główne cele działań dywersyjnych w tych strefach.

Działania dywersyjno-rozpoznawcze prowadzone w strefie działań bojowych charakteryzują się między innymi tym, że są one prowadzone w ugrupowaniu operacyjno-taktycznym nieprzyjaciela. Dlatego też warunki działań będą trudniejsze niż w strefie komunikacji i na głębokim zapleczu. Jednak, poszczególne strefy zmieniają się w miarę sukcesów terenowych walczących stron. Strefa komunikacji w przeciągu krótkiego czasu może stać się strefą działań bojowych w przypadku uzyskiwania sukcesów terenowych własnych wojsk regularnych.

W wypadku powodzenia wojsk nieprzyjaciela strefa komunikacji zostanie powiększona byłą strefą działań bojowych.

W pierwszym założeniu, sytuacja taktyczno-operacyjna sugeruje, iż działania specjalne mogą jedynie prowadzić oddziały małe, dobrze wyszkolone, uzbrojone i wyposażone, ruchliwe, utrzymujące ciągłą łączność z wojskami regularnymi i kierowane przez organa ściśle współpracujące z wojskami regularnymi.

Działania bojowe tych oddziałów w strefie działań bojowych będą prowadzone w stosunkowo krótkim okresie czasu, ze względu na duże tempo działań wojsk regularnych.

Przyjmując, że tempo natarcia wojsk regularnych wynosi 100 km na dobę, głębokość strefy działań bojowych będzie pokonana / opanowana / w przeciągu dwóch-trzech dób. Grupy dywersyjno-rozpoznawcze, aby mogły działać na określone obiekty, powinny odpowiednio przygotować działanie w rejonie obiektu. Zachodzi zatem konieczność wcześniejszego ich przerzucenia /podejścia/ do rejonu obiektu. Wobec powyższego, grupa powinna znaleźć się na tych lach nieprzyjaciela 1 - 2 dni przed rozpoczęciem operacji wojsk

regularnych. Tak więc, grupa dywersyjno-rozpoznawcza w przypadku aktywnych działań wojsk regularnych może działać w strefie działań bojowych 3- 5 dób, a w strefie komunikacji odpowiednio do 12 dób.

Grupy dywersyjno-rozpoznawcze powinny przyjąć „maskę” odpowiadającą środowisku w jakim będą działać. W przypadku działania bez odpowiedniej „maski” należy unikać skupisk ludności i rejonów postoju wojsk nieprzyjaciela. Związane jest to bezpośrednio ze swobodą działań dywersyjno-rozpoznawczych i bezpieczeństwem dywersantów, tak przed nieprzyjacielem, jak również przed własną bronią jądrową, ponieważ będzie ona między innymi stosowana na większe skupiska nieprzyjaciela. Twierdzenie powyższe absolutnie nie neguje całkowicie możliwości prowadzenia działań dywersyjno-rozpoznawczych w większym skupisku i w rejonach zagęszczonych przez wojska nieprzyjaciela. Jednak działania w takich rejonach będą z zasady związane z domarszem grup dywersyjnych do rejonów działania.

Współdziałanie między wojskami regularnymi, a grupami dywersyjno-rozpoznawczymi w tym wypadku nabiera szczególnego znaczenia, ze względu na bezpieczeństwo tych ostatnich. Współdziałanie zatem powinno obejmować nie tylko uzgodnienie działań co do obiektu /celu/ działania, ale powinno być ściśle zgrane w przestrzeni i w czasie.

Stosunkowo krótki okres działania grup dywersyjno-rozpoznawczych w strefie działań bojowych i w strefie komunikacji ma duży wpływ na bezpieczeństwo i realność działań grup. Zaopatrzenie grup w środki do walki i żywność przed przerzutem może wystarczyć na okres działania. Z tego względu grupy dywersyjno-rozpoznawcze nie muszą nawiązywać lokalnych kontaktów, zaopatrywać się w żywność lub odbierać zrzucone zaopatrzeniowe. Sytuacja taka w znacznym stopniu ułatwia działanie grup, szczególnie w terenie zamieszkałym przez ludność nieprzychylnie ustosunkowaną do naszych wojsk. Grupy dywersyjno-rozpoznawcze działając w takiej sytuacji mogą uniknąć rozbicia w wyniku denuncjacji.

W przypadku powodzenia nieprzyjaciela i przeniesienia się działań wojennych na nasze terytorium, strefa działań bojowych odpowiednio będzie się przesuwawała w kierunku działania wojsk nieprzyjaciela. W związku z powyższym strefa komunikacji znacznie się pogłębi i w zależności od głębokości opanowanego terytorium, może ona obejmować zdobyte /okupowane/ tereny. W sytuacji takiej, już w początkowym okresie wojny, mogą być prowadzone wszystkie rodzaje działań specjalnych łącznie z działaniami partyzanckimi.

Działania sabotażowe nie są działaniem zbrojnym prowadzonym przeciwko siłom zbrojnym nieprzyjaciela. Działania te pośrednio oddziałują na siły zbrojne, jeżeli prowadzone są w poszczególnych działach gospodarki narodowej.

Działania sabotażowe ze względu na stosunkowo proste formy i zasady realizacji rozwijają się najczęściej oddolnie i wykonywane są przez osoby niezadowolone z istniejącego status quo. Sytuacja taka powinna być wykorzystana przez kierownictwo ruchu oporu, dowództwa oddziałów partyzanckich, jak również organa kierujące działaniami specjalnymi w postaci ujęcia ich w ogólne plany działań specjalnych. Sabotaż musi być inspirowany, kierowany i wspierany przez organa kierujące działaniami specjalnymi.

Działania sabotażowe ze względu na stosunkowo proste formy działania mogą być prowadzone w początkowym okresie wojny i rozwijane w miarę rozwoju działań wojennych. Wykonawcami aktów sabotażowych mogą być sympatycy, członkowie ruchu oporu, partyzanci, dywersanci jak również ludzie zwerbowani przez agenturę jeszcze w okresie pokoju.

Sabotaż musi być ściśle powiązany z działaniami psychologicznymi, które wykorzystując działalność sabotażową mogą wpłynąć na dalszy jej rozwój. Sabotażyści trudni są do wykrycia. Wykazanie nieudolności nieprzyjaciela w zwalczaniu prostych form działań specjalnych w znacznym stopniu ujemnie oddziałowuje na psychikę społeczeństwa i organów zwalczających sabotaż.

3. Właściwości prowadzenia działań specjalnych w okresie rozwiniętych działań wojennych.

W okresie rozwiniętych działań wojennych istnieją w zasadzie warunki do prowadzenia wszystkich rodzajów działań specjalnych.

Znaczny wpływ na rozwój działań specjalnych w tym okresie między innymi będzie wywierała sytuacja strategiczno-operacyjna. Dotyczy to szczególnie rozwoju ruchu oporu, a więc również działań partyzanckich. Niepowodzenie wojsk regularnych nieprzyjaciela wpłynie niewątpliwie na rozprężenie organizacyjne wewnątrz kraju lub krajów.

Sytuacja taka ułatwia prowadzenie działań specjalnych, a szczególnie działań partyzanckich i psychologicznych.

W miarę rozwoju działań partyzanckich funkcję grup dywersyjno-rozpoznawczych w znacznym stopniu powinny przejąć oddziały partyzanckie. Wobec powyższego należy udzielać im wzmożonej i wszechstronnej pomocy. Pomoc ta w znacznym stopniu może wzrosnąć w porównaniu do początkowego okresu wojny, ponieważ znajdzie konieczność utrzymywania ścisłego współdziałania między wojskami regularnymi a oddziałami partyzanckimi. W takiej sytuacji, w strefie działań bojowych nieprzyjaciela wojska regularne mogą niekiedy przejąć kierowanie oddziałami partyzanckimi.

Jak już stwierdzono w poprzednich rozdziałach, ugrupowanie bojowe i operacyjne wojsk będzie się znacznie różniło od ugrupowań stosowanych w ubiegłej wojnie światowej. Różnica ta, polegac będzie przede wszystkim na znacznym rozśrodkowaniu poszczególnych elementów ugrupowanych w szerz i w głąb. Zatem powstaną luki w ugrupowaniu wojsk. Oznacza to, że łączność „łokciowa” zostanie zaniechana na korzyść zwiększenia bezpieczeństwa wojsk / elementów ugrupowania/.

To nowe zjawisko jest sprzyjające dla działań partyzanckich i dywersyjno-rozpoznawczych. Luki w ugrupowaniu bojowym

oraz znaczne zwiększenie rejonów i pasów działania umożliwiając i ułatwiając działanie.

Współczesne środki rażenia stanowią groźbę dla oddziałów grupujących się w kompleksach leśnych. Przypuszczać należy, że bardzo często lasy nie będą stanowiły dla wojsk miejsca postoju, rejonu koncentracji itp. .

Sytuacja taka ułatwia okresowe bytowanie i maskowanie niewielkich oddziałów specjalnych.

Pomimo, że możliwości działań partyzanckich w strefie działań bojowych znacznie wzrosły, należy dążyć aby większe oddziały partyzanckie w tej strefie działały w rozproszeniu. Przy tym, oddziały te mogą przyjąć charakter działań dywersyjno-rozpoznawczych.

Niekiedy, w sytuacji sprzyjającej ze względu na położenie taktyczne, partyzanci mogą otrzymać zadanie zgrupowania poszczególnych oddziałów do wykonania określonego zadania, na korzyść wojsk regularnych. Zadanie takie z zasady będzie się sprowadzało do opanowania określonego obiektu i utrzymywania go do chwili podejścia wojsk regularnych.

W okresie rozwiniętych działań wojennych, działania dywersyjno-rozpoznawcze należy z zasady prowadzić w tych rejonach, gdzie nie działają oddziały partyzanckie, lub gdzie działają ale wykonanie zadania wymaga specjalnych kwalifikacji. Wynika stąd wniosek, że w przypadku silnie rozwiniętych działań partyzanckich działania dywersyjno-rozpoznawcze spełniają rolę czynnika uzupełniającego te działania.

Świadczą o tym liczne przykłady jednoczesnego działania wielu radzieckich i polskich grup dywersyjnych zrzuconych do rejonów objętych partyzantką. Można tu przytoczyć np. wspomnienia jednego z żołnierzy Polskiego Batalionu Szturmowego:

" 7 maja 1944 roku zostałem wyrzucony wraz z całą grupą kilkoma samolotami w Lubelskim koło Włodawy. Przeznaczeni byliśmy jako „fachowcy” radiotelegrafiści, minerzy, zwiadowcy - dla zgrupowania partyzanckiego pod dowództwem Satanowskiego." x

x - H.Kawka i L.Wolanowski. Żywe srebro. MON W-wa 1959r. str.128

Grupom dywersyjno-rozpoznawczym mającym działać w rejonie działań partyzanckich należy stawiać ściśle określone zadania zapewniające im współdziałanie z partyzantami. Celowym jest, aby w skład grup dywersyjno-rozpoznawczych wchodził dywersanci odpowiednio przeszkoleni, rekrutujący się z byłych jeńców wojennych nieprzyjaciela. W rejonach szczególnie trudnych do działania ze względu na warunki lokalne, celowym jest aby wysyłane były tam grupy dywersyjno-rozpoznawcze rekrutujące się z dywersantów - byłych jeńców wojennych. Działając pod odpowiednią „maską”, mogą one swobodnie wykonać postawione im zadania.

W przypadku ewentualnej stabilizacji działań wojsk regularnych, grupy dywersyjno-rozpoznawcze mogą otrzymać zaopatrzenie w amunicję, materiały do walki i żywność, poprzez:

- partyzantów, w przypadku istnienia określonego systemu zaopatrywania;
- zrzuty powietrzne lub ewentualny dowóz drogą morską w przypadku działania na wybrzeżu morskim;
- kupno żywności;
- zdobycie środków do walki i żywności na nieprzyjaciela.

Zdobywanie żywności od ludności cywilnej z użyciem siły należy traktować jako ostateczność,

4. Podział zadań ze względu na szczebel dowodzenia.

Zagadnienie podziału zadań ze względu na szczebel dowodzenia zostanie omówione na przykładzie działań w początkowym okresie wojny, w fazie rozpoczynających się działań wojennych. Jest to okres w którym nie należy spodziewać się efektywnych działań partyzanckich. Z tego też względu, działania zbrojne na tyłach nieprzyjaciela będą głównie oparte na działaniach pododdziałów dywersyjno-rozpoznawczych wojsk regularnych. Częściowo istnieje możliwość działań grup dywersyjno-rozpoznawczych zorganizowanych na zapleczu nieprzyjaciela. Ze względu na potrzeby

celowość i możliwość działania grup dywersyjno-rozpoznawczych można dokonać podziału zadań w przestrzeni, jak następuje:

Związki taktyczne mogą prowadzić działania rozpoznawczo-dywersyjne własnymi siłami na głębokość zadania dnia, co porównując z głębokością ugrupowania obronnego korpusu armijnego nieprzyjaciela, w zasadzie się pokrywa. Wyznaczenie głębszych zadań byłoby niecelowe ze względu na posiadane siły i środki, które są niewielkie. Dywizja nie dysponuje również własnymi środkami przerzutu na większe odległości.

Armie pierwszego rzutu operacyjnego Frontu mogą prowadzić działania dywersyjno-rozpoznawcze od rubieży zadania dnia dywizji do tylnej granicy strefy działań bojowych, co ogólnie biorąc pokrywa się z głębokością ugrupowania Armii Polowej nieprzyjaciela.

Front, powinien - jak się wydaje - prowadzić działania specjalne w strefie komunikacji nieprzyjaciela siłami batalionu dywersyjno-rozpoznawczego Frontu oraz siłami batalionu dywersyjno-rozpoznawczego Armii drugiego rzutu operacyjnego Frontu.

Wymieniony podział zadań w przestrzeni zapewnia ciągłość działań dywersyjno-rozpoznawczych co jest konieczne we współczesnych działaniach bojowych. / Schemat stanowiący załącznik nr 7/.

5. Sposoby wykonywania zadań przez siły specjalne.

Przerzut sił specjalnych, wysyłanych przez wojska regularne do stref działań bojowych i strefy komunikacji nieprzyjaciela, może się odbyć następującymi sposobami:

- drogą powietrzną;
- drogą lądową przez przenikanie linii frontu, wykorzystując w tym celu luki w ugrupowaniu nieprzyjaciela lub też przez pozostawianie sił przeznaczonych do działań specjalnych w przypadku odstępowania własnych wojsk regularnych;

- drogą morską, jeżeli działania prowadzone są w pobliżu wybrzeża morskiego.

Ze względu na charakter współczesnych działań bojowych, najczęstszym środkiem transportu sił specjalnych do rejonu przyszłych działań będą środki transportu powietrznego. Przerzut sił specjalnych drogą lądową może mieć w zasadzie miejsce w okresie przygotowawczym do kolejnej operacji, przy czym grupy sił specjalnych dywizji pierwszego rzutu operacyjnego Armii w okresie przygotowawczym z zasady będą przenikały drogą lądową lub na śmigłowcach. Za powyższym sposobem przerzutu przemawia nie duża głębokość działania grup tego szczebla, oraz warunki umożliwiające taki przerzut. Kolejny przerzut grup szczebla dywizji jak również szczebla operacyjnego ze względu na głębokość i tempo działań wojsk regularnych powinien się odbywać drogą powietrzną lub morską w przypadku, gdy działania prowadzone są wzdłuż wybrzeża morskiego.

Bez względu jednak na sposób przerzutu sił specjalnych do strefy działań bojowych i strefy komunikacji nieprzyjaciela działać one mogą:

- w oparciu o stałą bazę w przypadku gdy warunki lokalne i sytuacja taktyczna umożliwiają założenie bazy, a obiekty działań nie są zbyt oddalone od bazy, lub wymagają ciągłego oddziaływania. W przypadku dużego tempa działań wojsk regularnych, grupa sił specjalnych np. nie zdąży oderwać się od nacierających wojsk i nie będzie w stanie wykonać większej ilości zadań. Działania grup sił specjalnych w takiej sytuacji powinny być zlokalizowane w określonym rejonie;
- na kierunku gdy działania zaczepne wojsk regularnych prowadzone są w dość powolnym tempie i istnieje możliwość przesuwania się sił specjalnych w głąb obrony nieprzyjaciela lub dysponuje się małą /ograniczoną/ ilością sił specjalnych, albo zadanie wielostopniowe wymaga lub umożliwia przesuwanie się w głąb obrony nieprzyjaciela, gdy

warunki terenowe i sytuacja taktyczna utrudnia działanie ze stałej bazy oraz gdy siły specjalne otrzymały zadanie prowadzenia rozpoznania, szczególnie SO wyrzutni rakiet i przekazanie ich do zniszczenia własnym wojskom rakietowym;

- metodą kombinowaną w przypadku, gdy warunki w rejonie działań pozwalają na założenie bazy w określonych rejonach, a działania wojsk regularnych prowadzone są w dość powolnym tempie lub zlokalizowane na określonych kierunkach. / Sposoby działania grup - schemat stanowiący załącznik nr 8/.

Siły specjalne bez względu na sposób przerzutu do strefy działań bojowych powinny zatrzeć wszelkie ślady po sobie. Dotyczy to szczególnie spadochronów, zasobników itd.. Grupa w zależności od zadania przystępuje natychmiast do jego wykonania lub w odpowiednio późniejszym terminie. Wszelkie ruchy do rejonu działania /obiektu/ powinny być wykonywane z zasady w nocy. Marsz grupy powinien być ubezpieczony. Jeżeli grupa wykonuje marsz w dzień, wówczas jej członkowie powinni być odpowiednio przystosowani do otoczenia, by wyglądem zewnętrznym i zachowaniem nie zwrócić na siebie uwagi.

Po zorganizowaniu przez dowódcę działania na obiekt, grupa przystępuje do jego wykonania. Sposób wykonania zadania będzie zależał od wielu czynników. Do głównych z nich należy zaliczyć:

- charakter zadania jakie siły specjalne otrzymały do wykonania;
- ważność i charakter obiektu działania,
- sytuację taktyczną w rejonie obiektu i przewidywane przeciwdziałanie nieprzyjaciela;
- warunki terenowe, porę roku i doby w jakiej akcja ma być wykonana;
- wartości bojowe, fizyczne i psychiczne składu osobowego grupy sił specjalnych.

Sposoby działania na zapleczu nieprzyjaciela mogą być różne. Jednak działania specjalne w strefie działań bojowych charakteryzują się tym, że są one prowadzone w zasadzie wewnątrz ugrupowania operacyjno-taktycznego nieprzyjaciela. Faktem jest również to, że oddziały specjalne na tyłach nieprzyjaciela są słabsze od nieprzyjaciela. Dlatego też, należy tak działać, aby w maksymalnym stopniu wykorzystać czynnik zaskoczenia i warunki dodatnie jakie stwarza współczesne pole walki.

Najbardziej typowymi sposobami wykonywania zadań przez oddziały specjalne na tyłach nieprzyjaciela będą:

a/ najście ^x

najście jest typowym i zasadniczym sposobem wykonywania zadań przez grupy dywersyjno-rozpoznawcze, stosowane jest także przez partyzantów. Polega ona na skrytym podejściu grupy do rejonu dywersji, a następnie przeniknięciu do obiektu dywersji części grupy / podgrupy najścia - dokonującej aktu dywersji/, która dąży do wykonania zadania bez użycia broni palnej. Broń palną używa się wówczas, gdy działanie zostało zdemaskowane i nie ma innych sposobów walki z nieprzyjacielem. Celowym byłoby, aby grupa była wyposażona w broń palną z tłumikami.

Oprócz podgrupy najścia w grupie dywersyjno-rozpoznawczej organizowane powinny być podgrupy bezpośredniego ubezpieczenia i dalszych ubezpieczeń wystawianych na drogach podejścia do obiektu dywersji. Jeśli sytuacja wymaga, należy organizować podgrupę torującą, której zadaniem będzie otwarcie drogi do obiektu w zaporach lub umocnieniach nieprzyjaciela. Podgrupa ta po wykonaniu przejść, może stanowić podgrupę ubezpieczającą. Ubezpieczenia powinny być organizowane w formie zasadzek a ich skład osobowy w miarę możliwości prowadzi walkę z nieprzyjacielem również białą bronią.

x - Termin ten, zgodnie z duchem języka, najlepiej -zdanem autora- odpowiada sposobowi działania, który określa.

Najście dobrze zorganizowane i przeprowadzone jest bardzo skutecznym sposobem wykonania zadań przez grupy dywersyjno-rozpoznawcze i oddziały partyzanckie. Gwarantuje w wielu przypadkach pełne zaskoczenie nieprzyjaciela, a zatem pełny sukces. / Działanie grupy dywersyjno-rozpoznawczej w czasie najścia - patrz zał. nr 9/.

Typowym przykładem wykonania zadania dywersyjnego przez najście jest działanie grupy dywersantów norweskich w lutym 1943 roku kierowanych przez Brytyjczyków.

Zadaniem sześciuosobowej grupy dywersyjnej było zniszczenie części zakładów NORSK-HYDRO - producentów ciężkiej wody wraz z jej zapasami. Opisywanie przebiegu akcji wydaje się zbędne, ponieważ jest ona ogólnie znana, choćby nawet z filmu. Należy jednak podkreślić, że dzięki wywiadowi, dobremu rozpoznaniu obiektu, realnemu planowaniu akcji, właściwemu wyposażeniu dywersantów, przeszkoleniu grupy dywersyjnej na makietach oraz obraniu właściwego sposobu wykonania zadania - wyniki akcji „GUNNERSIDE” były wprost zaskakujące.

Grupa zniszczyła 3000 funtów ciężkiej wody i uniemożliwiła jej produkcję na kilka miesięcy. Przy tym nie poniesiono żadnych strat w ludziach.

b/ n a p a d

Napad jest częstym sposobem wykonywania zadań przez oddziały partyzanckie i dywersyjno-rozpoznawcze. Napad polega na skrytym podejściu do obiektu działania, a następnie gwałtownym uderzeniu na nieprzyjaciela z wykorzystaniem siły ognia, materiałów wybuchowych i środków zapalających.

Istotą napadu jest więc zaskoczenie nieprzyjaciela i szybkość działania grupy dywersyjno-rozpoznawczej lub oddziału partyzanckiego wykonujących określone zadanie.

W czasie wykonywania napadu działanie musi być szybkie- błyskawiczne, w innym bowiem wypadku nieprzyjaciel

zorganizuje przeciwdziałanie i napad nie osiągnie celu lub wręcz zakończyć się może klęską napadających.

Napad z zasady stosuje się na nieprzyjaciela znajdującego się w stanie stabilności, a więc na postoju, biwaku, stanowiskach ogniowych np. rakiet itp..

Napad może być również wykonany na nieprzyjaciela znajdującego się w ruchu.

Obiektem napadu mogą być maszerujące kolumny nieprzyjaciela, transport kolejowy itp. .

Należy jednak podkreślić, że lepsze rezultaty w takich sytuacjach uzyskuje się stosując zasadzki.

Najlepszą porą wykonania napadu jest noc lub inne warunki ograniczonej widoczności. Z tego też względu plan napadu powinien być prosty w swoim założeniu. Działania skomplikowane mogą doprowadzić do ostrzelania się własnych ludzi / pododdziałów/.

Prostota planu dotyczy szczególnie oddziałów partyzanckich, które z zasady będą słabiej wyszkolone niż grupy dywersyjno-rozpoznawcze wysyłane przez wojska regularne.

W niektórych sytuacjach można dokonać na nieprzyjaciela napadu tylko ogniem. Na wybór tego sposobu działania wpływać będzie ukształtowanie terenu, przeważające siły nieprzyjaciela oraz pora doby / warunki dzienne/. Napad ogniowy polegać będzie na prowadzeniu zmasowanego ognia z posiadanej broni do siły żywej nieprzyjaciela, wyposażenie, a także uzbrojenia, np. rakiet szczególnie wrażliwych nawet na działanie broni piechoty.

Grupa dywersyjno- rozpoznawcza / oddział partyzancki/ organizująca napad powinna być podzielona na następujące podgrupy:

- podgrupę ubezpieczającą, której zadaniem jest ubezpieczenie podgrupy atakującej i ewentualne wsparcie jej ogniem. Zajmuje ona pierwsze stanowiska ogniowe w rejonie napadu lub miejscach zabezpieczających

skuteczną izolację nieprzyjaciela z zewnątrz. Ubezpieczenia na kierunkach spodziewanego podejścia nieprzyjaciela powinny być organizowane według zasad zasadzki. Celowym jest aby ubezpieczenia działające na kierunku działania podgrupy atakującej, po wykonaniu przez nią zadania stanowiły obsadę pierwszej rubieży osłony wycofania.

- podgrupę atakującą, która wykonuje główne zadanie polegające na obezwładnieniu ubezpieczeń nieprzyjaciela i wykonaniu ataku w zależności od potrzeb, z krótkim ogniowym przygotowaniem ataku lub bez niego.
Atak może być wykonany w celu zniszczenia siły żywej nieprzyjaciela, zniszczenia lub zdobycia określonego uzbrojenia oraz zniszczenia lub zdobycia obiektu nieprzyjaciela.
- podgrupę osłony, której zadaniem jest osłona dwóch wymienionych podgrup w czasie ich wycofania się. Zajmują one stanowiska ogniowe w głębi na drogach wycofania. Rozmieszczenie jej powinno stanowić drugą i ostatnią rubież osłony grupy dywersyjno-rozpoznawczej / oddziału partyzanckiego/. Podgrupa osłony może stanowić odwód dowódcy. W sytuacji, gdy jej użycie zdecyduje o całkowitym rozbiciu nieprzyjaciela, dowódca oddziału powinien wprowadzić ją do walki. Takie użycie podgrupy osłony jest dość ryzykowne, dlatego też decyzja jej użycia powinna zapaść po wnikliwej ocenie położenia. / Działania oddziału specjalnego w napadzie - patrz zał. nr 10/.

c/ z a s a d z k a

Zasadzka jest sposobem wykonywania zadań na zapleczu nieprzyjaciela, najczęściej stosowanym przez oddziały partyzanckie. Grupy dywersyjno-rozpoznawcze mogą również stosować zasadzki. Zasadzki występują także w innych sposobach działań specjalnych. Wspomniano już uprzednio, że ubezpieczenia w „napadzie” jak również w „najściu” celowo organizować jest w formie zasadzek. Jak wykazała dotychczasowa praktyka, działania

z zasadzek są bardzo efektywne i we wszystkich nadarzających się sytuacjach należy je stosować.

Tak opisuje jeden z dowódców partyzanckich - „Maks” działania w zasadzce:

„ Plan działania polegał na tym by wciągnąć ścigających oddział partyzancki Niemców na wąski półwysep otoczony ze wszystkich stron bagnami, poczym „zamknąć” ich Diektieriewami i inną bronią maszynową. Po przeciwnej stronie bagnisk, ze wszystkich stron miała zająć stanowiska reszta partyzantów. Ściągnąć hitlerowców w pułapkę miała pięcioosobowa grupa partyzantów. Grupa ta cofała się gęsto strzelając z peemów. Tuż za nimi pojawili się Niemcy. Najpierw zobaczyłem ich zaledwie kilku, ale za niespełna trzy minuty było ich chyba ze stu... Najważniejsze teraz jest to, by przeciwnik nie spostrzegł ukrytych w zasadzce partyzantów.

Bulik wszedł już na półwysep i niebawem cała jego grupa skryła się w przybrzeżnych chaszczach, wycofując się do tyłu. Niemcy ruszyli wprost na półwysep, lecz znalazłszy się u jego podstawy przez moment zawahali się, głośno szwargocąc między sobą... W końcu oficer dowodzący grupą wysłał do przodu ze trzydziestu żołnierzy, a reszta zaczęła się rozglądać po bokach, niektórzy zapalili papierosy.

Przeczekałem parę minut i wzięwszy na muszkę jednego z oficerów puściłem serię. Momentalnie las zatrzęsł się od terkotu automatów i kabeków. Niemcy rozsypali się, szukając schronienia w tyle i za pniami rzadko rosnących w tym miejscu sosen i brzoź. Lecz z tyłu odwrót zamknęły im cztery erkaemy i pięć peemów. Również pnie drzew nie chroniły przed masowym okrężnym ogniem. Po upływie kilku minut z piętnastu faszystów leżało martwych, a drugie tyle wiło się z bólu po ziemi...

Ogień nie ustawał. Niemcy, po chwilowym oszołomieniu, zebrali się wreszcie na odwagę i mimo piekielnego ognia naszej broni maszynowej zerwali się do ataku, pragnąc wyswobodzić się z pułapki. Dwa razy zalegali przygięci do ziemi, lecz za

trzecim razem udało im się przerwać pierścień okrażenia po uprzednim zniszczeniu dwóch naszych erkaemów. Minał kwadrans i bitwa została rozstrzygnięta. Niemcy zostawili na placu boju około pięćdziesięciu zabitych i rannych. Ci, którzy weszli w głąb półwyspu, zginęli od naszych kul, bądź też w grzęźkim bagnie, do którego skakali szukając ratunku. " x

Zasadzkę stosuje się w celu zniszczenia nieprzyjaciela znajdującego się w ruchu, a w niektórych sytuacjach na postoju.

Oddział specjalny działając z zasadzki niszczy nieprzyjaciela z ukrycia przeważnie siłą ognia, materiałów wybuchowych i środków zapalających, a w niektórych sytuacjach również w walce wręcz.

Najlepsze rezultaty w zasadzce osiągane są, gdy nieprzyjaciela podpuszcza się bardzo blisko, nawet we własne ugrupowanie, a następnie zmasowanym ogniem niszczy się go zniemacka tak, aby nie zdążył zrobić użytku z własnej broni. Jeżeli z zasadzki niszczy się kolumnę nieprzyjaciela, wówczas celowym jest unieruchomienie kolumny, przez zniszczenie czołowych i końcowych wozów kolumny.

Ogień należy prowadzić po całym ugrupowaniu, ześrodkowując go jednak na większe skupiska nieprzyjaciela, lub na główne elementy jego ugrupowania.

Celowym jest aby ubezpieczenia m. rzowe nieprzyjaciela wpadły również w zasadzkę. Związanie walką ubezpieczeń nieprzyjaciela eliminuje możliwość udzielania pomocy siłom głównym.

Oddział specjalny, organizujący zasadzkę, może posiadać następujące elementy ugrupowania

- grupę ubezpieczającą, która zabezpiecza wykonanie zadania przez siły główne zasadzki. Głównym zadaniem grupy ubezpieczającej jest wzbronienie podejścia świeżych sił nieprzyjaciela spieszących z pomocą zaatakowanym.

x J. Sobiesiak i R. Jegorow. „Ziemia płonie”. MON. W-wa 1963 str. 299-302.

Grupa ubezpieczająca, w zależności od własnych sił, kierunku zagrożenia nieprzyjaciela i sytuacji terenowej, może dzielić się na kilka podgrup:

- grupe do walki z ubezpieczeniem nieprzyjaciela, której zadaniem jest związanie walką ubezpieczeń marszowych nieprzyjaciela, uniemożliwiając im udzielenie pomocy siłom głównym. Grupa do walki z ubezpieczeniem nieprzyjaciela może dzielić się na podgrupy, które rozmieszcza się wzdłuż osi marszu nieprzyjaciela w odpowiedniej odległości od zasadzki głównej. Grupa do walki z ubezpieczeniem przystępuje do działania po rozpoczęciu walki z nieprzyjacielem przez siły główne zasadzki. Jak z powyższego wynika, mogą być takie sytuacje w których podgrupa do walki z ubezpieczeniem nieprzyjaciela będzie zmuszona do przepuszczenia ubezpieczeń i nawiązania walki z nimi dopiero w wypadku gdyby ubezpieczenie podeszło z pomocą siłom głównym nieprzyjaciela;
- grupe atakującą, która stanowi główną siłę zasadzki. Zadaniem jej jest zniszczenie sił głównych nieprzyjaciela. Rozmieszczenie jej powinno zabezpieczyć skuteczne rażenie nieprzyjaciela i dogodne warunki do wycofania się. Atak grupy rozpoczyna się od unieruchomienia nieprzyjaciela za pomocą środków przeciwpancernych lub inżynierskich środków walki z natychmiastowym otwarciem ognia po całym ugrupowaniu nieprzyjaciela ześrodkowując go na grupach usiłujących przeciwdziałać zasadzce. W zależności od sytuacji i skutków uderzenia ogniowego może być wykonany atak na nieprzyjaciela przy wsparciu cięższych środków ogniowych, których zadaniem będzie wzbronienie wycofania się nieprzyjaciela. Część grupy może być wydzielona do zabrania uzbrojenia nieprzyjaciela i innych zdobyczy. Będzie to miało

miejsce szczególnie wówczas, gdy zasadzkę organizują partyzanci. Sprzęt, który nie może być wykorzystany powinno się zniszczyć;

- grupe osłony rozmieszcza się na drogach wycofania się oddziału. Część grupy /podgrupe/ rozmieszcza się w ugrupowaniu grupy atakującej.

W wypadku wyjścia tej ostatniej do ataku, powinna ona stanowić siłę wspierającą ogniem atak grupy atakującej. W czasie wycofywania się, podgrupa osłony stanowi obsadę pierwszej rubieży osłony. Pozostała część grupy osłony stanowi obsadę drugiej i w zasadzie ostatniej rubieży osłony oddziału organizującego zasadzkę. Przyjmuje ona walkę z nieprzyjacielem po wycofaniu się podgrupy z pierwszej rubieży osłony. Celowym jest aby nieprzyjaciel podchodząc pod drugą rubież osłony wpadł również w zasadzkę. Walka na drugiej rubieży osłony powinna zabezpieczyć oderwanie się oddziału na bezpieczną odległość. Następnie podgrupa ubezpieczając się wycofuje się z walki i dołącza do oddziału lub wycofuje się, w innym niż główne siły, kierunku dla zmylenia pościgu nieprzyjaciela.

Opisane wyżej działanie grupy osłony będzie miało miejsce wówczas, jeżeli zasadzka nie miała powodzenia i zachodzi konieczność wycofania oddziału.

W przypadku powodzenia zasadzki, oddział wycofuje się, a grupa osłony powinna stanowić ubezpieczenie tylne oddziału. / Ugrupowanie plutonu specjalnego w zasadzce - patrz zał. nr 11/.

Oprócz wyżej opisanych sposobów działań oddziały specjalne mogą:

- brać udział w działaniach psychologicznych oraz dostarczanie odpowiednich danych o nieprzyjacielu i ludności cywilnej;
- stosować akty terroru w stosunku do grup, pojedynczych osób znajdujących się na eksponowanych stanowiskach w aparacie

politycznym i administracyjnym nieprzyjaciela, a także do osób, które współpracują z nieprzyjacielem. Akty terroru powinny stosować specjalnie wyznaczone do tego celu grupy lub pododdziały. Podstawowym sposobem wykonywania zadań terrorystycznych powinno być najście. Terroru w stosunku do miejscowej ludności nie należy stosować;

- stosować mylenie polegające na wprowadzeniu nieprzyjaciela w błąd różnymi sposobami;
- prowadzić działania obronne.

Jednak obrona, jako rodzaj działań bojowych nie jest typowym sposobem działań specjalnych. Oddziały specjalne prowadzą obronę przede wszystkim w tych wypadkach, gdy zachodzi konieczność uchronienia oddziału przed rozbiciem przez nieprzyjaciela i nie mogą być stosowane inne sposoby walki lub manewru umożliwiające uniknięcie walki obronnej. Jak z powyższego wynika, oddziały specjalne prowadzą obronę wówczas, gdy została ona narzucona przez nieprzyjaciela i nie można jej uniknąć.

Obrona w działaniach bojowych oddziałów specjalnych, a najczęściej partyzanckich, będzie stosowana w wypadku okrążenia oddziału przez nieprzyjaciela. W takich przypadkach obronę prowadzi się tylko w zakresie, który zapewni wyjście z okrążenia. Walka oddziałów specjalnych w okrążeniu jest wymuszoną formą działań przez nieprzyjaciela. Oddział specjalny zawsze musi dążyć do uniknięcia okrążenia, ponieważ teoretycznie biorąc, okrążenie jest możliwą formą manewru oddziałów działających przeciw oddziałom specjalnym, które może doprowadzić do ich likwidacji. Z doświadczeń jednak wynika, że okrążenie nie jest równoznaczne z likwidacją oddziału specjalnego.

Okrażony oddział specjalny ma możliwość wyjścia z okrążenia ponosząc większe lub mniejsze straty. Najczęściej jednak oddział po wyjściu z okrążenia straci okresowo zdolność bojową. Dlatego też z chwilą zaistnienia sytuacji zagrażającej okrążeniem powinny być przedsięwzięte wszystkie możliwe środki uniemożliwiające okrążenie oddziału.

W wypadku niemożliwości uniknięcia okrążenia należy dążyć do zajęcia dogodnego terenu do walki w okrążeniu. Teren ten powinien stwarzać dogodne warunki do wyjścia z okrążenia. Oddział specjalny nie ma możliwości prowadzenia walki w okrążeniu przez dłuższy okres czasu. Z tego powodu wszystkie przedsięwzięcia w okrążeniu muszą być podporządkowane idei wyjścia z okrążenia.

Sposób wyjścia z okrążenia każdorazowo zależny będzie od aktualnej sytuacji okrążonych i sił nieprzyjaciela.

Bez względu jednak na sytuację, wyjście z okrążenia musi być zorganizowane i kierowane, w innych bowiem przypadku wyjście przemieni się w bezładną ucieczkę, a oddział może zostać całkowicie rozbity.

Sprzyjającymi warunkami do wyjścia z okrążenia jest noc i złe warunki atmosferyczne, oraz wykorzystanie zaskoczenia nieprzyjaciela.

Terren w znacznym stopniu może ułatwiać wyjście z okrążenia. Podkreślić przy tym należy, że dogodne kierunki umożliwiające wyjście z okrążenia będą silniej blokowane przez nieprzyjaciela niż pozostałe. W niektórych przypadkach korzystniejsze będzie wychodzenie na mniej dogodnych kierunkach. Nieodzownym przedsięwzięciem w czasie wychodzenia z okrążenia jest rozpoznanie, które eliminuje możliwość zniszczenia oddziału z zasadzki nieprzyjaciela.

Rozróżnia się dwa sposoby wyjścia z okrążenia:

- przełamanie - polegające na dokonaniu wyłomu w pierścieniu okrążających sił nieprzyjaciela.
Ugrupowanie bojowe i sposób działania oddziału specjalnego nie odbiega od zasad taktycznych przyjętych przez wojska regularne;
- przenikanie, polegające na zdecentralizowaniu /rozproszeniu/ oddziału na mniejsze lub większe grupy, które wychodzą z okrążenia nieprzyjaciela samodzielnie. Wykorzystują one istniejące luki w ugrupowaniu nieprzyjaciela okrążającego oddział. / Działanie oddziału partyzanckiego na wyjście z okrążenia przez przenikanie-patrz zał.nr 12/.

W obu sposobach należy wykorzystać do maksimum zaskoczenie nieprzyjaciela. Wszelkie ruchy powinny być ściśle maskowane, broni palnej używa się dopiero wówczas, gdy działanie zostało wykryte i nie ma innych sposobów walki z nieprzyjacielem.

Oddział po wyjściu z okrążenia stosuje odpowiedni manewr i maskowanie, łącząc się w całość na końcowym rejonie zbiórki.

d/ działanie oddziałów specjalnych na połączenie się z wojskami regularnymi.

Działanie oddziałów specjalnych na połączenie się może mieć miejsce w wypadku, gdy:

- rejon działania oddziału specjalnego znajduje się w pobliżu walczących wojsk regularnych i wkrótce znajdzie się na własnych tyłach;
- działania wojsk regularnych prowadzone są w szybkim tempie i nie ma możliwości przegrupowania się na głębsze tyły nieprzyjaciela;
- powstały nowe warunki utrudniające lub wręcz uniemożliwiające dalszą działalność bojową oddziału specjalnego.

Działanie połączenia się wykonywane przez zgrupowanie partyzantów AL ziemi kieleckiej w rejonie przyczółka na Wiśle pod Chotczą opisuje barwnie i zajmująco jeden z uczestników tej akcji Adam Bakalarczyk „Dulka” w książce pod tytułem „Leśne Boje”.^x Z opisu działań wynika, że dla przełamania linii obrony nieprzyjaciela i połączenia się z własnymi wojskami regularnymi konieczne jest przeprowadzenie szczegółowego rozpoznania pozycji nieprzyjaciela na wybranym kierunku działania oraz dokładne uzgodnienia współdziałania i utrzymania łączności z własnymi wojskami regularnymi. W toku działania na połączenia dużą pomoc dla przełamujących się oddziałów

x -Adam Bakalarczyk „Dulka”. Leśne Boje. W-wa MON 1963 r.str.224-236.

specjalnych mogą okazać wojska regularne obezwładniające swym ogniem stanowiska broni maszynowej i artylerii nieprzyjaciela, a nawet wykonując różne uderzenia w celu połączenia się.

W zależności od sytuacji taktycznej oddział specjalny działający na połączenie się z własnymi wojskami regularnymi może otrzymać następujące zadania bojowe:

- wzbronienie lub opóźnienie wycofania się nieprzyjaciela poprzez zrywanie mostów, wiaduktów, przepraw itp.;
- uchwycenie i utrzymanie przepraw i innych obiektów lub rubieży do chwili podejścia własnych wojsk regularnych;
- zabezpieczenie ważnych obiektów przemysłowych, komunalnych itp. przed zniszczeniem ich przez wycofujące się wojska nieprzyjaciela;
- trzymać rejon wyczekiwania, w którym pozostawać będzie do czasu podejścia własnych wojsk regularnych;
- przeniknąć przez linię frontu, wykorzystując luki w ugrupowaniu bojowym nieprzyjaciela. Przenikanie oddziałów specjalnych przez linię frontu będzie prawdopodobnie rzadko stosowane. Może ono mieć miejsce wówczas, gdy nastąpi stabilizacja działań bojowych wojsk regularnych, a oddział specjalny znajdzie się w strefie działań bojowych i dalsze wykonywanie zadań stanie się niemożliwe albo bardzo utrudnione.

WNIOSKI KOŃCOWE

Z przeprowadzonej analizy tematu wynikają określone wnioski i na niektóre z nich autor chciałby zwrócić szczególną uwagę:

1. Na podstawie doświadczeń ubiegłych wojen, walk narodowo-wyzwoleńczych i z charakteru, właściwości oraz specyfiki współczesnych działań bojowych wynika, że działania specjalne będą koniecznymi i niezbędnymi przedsięwzięciami, pomagającymi pomyślnie zrealizować zadania operacyjne w toku prowadzonych działań wojennych. Tezę tę, potwierdzają zarówno doświadczenia jak i wnioski z analizy przewidywanego charakteru przyszłych działań wojennych.
2. Uwzględniając doświadczenia historyczne oraz wnioski wpływające z dotychczasowego rozwoju myśli wojskowej, stwierdzić należy, że działania specjalne obejmują całokształt przedsięwzięć organizowanych, prowadzonych i inspirowanych lub wspomaganych, które osłabiają potencjał polityczny, militarny, ekonomiczny oraz stan moralny przeciwnika, a realizowane są za pomocą odmiennej taktyki niż taktyka wojsk regularnych i wykonywane na terenie /tyłach/ lub oddziałujące na teren /tyły/ przeciwnika.

Działania specjalne, ze względu na cechy charakterystyczne ich realizacji, dzielą się na następujące rodzaje:

- działania partyzanckie;
- działania dywersyjno-rozpoznawcze;
- działania sabotażowe;
- działania psychologiczne.

Rodzaje działań specjalnych są ściśle ze sobą powiązane, warunkują się wzajemnie i wzajemnie się uzupełniają.

Dla osiągnięcia zakładanego celu, dążyć należy do kompleksowego stosowania wszystkich rodzajów działań specjalnych, jeśli tylko sytuacja i warunki na to pozwalają.

Współzależność poszczególnych rodzajów działań specjalnych, uwarunkowana jest ogólnym celem jaki poprzez te działania zamierza się osiągnąć i powinna wpływać z zamiaru operacyjnego na danym etapie bitwy /wojny/.

3. Rozwój działań specjalnych uzależniony jest od warunków, które mają bezpośredni wpływ na tego rodzaju działania, do nich zalicza się:

- warunki polityczno-ekonomiczne;
- warunki militarne;
- warunki terenowe;
- warunki klimatyczne.

Szczególne znaczenie posiadają warunki polityczno-ekonomiczne, kształtujące świadomość społeczeństwa. Działania specjalne rozwijane przez ludność na terenie nieprzyjaciela, muszą mieć więc ściśle określony cel polityczny, zgodny z dążeniami większości społeczeństwa, ponieważ tylko zgodność z interesami społecznymi i ekonomicznymi społeczeństwa, zdolna jest wyzwolić cały zasób energii i poświęceń dla wywalczenia określonego celu. W związku z tym, poważną rolę odgrywają umiejętnie prowadzone działania psychologiczne, przed którymi między innymi stoi zadanie pobudzania świadomości społecznej i klasowej wśród ludności cywilnej.

Działania dywersyjno-rozpoznawcze i psychologiczne są tymi rodzajami działań specjalnych, których organizacja i przygotowanie powinno umożliwić działanie nawet wśród otoczenia całkowicie wrogo nastawionego.

4. We współczesnych warunkach prowadzenia działań bojowych, kiedy broń raketowa wyposażona w głowice termojądrowe jest

podstawową siłą wojsk regularnych, działania specjalne muszą być zorganizowane zawczasu /w okresie pokojowym/ w ramach organizacyjnych sił zbrojnych. Organizacja działań specjalnych polegać winna na przygotowaniu odpowiednich sił i środków, przygotowaniu kadr i zaplanowaniu ich wykorzystania na wypadek wojny.

W całości kształcie działań specjalnych dużą rolę na współczesnym polu walki mogą spełnić grupy dywersyjno-rozpoznawcze, których jednym z podstawowych zadań będzie uzupełnianie systemu rozpoznania wojsk regularnych.

5. Jednym z niezbędnych warunków, zapewniających organizację działań specjalnych w każdej sytuacji jest objęcie całości wojsk regularnych i OTK szkoleniem z zakresu działań specjalnych. Właściwe teoretyczne i praktyczne przygotowanie wojsk do działań partyzanckich i dywersyjno-rozpoznawczych, daje możliwość uzupełniania sił specjalnych oraz umożliwia wykorzystanie jednostek wojsk regularnych do zadań z zakresu działań specjalnych, zarówno planowych jak i wymuszonych.
6. Przy opracowywaniu koncepcji działania i planowania zadań dla działań specjalnych, należy szczegółowo rozpatrzyć aspekty działania w dużych miastach lub skupiskach miast, ponieważ problem ten w warunkach Zach. TDW jest jednym z podstawowych.
7. Ze względu na możliwość zaistnienia sytuacji, w której celowym byłoby udzielanie pomocy ruchom narodowo-wyzwoleńczym, należy przeprowadzić odpowiednie przedsięwzięcia przygotowawcze, szczególnie w zakresie przygotowania kadr doradczo-instruktorskich. Problem ten winien znaleźć się w orbicie zainteresowań Sztabu Generalnego.

8. Zadania działań specjalnych zależą przede wszystkim od celów i zadań jakie stają na danym etapie działań wojennych przed wojskami regularnymi oraz od warunków w jakich mają być prowadzone. Przed działaniami specjalnymi zawsze winien być wytyczony główny wysiłek działania, przyczym winien on być nacełowany na zapewnienie wojskom regularnym maksymalnej pomocy. Główny wysiłek w działaniach specjalnych należy koncentrować na jednej lub kilku dziedzinach, których obezwładnienie wspólnie z wojskami regularnymi daje możliwość całkowitego sparaliżowania systemu obrony nieprzyjaciela i zapewni szybkie osiągnięcie zamierzonych celów.
9. Możliwość określenia i wykonania zadań przez działania specjalne zależy przede wszystkim od posiadanych sił i środków. Ilość posiadanych sił i środków uzależnia możliwości jednoczesnego wykonania różnych zadań, a ich poziom wyszkolenia i wyposażenia stanowi o rodzajach zadań jakie mogą być wykonane. Skomplikowany charakter działań specjalnych wymaga systematycznego udoskonalania metod prowadzenia działań oraz środków do ich wykonania.
10. Większość zadań specjalnych na zapleczu nieprzyjaciela może być wykonywana z różnym powodzeniem przez różne rodzaje działań specjalnych. Każdorazowo o wyborze najwłaściwszego rodzaju działań¹⁴ do wykonania określonego zadania decydują konkretne warunki w jakich zadanie ma być wykonane oraz posiadane siły i środki zapewniające zastosowanie najbardziej skutecznej metody działania.
11. Potrzeby w siłach przeznaczonych do prowadzenia działań specjalnych można określić jedynie w odniesieniu do działań dywersyjno-rozpoznawczych. Ilość sił partyzanckich i sabotażowych działających na tyłach nieprzyjaciela zależęć będzie zawsze od konkretnych warunków i może być różna, zaś siły

przeznaczone wyłącznie do działań psychologicznych winny posiadać stałą organizację i być przywiązane do odpowiednich szczebli dowodzenia.

12. Z kalkulacji przedstawionych w pracy wynika, że na korzyść każdej armii winno działać 50-60 grup dywersyjno-rozpoznawczych. Podobnie do działania na szczeblu Frontu przewiduje się 50-60 grup, nie licząc sił potrzebnych do prowadzenia działań w strefie głębokiego zaplecza nieprzyjaciela. Organizacyjnie siły przeznaczone do działań dywersyjno-rozpoznawczych winny być zgrupowane w batalionach dywersyjno-rozpoznawczych, przy czym przewiduje się do działań na szczeblu Frontu i każdej armii po jednym batalionie dywersyjno-rozpoznawczym. Dla prowadzenia działań na głębokim zapleczu nieprzyjaciela, głównie w formie pomocy i organizowania ruchu partyzanckiego, dywersji i rozpoznania, sabotażu i działań psychologicznych w oparciu o miejscową ludność cywilną winna być zorganizowana na szczeblu Frontu kompania specjalnego przeznaczenia grupująca wysokokwalifikowanych specjalistów - doradców i instruktorów.
13. Dla zapewnienia scentralizowanego kierowania działaniami specjalnymi winny być utworzone na szczeblu Frontu i armii Sztaby Działań Specjalnych lub organizacyjne ich odpowiedniki, którym byłyby podporządkowane wszystkie siły przeznaczone do prowadzenia działań specjalnych. Sztaby Działań Specjalnych winny podlegać bezpośrednio dowódcom Frontu i armii i koncentrować w sobie wszelkie przedsięwzięcia związane z planowaniem, dowodzeniem i zabezpieczeniem wszystkich rodzajów działań specjalnych.
14. Na czas pokoju należałoby zorganizować na szczeblu centralnym i okręgowym odpowiednie komórki dla prowadzenia studiów, planowania działań i kierowania szkoleniem sił przeznaczonych do

działań specjalnych. Dla przygotowania odpowiednich rezerw mobilizacyjnych należałoby powołać Ośrodek Szkolenia Specjalnego przygotowujący kadry specjalistów do prowadzenia wszystkich rodzajów działań specjalnych.

15. Ze względu na trudność „uruchomienia” wszystkich rodzajów działań specjalnych w początkowym okresie wojny w planach operacyjnych tego okresu, należy główny wysiłek skoncentrować na działaniach psychologicznych, dywersyjnych a w pewnej mierze także na działaniach sabotażowych. Działania powyższe powinny być tak przygotowane aby można było przystąpić do ich realizacji, być może w okresie narastania konfliktu wojennego.
16. W wariancie planów operacyjnych przewidujących przeniesienie się działań wojennych na nasze terytorium należy uwzględnić, już w początkowym okresie wojny, prowadzenie wszystkich rodzajów działań specjalnych. W związku z powyższym należałoby dokonać odpowiednich przedsięwzięć, które zabezpieczyłyby przede wszystkim przyszły ruch partyzancki pod względem organizacyjnym, uzbrojenia a także wyposażenia.
17. Celowe jest aby w okresie pokoju poprzez odpowiednie organa przygotowane były na terenie przeciwnika bazy do działań specjalnych. Rozpiętość pojęcia „bazy” w tym przypadku może być duża. Chodzi tutaj przede wszystkim o zwerbowanie ludzi i w zależności od warunków lokalnych odpowiednie wyposażenie ich do przewidywanych zadań.
18. Taktyka działań specjalnych znacznie różni się od taktyki wojsk regularnych. Z tego względu należałoby organizować ćwiczenia oddziałów specjalnych wspólnie z lotnictwem, marynarką wojenną, KBW i siłami OTK.

19. Podstawową formą działań specjalnych są działania o charakterze zaczepnym. Obrona dla oddziałów specjalnych jest działaniem wymuszonym przez nieprzyjaciela. Z tego względu, we wszystkich przypadkach oddziały specjalne muszą unikać obrody. Stosują ją jako ostateczność, gdy nie można jej uniknąć. Wyjątek od tej reguły może stanowić przypadek, gdy oddział specjalny otrzyma zadanie opanowania i utrzymania obiektu do chwili podejścia własnych wojsk regularnych.

Przeprowadzone przez autora badania problematyki działań specjalnych nie wyczerpują wszystkich problemów tego zagadnienia. Wydaje się jednak, iż mogą one stanowić pewną podstawę do dalszego teoretycznego i praktycznego rozwijania treści działań specjalnych, zarówno w odniesieniu do całości tematu jak i poszczególnych rodzajów działań specjalnych. Szereg wysuniętych hipotez i wniosków wymaga bowiem praktycznego sprawdzania podczas ćwiczeń na szczeblach operacyjnych i ćwiczeń z wojskami, a także. przez komórki organizacyjne sztabów oraz uczelnie wojskowe. Ponadto szereg wniosków organizacyjnych wymaga przeprowadzenia studiów przez ośrodki badawcze, szczególnie w zakresie środków, które mogą być wykorzystane do działań specjalnych.

B I B L I O G R A F I A

1. BAKALARCZYK A. „Łeśne boje”, MON, Warszawa 1963 r.
2. LESLIE Bell „Sabotage”, London 1957 r.
3. BIEN M. gen.bryg.prof. „Aktualne problemy rozwoju sił zbrojnych i sposobów prowadzenia współczesnych działań bojowych” - str.13 Myśl Wojskowa nr 11 z 1961 r.
4. Biuletyn Informacyjny „Koncepcje strategiczne i zasady prowadzenia działań wojennych” - str. 63 nr 2/47/1961 r.
5. Biuletyn Informacyjny „Inżynieryjne zabezpieczenie forsowania kolejnych przeszkód wodnych i operacji zaczepnej armii” - str.41 nr 4/49/1961 r.
6. Biuletyn Informacyjny „Ogólne właściwości planowania, organizacji i prowadzenia rozpoznania na szczeblach operacyjnych” - str.43 nr 5/50/1961r
7. Biuletyn Informacyjny „Organizacja i planowanie rozpoznania systemów radioelektronicznych w operacji armijnej” - str.29, nr 1/51/1962 r.
8. Biuletyn Informacyjny „Analiza sił zbrojnych i koncepcji strategiczno-operacyjnych NATO” - str.7 nr 2/52/1962 r.
9. Biuletyn Informacyjny „Użycie wojsk rakietowych i artylerii do zabezpieczenia działań operacyjnego desantu powietrznego” - str.55 nr 4/54/62r
10. Bolszaja Sowietuskaja Encyklopedia tom 32, wyd. II.
11. BONNET Gabriel „Les guerres insurrectionnelles et révolutionnaires”, wyd. Pajot, Paris 1958 r.
12. BIELAJAC S.N. „Unconventional Warfare: Amerycan and Soviet”, Military Review , nr 3/1963 r.

13. CHAPMAN F.S. „The Jungle is Neutral”, wyd. Chatto and Windus, London 1949 r.
14. CHE GUEVARA „Kuba- wojna partyzancka”
15. CHURCHILL WINSTON „The second world war”, tom 3,4,5 i 6 London 1954 r.
16. CODO A.M. „La querille en Ukraine” Allgemeine Militarrundschau, maj 1963 r.
17. Euclides da Cunha „Rebellion in the Backland”, wyd. Phoenix Books, Chicago 1957 r.
18. CZERNIAK J. ppłk dypl. „O manewrze i przestrzeni we współczesnej wojnie” - str.50, Myśl Wojskowa nr 11/1960r.
19. CZWARTACY - wydanie MON 1963 r.
20. CZYŻOWICZ F. ppłk. dypl. „Działanie wojsk w warunkach braku ciągłego frontu” - str.13, Myśl Wojskowa nr 7 z 1960r
21. DAPCZEWIĆ Peko „Jak walczyliśmy”, wyd. MON, Warszawa 1958r.
22. DIXON C.A. HEILLBRUN Otto „Communist guerilla Warfare”, wyd. F.A. Praeger, Nowy Jork 1957 r.
23. DRAŻCZYK K. ppłk dypl. „Niektóre zagadnienia wykorzystania wojsk powietrzno-desantowych w operacjach zaczepnych” - Tajna Myśl Wojskowa nr 3/1962 r.
24. ENGELS F. „Wybrane pisma wojskowe” - wyd. MON, W-wa 1962r.
25. FAIL B.B. „Street without Joy” - wyd. The Stackpole Comp. Harrisburg 1961 r.
26. GARAS Józef „Oddziały GL i AL w obwodzie lubelskim”
Wojskowy Przegląd Historyczny nr 21 z 1959r
27. GARAS Józef „Oddziały GL i AL w obwodzie śląskim”,
Wojskowy Przegląd Historyczny nr 4 z 1961 r.
28. GARAS Józef „Oddziały GL i AL w obwodzie krakowskim”,
Wojskowy Przegląd Historyczny nr 4 z 1960 r.

29. GEMRUCH W. „Zum Gedanken der Volksbewaffung in der neueren Geschichte" Wehrwiissenschaftliche Rundschau -nr 4/1963 r.
30. GLEASON F. „Działanie grup dywersyjno-rozpoznawczych" Wojskowy Przegląd Zagraniczny nr 5 z 1960 r
31. GOŁĄBEK W. „Boryna" „W oddziałach BCh na kielecczyźnie" - LSW Warszawa 1958 r.
32. GOMULINSKI J. mjr „Wpływ własnych uderzeń atomowych na organizację przemarszu wojsk w działaniach zaczepnych z podejścia" - str.51, Myśl Wojskowa nr 9 z 1960 r.
33. GOMUŁKA Władysław „Przemówienie na I Zjeździe uczestników walki zbrojnej z Niemcami", Łódź 1945 r.
34. GRIFFITH S.B. „Mao Tse Tung en guerilla Warfare", wyd. F.A. Praeger, Nev Jork 1961 r.
35. GRYGUĆ M. mjr dypl. „Charakter działań bojowych w początkowym okresie wojny" str. 14 , Myśl Wojskowa nr 3 z 1962 r.
36. „The Guerilla - and how to fight him", F.A. Praeger, Nev Jork 1962 r.
37. KAMINSKI J. gen.bryg. „Niektóre zagadnienia organizacji i prowadzenia operacji zaczepnej przez armię pancerną w początkowym okresie wojny", Tajna Myśl Wojskowa nr 1 z 1961 r.
38. KAWKA L. ANOWSKI L. „Żywe srebro" - MON 1959 r.
39. „Klasycy marksizmu leninizmu o walce partyzanckiej"- wyd. KiW 1945 r.
40. KLONOWSKI L. płk dypl. „Przewaga we współczesnej walce"-str.5 Zbiór prac Akademii nr 1/14/1961 r.
41. „Konferencja naukowa ASG /cały numer/. Zbiór prac Akademii nr 3/20/1962 r.

42. KORCZYNSKI Grzegorz „Niektóre zagadnienia sztuki wojennej polskiej partyzantki ludowej” - Myśl Wojskowa nr 10 z 1958 r.
43. KREIDEL Helmuth „Der Partisanenkrieg in der psychologischen kampf furung” Review Militar nr 3/1961 r.
44. KUROWSKI Czesław „Działania specjalnych pododdziałów dywersyjno-rozpoznawczych i grup wypadowych wg poglądów brytyjsko-amerykańskich”, Myśl Wojskowa nr 12 z 1961 r.
45. KUROWSKI Czesław mjr dypl. „Użycie desantów powietrznych w działaniach zaczepnych początkowego okresu wojny” - str.28, Myśl Wojskowa nr 6/1962 r
46. LANDSBOROUGH Gordon „Tobruk Commando”, wyd. Cassel and Comp. London 1956 r.
47. LEONIDOW A. „O strategii wojny psychologicznej”, GZP, Warszawa 1959 r.
48. LEWANDOWSKI J. płk dypl. „Wnioski i doświadczenia z ćwiczeń dywersyjno-rozpoznawczych oddz.II WOW”, Tajna Myśl Wojskowa nr 1 z 1962 r.
49. LINEBARGER Paul „Psychological Warfare”, wyd.Weshington 1954 r.
50. „Ludzie, fakty, refleksje” - wyd.MON 1961r
51. MADEJSKI A. płk dypl.prof. „O nową koncepcję obrony” - str. 17 Myśl Wojskowa nr 5 z 1962 r.
52. „Manewr przeciwtomowy /podsumowanie dyskusji/ str. 3, Myśl Wojskowa nr 10/1961 r
53. MAO TSE TUNG „Wojna Chin przeciw Japonii”, wyd.Prasa Wojsk. „Wybrane pisma wojskowe”, wyd.MON Warszawa 1960 r.

54. Materiały z sesji naukowej PAN poświęconej
Wojnie Wyzwoleńczej Narodu Polskiego
1939 - 1945 r., Wyd. MON 1961 r.
55. MIEROSŁAWSKI L. „Instrukcja powstańcza” - wyd. WAP, Warsza-
wa 1958 r.
56. MIKSCH F.O. „Secret Forces”, wyd. Faber i Faber,
London 1951 r.
57. MOUNTBATTEN L. „Combined operations” - wyd. The Macmillan
Comp., New York 1943 r.
58. „NATO and Guerillas” - Marine Corps Gazette
nr 1 z 1962 r.
59. NEY Virgil „Notes on Guerilla War” - wyd. Command
Publications, Washington 1962 r.
60. NOŻKO K. płk dypl. „Niektóre problemy organizacji i prowadze-
nia operacji obronnej armii w początkowym
okresie wojny” - str. 5, Zbiór Prac Akademii
nr 2/15/1961 r.
61. OHNE G. „Das Bild des Subversiven Krieges”
Wehrkunde, luty 1963 r.
62. „Operations against Guerilla Forces”,
regulamin FMFM 21 US Marine Corps,
Washington 1962 r.
63. OSANKA F.M. „Modern Guerilla Warfare” - wyd. The free
Press of Glencoe, New York 1962 r.
64. PARETT P. J.W. Sky „Guerillas in the 1960's” - wyd. Pall Mall
Press, London 1962 r.
65. „Partyzanskaja Wojna. Itogi wtoroj miro-
woj wojny” - Izd. Inostr. Lit. Moskwa 1957r
66. PANCE H.J. „Signal Support of Special Warfare”
Army Information Digest, maj 1963 r.

67. PERRET - GENTIL J. „L'armee francaise face a la guerre Subversive” - f Armee nr 10,11,12 -1959 r.
68. PEZZELLE R.M. „Organizacja i działanie grup dywersyjnych” - Wojskowy Przegląd Zagraniczny nr 6 z 1959 r.
69. PIETRZAK T. płk dypl. „Ogólne założenia działań specjalnych i zasady ich prowadzenia” - Węzłowe aktualne zagadnienia OTK - wyd. MON, 1963r
70. PIETRZAK T. płk dypl.
KUROWSKI Cz. ppłk dypl. „Działania bojowe wojsk w rozproszeniu w warunkach odosobnienia” - Myśl Wojskowa nr 4/1963 r.
71. PIETRZAK T. płk dypl.
KUROWSKI Cz. ppłk dypl.
GINTROWSKI J. mjr dypl. „Współczesne działania dywersyjne” - Biuletyn Informacyjny S.G. nr 3 z 1963 r.
72. PIÒRO T. gen. bryg. „Niektóre problemy współczesnej myśli wojskowej” - Myśl Wojskowa nr 10 z 1960r.
73. „Podstawy marksizmu-leninizmu” - wyd. KiW Warszawa 1960 r.
74. „Polskie Siły Zbrojne - Armia Krajowa” Londyn.
75. „Psychologia” - podręcznik Sił Zbrojnych Stanów Zjednoczonych, Bibliot. Wiedzy Wojskowej, Warszawa 1960 r.
76. RENTSCH H. „Partisanenkampf” - Frankfurt 1961 r.
77. ROGALA W. „Chocza walczy” - wyd. KiW, Warszawa 63r
78. ROSTOW W. „Guerilla War in Underdereloped Areas” Uesine Corps Gazette nr 1/1962 r.
79. SAUNDERS H.S.G. „The Green Beret” - wyd. Michael Joseph, London 1949 r.
80. SCHEMMEL H. „Zasady prowadzenia działań przeciwko partyzantom” - Wojskowy Przegląd Zagran. 1960 r. nr. 2.

81. Słownik wyrazów obcych, Warszawa PIW
1961 r.
82. SOBIESIAK J.
JEGOROW R. „Ziemia płonie”- wyd. MON, Warszawa 1960 r.
83. SPYCHAŁSKI M. „Strategia walki wyzwolenczej ludu pol-
skiego” - wyd. Nasza Myśl nr 7/8 1948 r.
84. STOLZMAN K.B. „Partyzantka, czyli wojna dla ludów
powstających najważniejsza” - wyd. MON
Warszawa 1959 r.
85. SZŁĘK St. „Z zagadnień partyzantki GL i AL w Polsce
w latach drugiej wojny światowej” - Myśl
Wojskowa nr 12 z 1960 r.
86. SZŁĘK St. „Niemiecka obrona przeciwpartyzancka
w drugiej wojnie światowej” - Myśl Wojsko-
wa nr 3 z 1960 r.
87. TOKARCZYK St.ppłk dypl. „Działania obronne w warunkach masowego
stosowania broni jądrowej” -str.23,
Myśl Wojskowa nr 12 z 1961 r.
88. TOKARCZYK St.ppłk dypl. „Niektóre zagadnienia prowadzenia ciąg-
łych działań zaczepnych” - str. 23
Myśl Wojskowa nr 7 z 1960 r.
89. TONGAS Gerard „L'imperialisme communiste et les visees
do nord Vietnam sur le Sud-est asiatique”
Allgemeine Militarrundschau, czerwiec 1963
90. TUSZYŃSKI W. „Walka GL i AL z transportem kolejowym
okupanta” - Myśl Wojskowa nr 7 z 1959 r.
91. VALLANCE T.R. „Light on the Twilight”, Army Informa-
tions Digest, styczeń 1963 r.
92. VALERIANO N.D.
BOHANNAN C.T.R. „Counterguerilla operations- the Philip-
pine Experiences” - wyd. Pall Mall, Lon-
don 1962 r.

93. WODDIS J. „Afryka - korzenie buntu” - wyd. KiW,
Warszawa 1961 r.
94. WOŁOSZCZUK T. płk dypl. „Rozwój poglądów na użycie desantów po-
wietrznych oraz problemy stosowania
taktycznych desantów powietrznych- str.35
Myśl Wojskowa nr 1 z 1962 r.
95. „Wspomnienia żołnierzy GL i AL” -wyd.MON
Warszawa 1958 r.
96. ZWENGEL Otto „Gedanken zur psychologischen Kriegs-
furung” - Allgemeine Militarrundschau,
luty 1963 r.
97. ŻOŁTOWSKI E. ppłk dr „Problemy zaskoczenia strategicznego
w początkowym okresie wojny” - str 3,
Myśl Wojskowa nr 5 z 1962 r.
98. ŻOŁTOWSKI E.ppłk dr. „O zaskoczeniu wwójnie jądrowej”-str.11
Zbiór Prac Akademii nr 3/16/1961 r.

S P I S T R E S C I

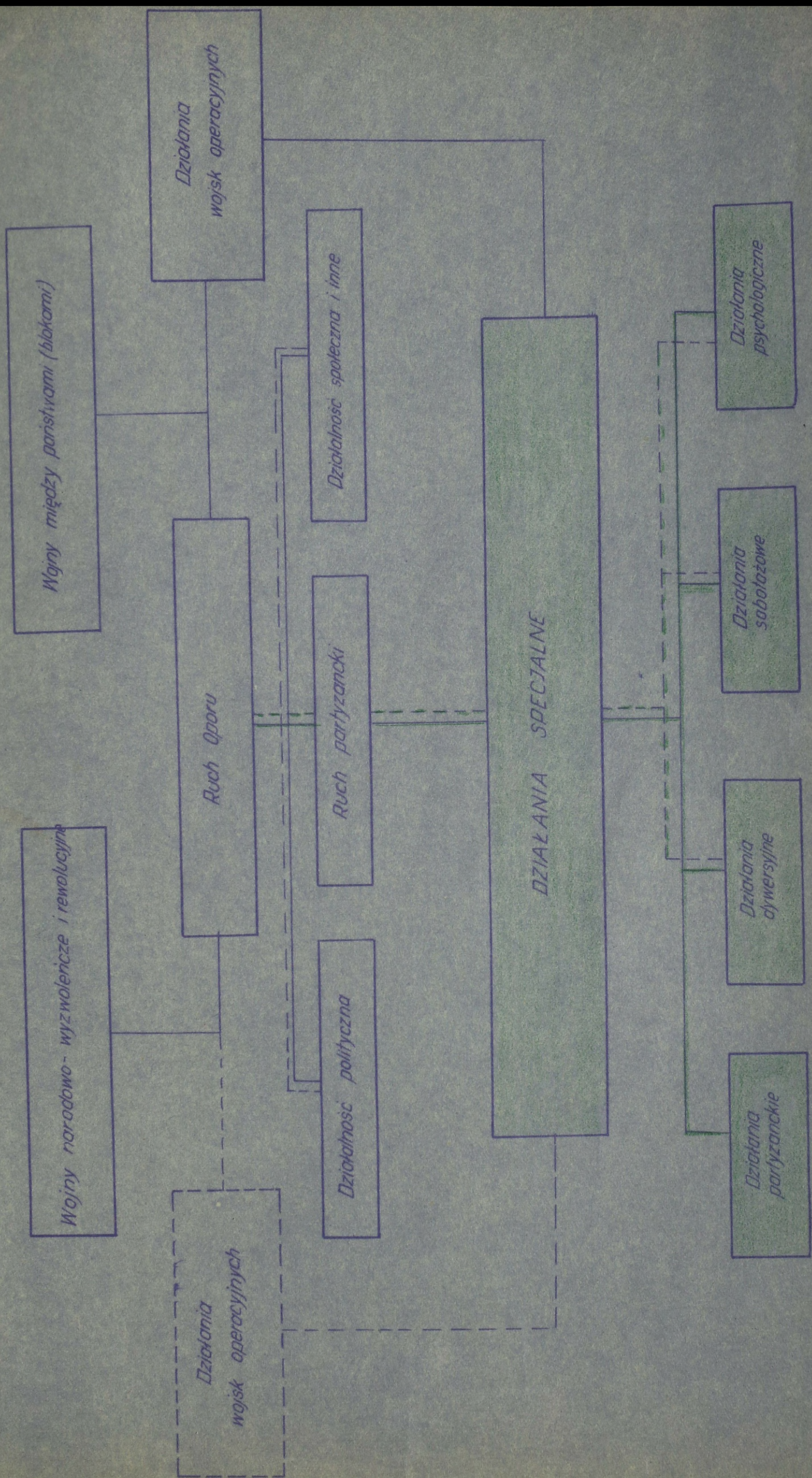
WSTEP		str. 1
ROZDZIAŁ I.	<u>POJECIE I PODZIAŁ DZIAŁAŃ SPECJALNYCH</u>	7
	1. Pojęcie działań specjalnych	10
	2. Podział działań specjalnych	13
	3. Współzależność między rodzajami działań specjalnych	20
ROZDZIAŁ II.	<u>WARUNKI WPŁYWAJĄCE NA ROZWOJ DZIAŁAŃ SPECJALNYCH</u>	29
	1. Warunki społeczno-polityczne i ekonomiczne	31
	2. Warunki militarne	40
	3. Warunki terenowe i klimatyczne	51
ROZDZIAŁ III.	<u>ZADANIA DZIAŁAŃ SPECJALNYCH</u>	55
	1. Współzależność zadań w odniesieniu do położenia oraz posiadanych sił i środków	55
	a/ Współzależność zadań w odniesie- niu do położenia	56
	b/ Współzależność zadań od posiada- nych sił i środków	59
	2. Zadania wspólne dla wszystkich rodzajów działań specjalnych	61
	3. Zadania z podziałem na rodzaje działań specjalnych	68
	a/ zadania dla działań psychologicznych	68
	b/ zadania dla działań dywersyjno- rozpoznawczych i partyzanckich	70
	c/ zadania dla działań sabotażowych	72
	4. Cechy charakterystyczne zadań w stre- fie działań bojowych, komunikacji i dalekiego zaplecza	73
	a/ w strefie działań bojowych nie- przyjaciela	74

	str.
b/ w strefie komunikacji	76
c/ w strefie głębokiego zaplecza	77
ROZDZIAŁ IV. <u>ORGANIZACJA, PLANOWANIE I DOWODZENIE</u>	
<u>ODDZIAŁAMI SPECJALNYMI</u>	79
1. Siły i środki do prowadzenia działań specjalnych	79
2. Organizacja sił do działań specjalnych w czasie wojny	86
a/ siły do działań dywersyjno-rozpoznawczych	87
b/ siły do działań partyzanckich	89
c/ siły do prowadzenia sabotażu	90
d/ siły do prowadzenia działań psychologicznych	91
e/ organizacja organów dowodzenia działaniami specjalnymi	92
3. Organizacja sił działań specjalnych w czasie pokoju	96
4. Planowanie działań specjalnych	102
5. Dowodzenie siłami przeznaczonymi do działań specjalnych	111
ROZDZIAŁ V. <u>TAKTYKA DZIAŁAŃ SPECJALNYCH</u>	115
1. Ogólne zasady działań specjalnych	115
a/ zaskoczenie	115
b/ konieczność utrzymania inicjatywy	116
c/ ruchliwość i elastyczność w działaniach	117
d/ szybkość działania	117
e/ skrytość działania	118
f/ koncentracja i rozśrodkowanie sił i środków	119
g/ pomysłowość	120

	str.
h/ konieczność prowadzenia ciągłego rozpoznania i ubezpieczenia	121
i/ dezinformowanie	122
j/ znajomość terenu i ludzi	124
2. Właściwości prowadzenia działań specjalnych w początkowym okresie wojny	124
3. Właściwości prowadzenia działań specjalnych w okresie rozwiniętych działań wojennych	130
4. Podział zadań ze względu na szczebel dowodzenia	132
5. Sposoby wykonywania zadań przez siły specjalne	133
a/ najście	136
b/ napad	137
c/ zasadzka	139
d/ działanie oddziałów specjalnych na połączenie się z wojskami operacyjnymi	146
WNIOSKI KONCOWE	148
BIBLIOGRAFIA	155

DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

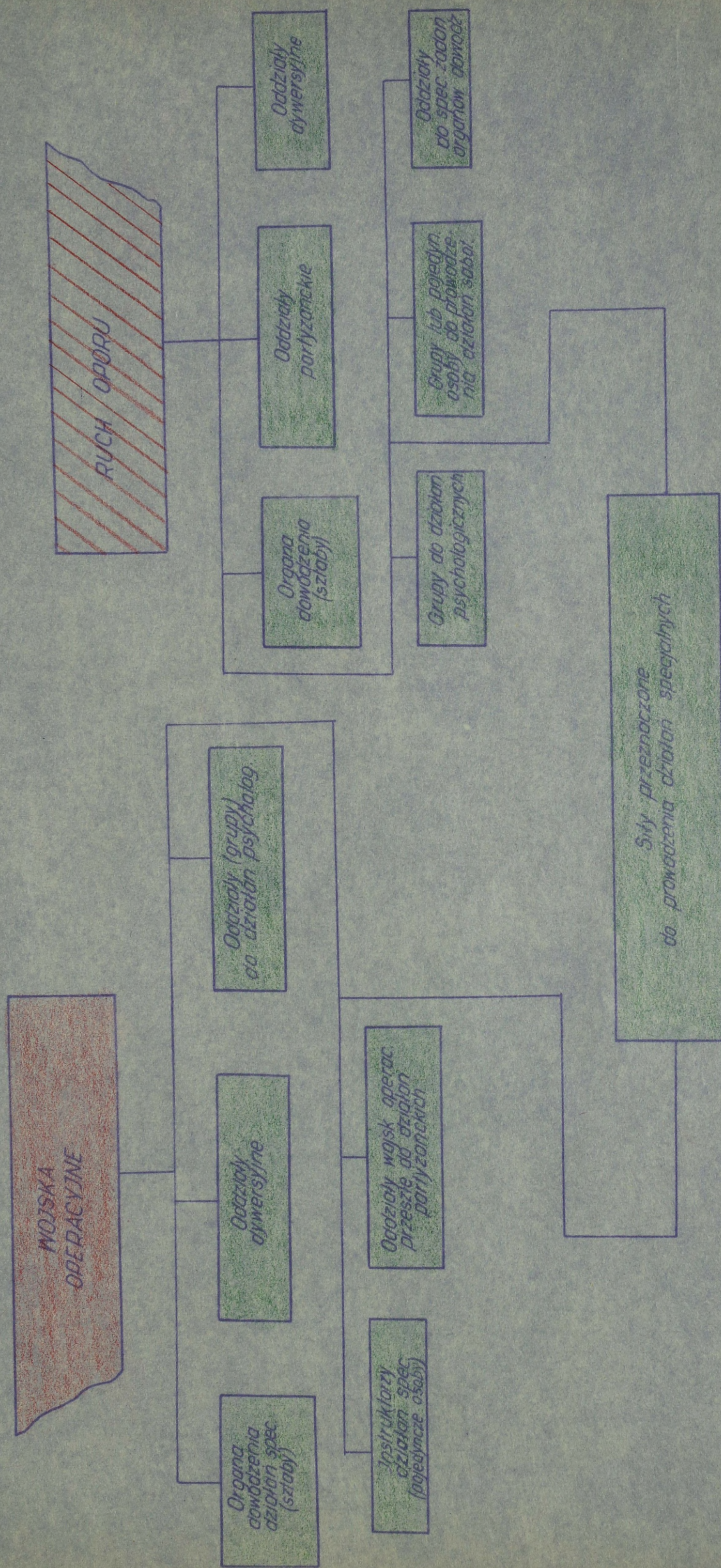
Łań. nr. 1

SCHEMAT SIŁ DO PROWADZENIA DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

Zal. nr

Zal. nr. 2

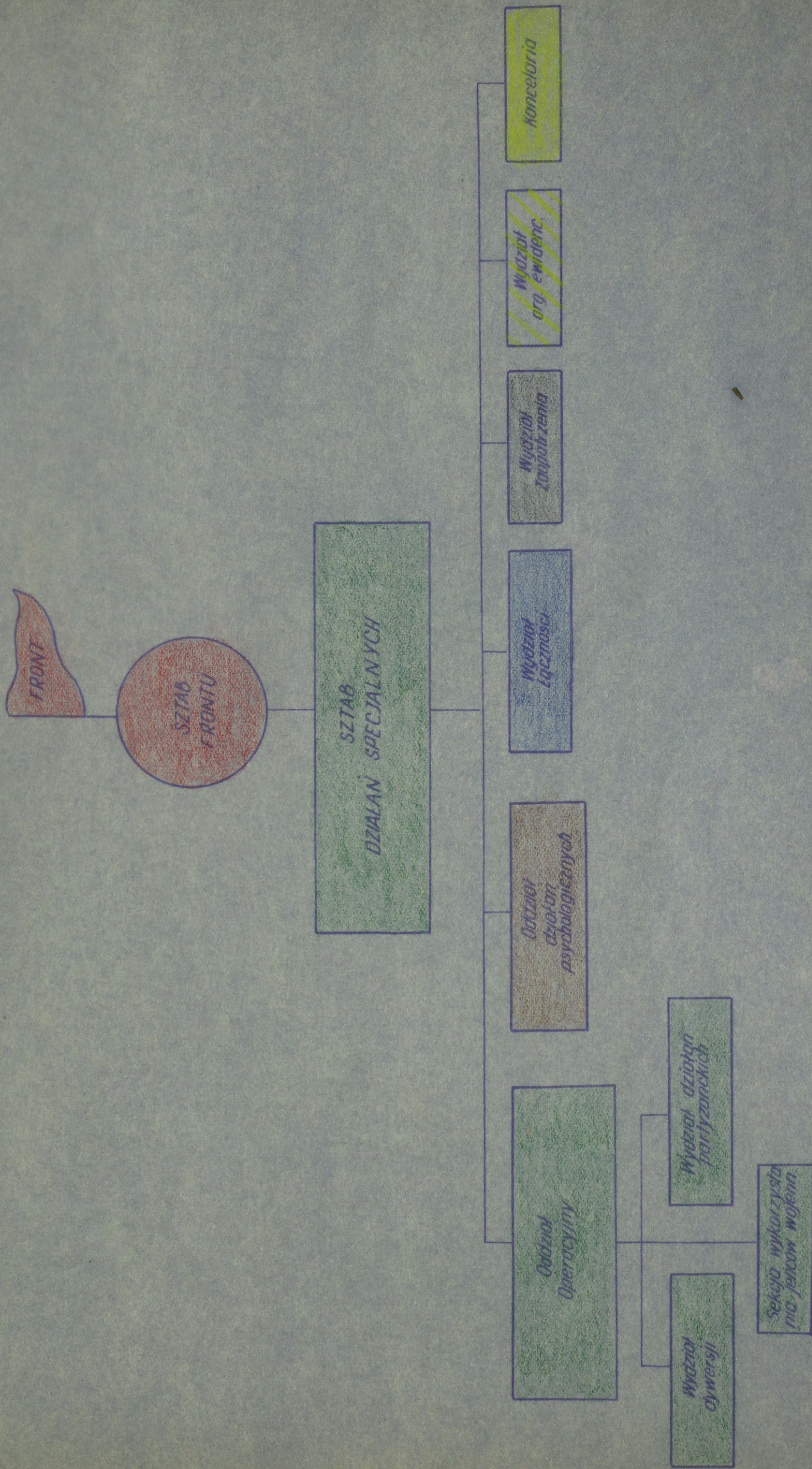

PLANOWANIA DZIAŁAŃ SPECJALNYCH
(w okresie pokoju)

52.1.24 5

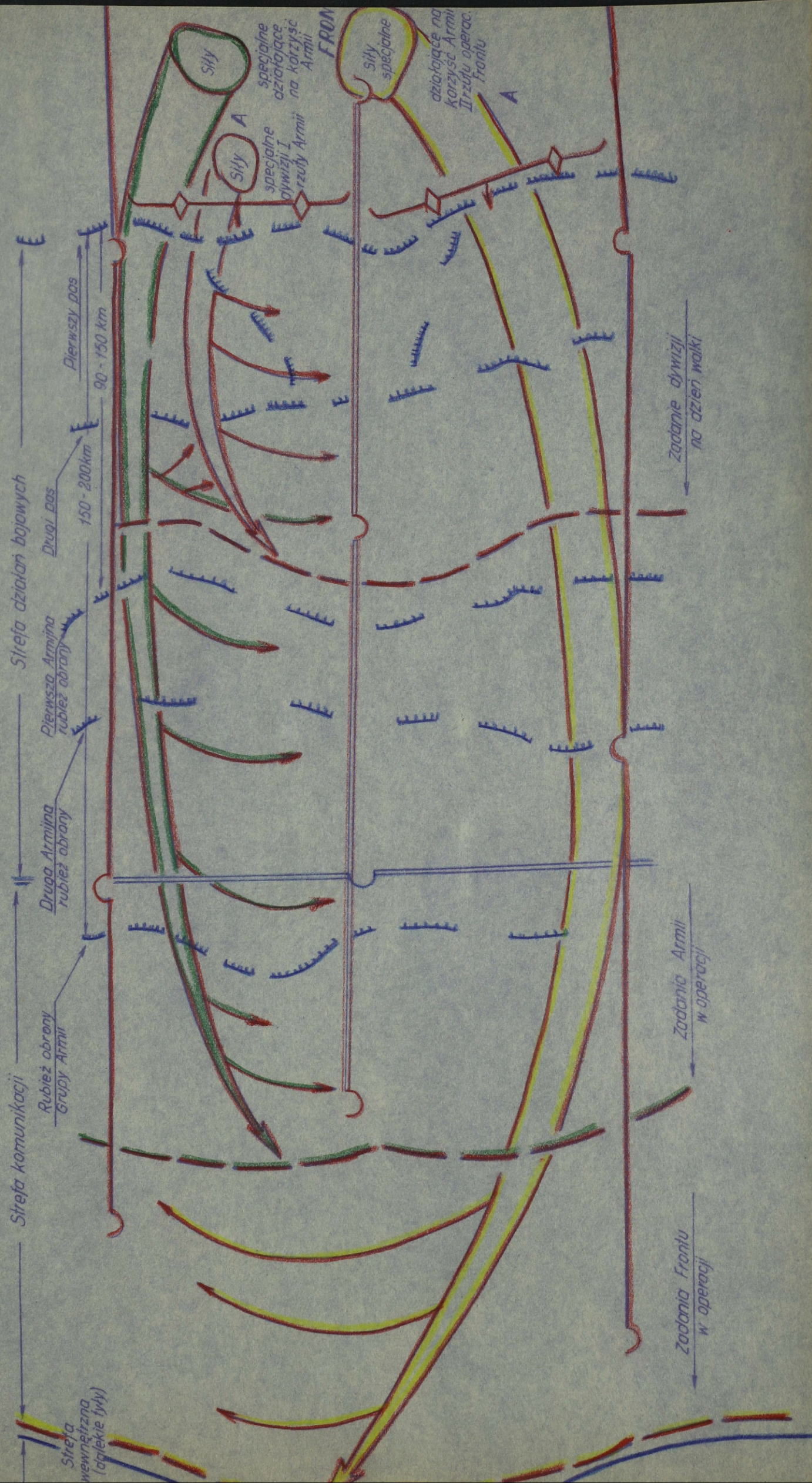
SCHEMAT OGÓLNEJ ORGANIZACJI SZTABU DZIAŁAŃ SPECJALNYCH

Lot. nr 6

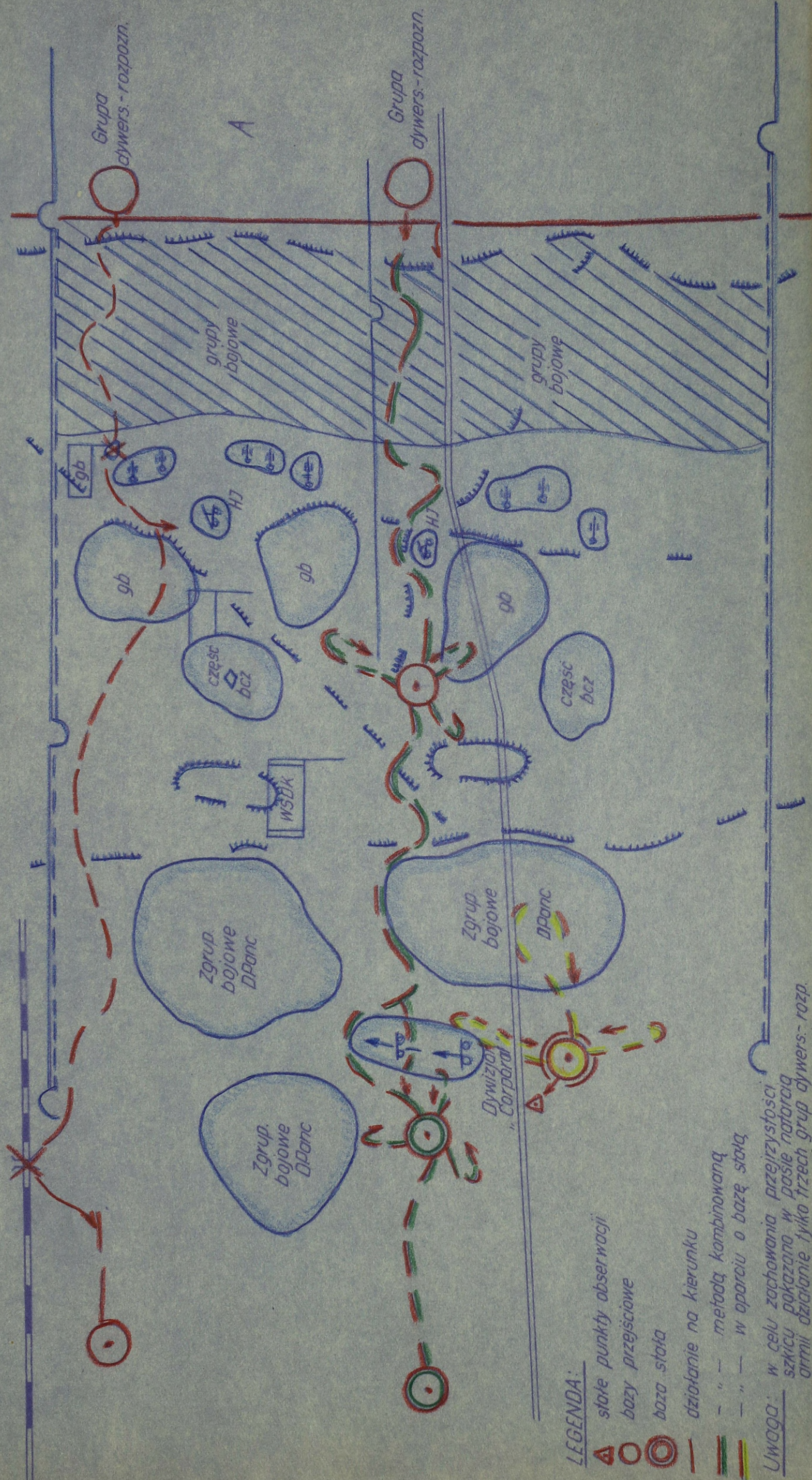

GŁĘBOKOŚCI DZIAŁAŃ SPECYJALNYCH W ZALEŻNOŚCI OD SZCZEBŁA DOWODZENIA

Łoś, nr 1

dot. nr. 8
DZIAŁANIA GRUP DYWERSYJNO - ROZPOZNAWCZYCH
NA KIERUNKU, METODĄ KOMBINOWANĄ I W OPARCIU O STAŁĄ BAZĘ

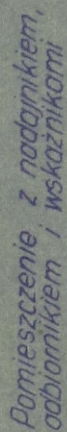

LEGENDA:

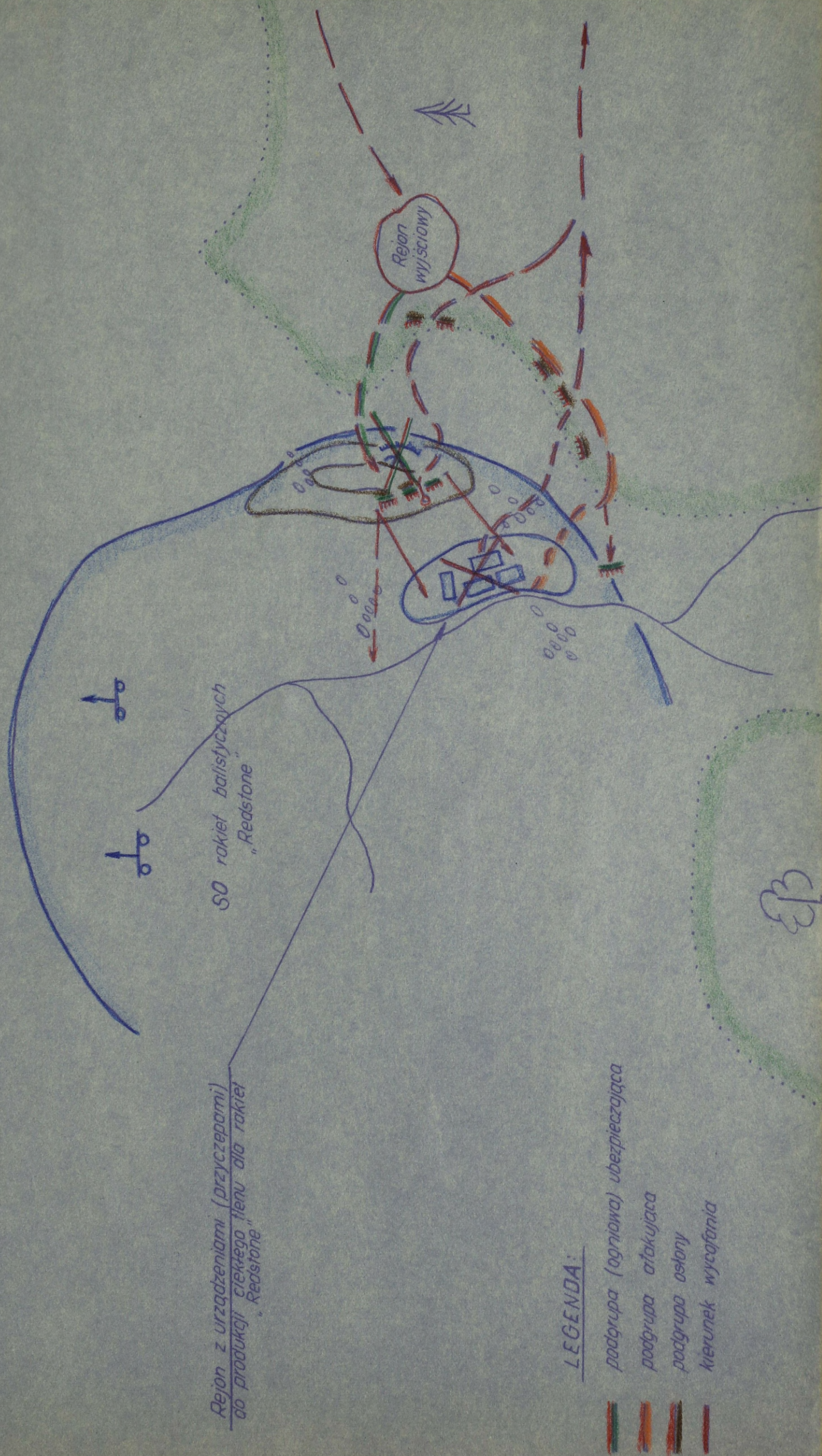
- ▲ stałe punkty obserwacji
- bazy przejściowe
- baza stała
- działanie na kierunku
- " - metodą kombinowaną
- " - w oparciu o bazę stałą

Uwaga: w celu zachowania przejrzystości szkicu pokazano w pasie narracji armii działania tylko trzech grup dywers.-rozp.

501. var. 9

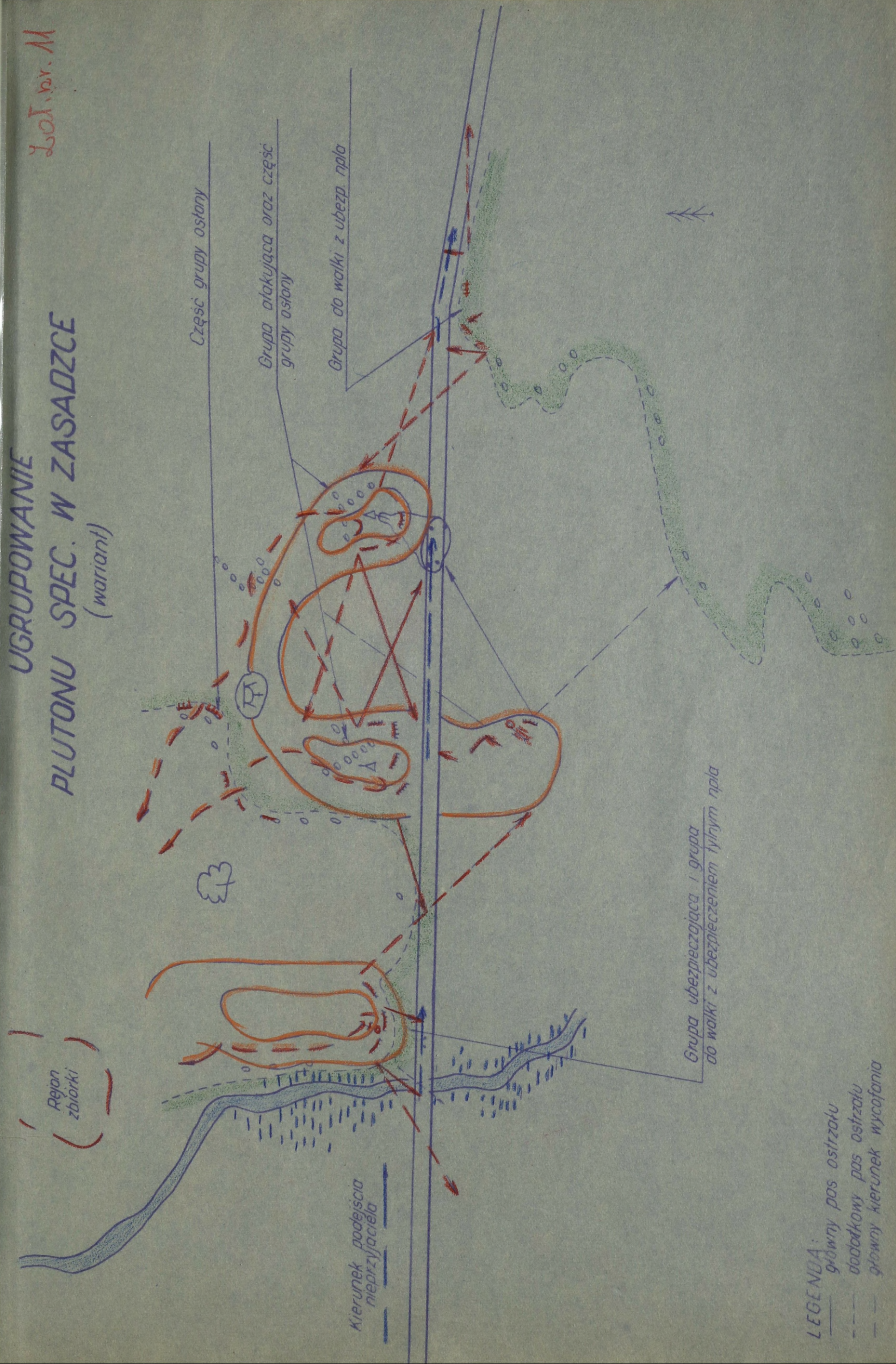

DZIAŁANIA ODDZIAŁU SPECJALNEGO W NAPADZIE
(variant)

UGRUPOWANIE PLUTONU SPEC. W ZASADZCE (wariant)

Lot. nr. M

WYZIŚCIE UDZIAŁU PARTYZANCKIEGO NA WYJŚCIE Z OKRĄŻENIA PRZECZ PRZENIKANIE (warior)

30.1.20.12

LEGENDA:

działanie poszczególnych pododdziałów po oderwaniu się od npla i kierunku przenikania

kierunki przemieszczania do końcowego rejonu zbiórki